

İSTANBUL'DA SU KRİZİ KAPIDA!

En kurak yaz mevsimlerinden birini yaşayan İstanbul'da barajlardaki doluluk oranı yüzde 23 seviyesine kadar düştü. Su Politikaları Derneği yaptığı açıklamada 2021 yılının su yönetimi açısından zor bir yıl olacağına işaret etti. İstanbul Büyükşehir Belediyesi de "Lütfen su tüketirken özen gösterelim, çok basit önlemlerle ciddi tasarruf sağlayabiliriz" çağrısında bulundu ● Sayfa 8'de

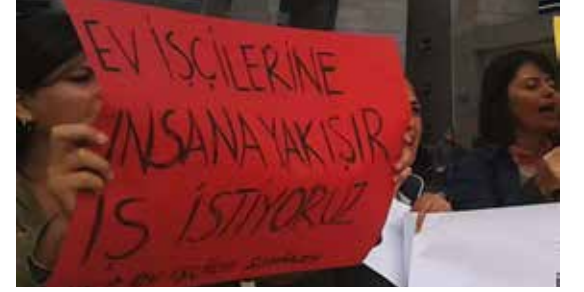
Şehirde bostan mı olur?

» İstanbul'un bostanları geri gelir mi? Bunun için gerekli koşullar nelerdir? İstanbul'un ve Kadıköy'ün bostanlarını inceleyen Ayça Yüksel, kadim kentin bostanlarını ve salgınla birlikte örgütlenen "kollektif bostan" ağlarını anlattı ● Sayfa 9'da

Salgında alışverişe sardık

» İyi hissetmek için yaptığımız internet alışverişi, özellikle pandemi döneminde bağımlılık seviyesine çıkabiliyor. Uzman Klinik Psikolog Aslı Başabak Bhais ile pandemide yakalandığımız "alışveriş bağımlılığını" konuştuk ● Sayfa 12'de

Virüs değil işsizlik korkutuyor

» Ev İşçileri Dayanışma Sendikası'nın hazırladığı "Toz Bezi Değil Ev İşçisiyiz" raporuna göre ev işçilerinin yüzde 93,4'ü işsiz kalmaktan korkarken, sadece yüzde 2,4'ü korona virüsü nedeniyle hastalanmaktan korkuyor ● Sayfa 14'te

Şairi sevmek

FEYZA HEPCİLİNGİRLER 10'da

Fransız Yeni Dalga klasikleri ve 'Nimic'

MEHMET AÇAR 7'de

Kinlik değil kimlik olur bazı hikâyeler

MELTEM YILMAZKAYA 11'de

"Kadıköy'e kitap yakışır!"

DÖRT YANIMIZ KİTAP 5'te

Zoraki evlilikler hala yaygın

Kadıköy'de bulunan İmdat Derneği'nin işbirliği ile yapılan "Zoraki Evliliklere Sıfır Tolerans" projesi bu evliliklere dikkat çekmeyi ve çözümler geliştirmeyi hedefliyor. Projenin Koordinatörü Zeynep Reva, ülkemizde zorla evlendirmenin ne boyutta olduğunu anlattı

● Sayfa 14'te

Kapanmada ilk hafta sonu Kadıköy

Salgınla mücadele kapsamında 4 Aralık'tan beri yeni bir kapanmayı yaşıyoruz. Hafta içi akşam ve hafta sonu zorunlu haller dışında sokağa çıkmak yasak. Sokağa çıkma yasağının uygulandığı ilk hafta sonu Kadıköy'e çıktık ve kimlerin çalıştığını, sokakların nasıl olduğunu gözlemledik ● Sayfa 3'te

Rexx'te yıkım başladı mı?

Kadıköy'ün en önemli simgelerinden Rexx Sineması ile ilgili mülk sahibi Rum Ortodoks Vakfı yeni bir açıklama yaptı: Sinemada yıkım başlamadı, levhalar koruma amacıyla konuldu. Kadıköy Belediyesi de sinema için devrede ● Sayfa 7'de

Pandemi Orkestrası'ndan ilk konser

Kadıköy Belediyesi Pandemi Orkestrası ilk konserini 7 Aralık Pazartesi akşamı Süreyya Operası'nda gerçekleştirdi. Konserde konuşan Başkan Şerdil Dara Odabaşı, "Bu süreçten sanatın ve sanatçının gücü ve dayanışma ile çıkabiliriz." dedi ● Sayfa 11'de

SOKAĞA ÇIKMA KISITLAMASINDA

Fotoğraflar: Erhan DEMİRTAŞ

KADIKÖY

● Fırat FİSTİK

Korona virüsü ile mücadele tedbirleri kapsamında, Türkiye genelinde 4 Aralık Cuma saat 21.00'den, 7 Aralık Pazartesi saat 05.00'e kadar sokağa çıkma kısıtlaması kararı alınmıştı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın duyurduğu ve İçişleri Bakanlığı'nın genelgesiyle ayrıntıları açıklanan sokağa çıkma kısıtlaması kapsamında istisna getirilenler hariç tüm işyerleri cuma günü 20.00'de kapandı.

Biz de genelgede yer alan yeni kararları yerinde gözlemlemek için Kadıköy sokaklarına çıktık. Acıbadem Mahallesi'nden başladığımız yürüyüşte, Rasimpaşa, Osmanağa ve Caferpaşa mahallelerini dolaştık ve sokağa çıkma kısıtlamasında neler olduğunu gözlemledik.

SADECE MOTOR SESLERİ

İlk adresimiz Acıbadem Caddesi. Normal şartlarda çok fazla aracın geçtiği caddede birkaç araç ve taksi dışında araba yok. Köprü'nün köşesinde bir polis aracı görüyoruz, muhtemelen tedbirleri kontrol için bekliyor.

Boş cadde sessizliğe gömülmüş durumda, duyduğumuz tek ses kuryelerin motor sesleri. Kuryeler, kısıtlama olmasına rağmen çalışmak durumunda kalan nadir meslek gruplarından. Hepsi bir oraya bir buraya, siparişleri yetiştirmeye çalışıyorlar.

Tolga Mutluöz, 8 yıldır bu mesleği yapan biri. Pandemiye ve sokağa çıkma kısıtlamasında nelerle karşılaştıklarını kendisinden dinliyoruz: "Pandemiden

dolayı yoğunluğumuz arttı, kuryeler kıymete bindi. Fakat şu tür sıkıntılar yaşıyoruz, müşteriler bize kapıyı yarıya kadar açıyor. İkinci sınıf insan muamelesi yapmaya başladılar. Virüslü gibi davranıyorlar. Bu bizi psikolojik olarak etkiliyor. Onun dışında çok ciddi bir değişim yok."

Mutluöz'e göre daha fazla çalışmak durumunda olmak iyi bir şey, çünkü işsizlik var: "İnsanlar evden çıkamıyorlar, 65 yaş üstü insanlar var ve onların ihtiyaçlarını karşılamak gerekiyor. Nasıl sağlık çalışan-

ları canla başla çalışıyorsa biz de benzer şekilde çalışıyoruz. Günde ortalama 9-10 saat çalışıyoruz. Bazen 12 saat çalıştığımız da oluyor."

TEK KELİME DUYUYORUZ: İŞSİZLİK...

Yolumuza devam ediyoruz, başka bir kuryeye daha mikrofonumuzu uzatıyoruz: "20 yıldır kuryelik yapıyorum. Pandemide pek bir şey değişmedi aslında. Paket servis tabii ki daha yoğun hale geldi. Çalışma saatlerimiz aynı ama yoğunluk daha fazla. Pandemi

etkisini tartışırken ekonomik krize bakmak gerekiyor. Devletin komple kapatacak gücü yok herhalde. Garsonlar, motor kurye olarak işe başvuruyorlar, işsizlikten. İşsiz kalıyorlar ve kuryeliğe başvuruyorlar. Tecrübeleri yok ama ne iş olsa yapacaklar krizden."

Kuryelerin işlerine dönmesi gerekiyor, biz de yolumuza devam ediyoruz. Rasimpaşa Mahallesi'ne vardığımızda yoğunluk artıyor. Karakolhane Caddesi ve onu kesen sokaklarda mahallelilerin kimi köpek gezdiriyor, kimi yaptığı alışverişin ardından torbalarla evlerine doğru yol alıyor... İlk anda fark edilen durum, bazı fırın ve marketlerde sıra olacak kadar yoğunluğun yaşandığı. Önceki sokağa çıkma yasağından farklı olarak insanlar, sokağa daha fazla çıkmış durumda. Ana caddeler ise ara sokakların aksine boş haldeydi ve polisler buralarda nöbet tutuyor, çevreyi teftiş ediyordu.

TURİSTLER SOKAKTAYDI

Altıyol Boğa'da birkaç turist dışında kimse yok. Benzer bir şekilde rıhtımda da aynı tabloyla karşılaştık. Kısıtlamada yabancı turistlere sokağa çıkma yasağı yok. Kaldıkları yerlerin çevrelerinde sokağa çıkabiliyorlar. Kimi fotoğraf çekiyor kimi sahilde banklarda İstanbul'u seyrediyor.

Kısıtlama sırasında sokakta olan meslek gruplarından biri de taksiciler. Önceki sokağa çıkma yasağında taksilerin faaliyette bulunması yasaktı ancak bu kısıtlamada serbest. Boğa'da aracıyla bekleyen bir taksicinin yanına yaklaşıyoruz ve dokuz yıldır taksicilik yapan Mehmet Rafet Yemişçi'yi dinliyoruz: "Pandemiden dolayı işler azaldı. Kadıköy Boğa'dayız ve 1-2 saatir burada boş boş bekliyorum. Artık özel araçları tercih ediyorlar, korsan taksiyeye yönelenler de çok oldu. İnsanların parası olmadığı için genelde bin-

miyorlar ve ucuz yolu tercih ediyorlar. Bizim işimiz genellikle gece daha iyi. Alkollü mekanlardan çıkarlar ağırlıklı olarak taksi kullanırlar. Bu mekanlar da kapandığı için bu süreç bizi de ağır etkiledi. Herkesi etkiledi."

"SERBEST OLSA BİLE İŞ YOK"

Yemişçi, bu sefer kısıtlamada taksilerin serbest olmasının bir anlamı olmadığını söylüyor: "Geçen, sokağa çıkma yasağında taksi yasaktı. Bu sefer serbest ama bir anlamı yok. Sabah 8'de çıktım işte öğlen oldu iki tane iş aldım. Saatlerdir boş boş bekliyorum."

Son olarak bir ekmeğin fırınına gidiyoruz. Kadıköylüler öğle saatleri olmasına rağmen, tatil nedeniyle hala fırından ekmeğin alıyorlar. Fırınların önceki sokağa çıkma yasağından farklı olarak araçla ekmeğin dağıtılması yasak. 25 senedir ekmeğin fırınında çalışan Kemal Güneş, şunları söylüyor: "İşler azaldı tabii ki. Her yer kapanıyor. Sokağa çıkma yasağında da artmıyor. Pandemi tüm esnafı etkiledi, işin gerçeği bu. Kimse memnun değil, umarım en yakın zamanda düzeler. Araçla dağıtım yasaklandı. Bu da başka bir şey, vatandaş gelip alıyor."

İptal edilmeye kadar her hafta sonu yasak!

Kısıtlama, iptal edilmeye kadar her hafta geçerli olacak, zorunlu haller durumunda seyahate izin verilecek, özel araçla seyahat etmek isteyenlerin Alo 199, E-başvuru ve valilikler yoluyla izin alması gerekiyor. Sokağa çıkma kısıtlamasından zorunlu şartlar belirterek muaf olacak kişiler var. Kendisi veya eşinin, vefat eden birinci derece yakınının cenazesine katılacağını bildiren en fazla dört kişi, bulunduğu şehre beş gün içerisinde gelmiş olmakla birlikte kalacak yeri olmayan ve ikamet ettiği yere dönmek isteyenler, ÖSYM tarafından belirtilen sınavlara katılacak olanlar, askerlik hizmetini tamamlayarak ikamet ettiği yere dönecek olanlar, ceza infaz kurumlarından salıverilenler, işle ilgili davet yazısına sahip olanlar zorunlu şartlar gereği kısıtlamadan muaf olacak.

Bu kişilerin yanı sıra sokağa çıkma kısıtlaması boyunca fırınlar, marketler, bakkallar, manavlar, kasaplar ve kuruyemişçiler de açık. 10.00-17.00 arasında faaliyet gösterecek bu iş yerlerinden fırınlar, önceki sokağa çıkma kısıtlamasından farklı olarak araçla gezerek ekmeğin dağıtamayacak. Lokanta ve restoranlar ise cumartesi ve pazar günleri 10.00-20.00 saatlerinde sadece paket servis yapacak şekilde açık olacak.

Tolga Mutluöz

Mehmet Rafet Yemişçi

Kemal Güneş

"Bu hesabı biz ödemeyeceğiz"

● Erhan DEMİRTAŞ

Korona virüsü nedeniyle artan vaka ve ölümler kasm ayının ilk haftasından itibaren yeni önlemlerin alınmasına sebep oldu. Alınan tedbirlerle birlikte yeme-içme sektöründe hizmet veren işletmelerin sessiz şekilde kapatılmasına karar verildi. Ancak bu karar hem esnafı hem de çalışanları ekonomik olarak zor durumda bıraktı. Geçtiğimiz hafta iki defa eylem düzenleyen esnaftan sonra bu defa da kafe-bar çalışanları seslerini duyurmak için sokağa çıktı. "Meyhane, Lokanta-Kafe-Bar Çalışanları Dayanışması"nın Süreyya Operası'nın önünde düzenlenen sessiz eylemde; tüm çalışanlara en az asgari ücret düzeyinde maaş verilmesi, işsiz kalan emekçilerin SGK primlerinin devlet tarafından ödenmesi ve sektörde kısa zamanlı çalışanlara gıda yardımı bulunulması talep edildi.

"GÜVENCESİZ ÇALIŞIYORDUK"

Dayanışma adına açıklama yapan Zafer Cengiz, kafe-bar çalışanlarının da dahil olduğu 18 No'lu işkolunun en güvencesiz çalışma alanlarından biri oldu-

ğunu vurgulayarak, "Sektörde çalışan 2 buçuk milyon işçi olduğu zaman zaman milletvekilleri tarafından da söyleniyor. Ama kayıtlı 1 milyon işçi var. Bunun ezici çoğunluğu İstanbul, Antalya, İzmir, Ankara, gibi illerde. Bu iller içerisinde de resmi ya da gayriresmi olsun en fazla çalışanla İstanbul geliyor." bilgisini verdi.

Salgından önce de sektörde çalışan işçilerin çalışma koşullarının kötü olduğunu belirten Cengiz, "Asgari ücretle bile ev geçindirmek mümkün değilken insanlara 'başımızın çaresine bakın' denildi. Yani ortada bırakıldık. Biz de bu nedenle ortaklaşabileceğimiz taleplerle biraraya geldik." dedi.

"DAYANIŞMA AĞI KURUYORUZ"

İşsiz kalan binlerce çalışanın en temel asgari ihtiyaçlarını bile karşılamakta güçlük çektiğini söyleyen

Korona virüsü önlemleri kapsamında işyerleri kapatılan ve işsiz kalan kafe-bar çalışanları "Geçinemiyoruz, hayatımızı istiyoruz" diyerek Süreyya Operası önünde sessiz eylem yaptı

Cengiz, şunları söyledi: "Kira, faturalar, mutfak masrafları... Sürecin uzaması ihtimalini göz önünde bulundurarak en azından temel ihtiyaçları karşılayacak bir dayanışma ağı kuruyoruz. İlk etapta sigorta yapmamış mekan sahipleriyle görüşüp arkadaşlarımızın sigorta girişlerini yapmalarını istiyoruz. Altı arkadaşımızın sigorta girişi bu sayede yapıldı. Nakdi yardım alacaklar. Günlük 39 TL edenek almaları neye yarayacak bilemiyoruz. Ancak hiç yoktan iyidir demek zorunda kalıyoruz. Ayrıca erzak ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bazı adımlar atıyoruz. Mutfak

giderlerini ne ölçüde hafifletebilirsek artık. Pandemi ilk döneminde olduğu gibi yine yoksullar yoksullara el uzatacak yani. Öncesinde de insanlar kıt kanaat geçinmeye çalışıyorlardı. Bugün eyleme katılmayan bazı arkadaşlar yol paraları dahi olmadığı için gelemediklerini söylediler. Aslında durum bizler açısından bu kadar vahim."

"Açlık sınırında değil, insanca yaşayabilecek asgari ücret istiyoruz", "Patronun sözlerine itirazım var", "Açlık mı korona mı? Hangisi beter?" yazılı dövizlerin taşındığı eylem, sessiz bir şekilde sona erdi.

KOŞUYOLU'NDA

online afet eğitimleri

BAŞLIYOR

Koşuyolu Mahallesi'nde afet gönüllüleri ekibi oluşturulacak ve bu ay içinde online eğitimlere başlanacak

● Fırat FISTIK

M ayader, Koşuyolu Muhtarlığı ve Afette İlk 72 Saat çalışma grubu iki yıl önce afetlere karşı kampanya başlatmıştı. Kampanya çerçevesinde çeşitli toplantılar gerçekleştirildi, mahalle envanteri çıkarıldı ve mahalleli bilgilendirildi.

İzmir'de yaşanan 6,9 büyüklüğündeki depremin ardından afetle ilgili çalışmalar yeniden hız kazanırken kampanyaya Covid-19 pandemisiyle ilgili de çalışmalar eklendi. Koşuyolu Muhtarı Eylem Bilir, afette ilgili çalışmalarını şöyle anlattı: "Şimdi mahallemizde hem pandemi afeti hem de deprem ve diğer afetler için çalışmalarımızı sürdürmeye çalışıyoruz. Bu çalışmaların yanı sıra mahallemizde 'Mahalle Afet Gönüllüleri Ekibi' oluşturmayı amaçlıyoruz. Kayıtlarımız başladı, başvurular devam ediyor. Yakında online eğitimlere de başlayacağız."

"HÂLÂ DEPREME HAZIR DEĞİLİZ"

Bilir'in duyurduğu üzere online olarak afet eğitimleri verilecek. "Bir yerde deprem olduğu zaman herkes bir süre depremle yatıp depremle kalkıyor. Sonra araya başka gündemler giriyor ve unutuluyor." diyen Bilir, şöyle devam etti: "Bu konuda medya gücü çok etkili. Medya neyi ön plana çıkarırsa memleketin en önemli sorunu oymuş gibi görünüyor ve diğer bütün talepler yok sayılıyor. Aslında deprem gerçeği ülkemizin en önemli sorunu. Yıllardır deprem konusunda çeşitli kurum ve kuruluşların talepleri, önerileri, çalışmalarını laf kalabalıkları arasında kaybolup gitti. İnsanlar çaresiz bırakılarak mevcut duruma alıştırdı. 'Kentsel Dönüşüm' kentsel yıkıma dönüştü. Kentsel hafıza, tarih, kültür, yeşil alanlar yok edildi. Ama hala depreme hazır değiliz."

Bilir'e göre Koşuyolu, nüfus yoğunluğunun az olduğu en fazla üç katlı bahçeli evler, 50-60 yaşın üzerinde apartmanların oldu-

ğu İbrahimağa bölgesi ve nüfus yoğunluğunun fazla olduğu siteler olarak ayrılabilir. Bahçeli, en fazla üç katlı olan evler deprem riski en az olan bölge. Siteler ve İbrahimağa bölgesinde bina yaşı yüksek olan yerlerle ilgili ise depreme dayanıklı olup olmadığına dair bilimsel bir çalışma yok. Koşuyolu, zemin açısından Kadıköy'ün en sağlam mahallelerinden biri.

EVLER DAYANIKLI MI?

Muhtarlığın ulaştığı mahallelilerin çoğu ise evlerinin depreme dayanıklı olmadığını düşünüyor. Bilir, konuyla ilgili "Dönüşüm için de kendi güçleri yetmediği için yetkililerden çözüm bekliyorlar." dedi. Covid-19 salgınının da dünya çapında bir afet olarak görülmesi gerektiğini söyleyen Bilir, "Salgın başladığı günden beri hastalık belirtilerini, gelişim evrelerini ve alınması gereken önlemleri, insanlarda alışkanlık oluşsun diye muhtarlık hesaplarımızdan sürekli yayınıyoruz. Aynı içerikte bir broşür de bastırıldı. Herkesin elinin altında bulunması ve kolayca ulaşılması için sitelere, apartmanlara, evlere kapı kapı dağıtıyoruz." diye konuştu.

"Kendini koru, aileni koru, komşunu koru" başlıklı afişler de hazırlandı. Bu çerçevede apartman görevlileriyle görüşülüyor, mahalleli yapmaları gerekenler konusunda uyarılıyor.

HEM SALGIN HEM DEPREME KARŞI...

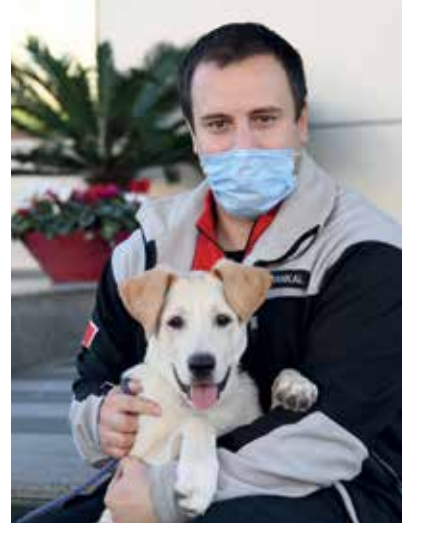

Afette İlk 72 Saat çalışma grubundan, makine mühendisi Remzi Çelik de çalışmalar hakkında bilgi verdi. Yapılan çalışmalarla salgın koşullarına rağmen muhtarlığın mahalle sakinleri ile bağının kopmadığını söyleyen Çelik, "Evlerde güçlü havalandırmaya yapılmasının önemi vurgu yapıyoruz. Siperliğin önemine değiniyoruz, virüs yaklaşık üç saat havada asılı kaldığı için yüzeylere temas yoluyla da bulaştığına dair bilgilendirmeler yapıyoruz. Özellikle küresel iklim değişikliğini vurguluyoruz ve su problemini, mahallede su yönetimine dair planlama yapılması gerektiğini anlatıyoruz. Mahallelinin bu konularda duyarlılığı artırsın ve afette mücadele edebilsin diye çabalyoruz." dedi.

Mahalle afet gönüllüleri ekibinin bu ay içerisinde toplanarak, online eğitimlere yine aralık sonuna kadar başlanacak. Hem Covid-19 salgını hem de depreme ilgili çalışmalar, eğitimler, şubat ayına kadar devam edecek. Katılmak, bilgi almak isteyenler muhtarlığa ulaşabilirler.

BAK Kadıköy'ün yeni üyesi LUNA

Kadıköy Belediyesi Kentsel Arama Kurtarma Takımı (BAK Kadıköy), olası afet durumlarında acil müdahale çalışmalarına destek vermesi için Luna adını verdikleri köpeği sahiplenerek, kadrosuna kattı. Sokak köpeği ve Labrador kırması olan Luna henüz 4 aylık. Bir arama kurtarma köpeğinde olması gereken; sağlıklı olması, saldırgan olmaması, iyi bir oyuncu olması, sosyal bir köpek olması, insanlarla ve tüm canlılarla anlaşması gibi tüm özellikleri kendisinde barındıran Luna'yı AFAD İstanbul'dan köpek eğitmeni Ceyhan Ersöz yetiştiriyor. İki yıllık eğitimini tamamladıktan sonra sinava girip, sertifikasını alacak olan Luna 2005 yılında kurulan BAK Kadıköy'ün olası afet durumlarında hızlı organize olup, acil müdahale etme donanımına sahip eğitimli ekibine destek vermeye başlayacak.

KADIKÖY MECLİSİ'NDE kadın hakları kutlaması

Kadıköy Belediye Meclisi 7 Aralık tarihli gündem toplantısını, kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmasının 86'ncı yıl dönümü olan 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü'nü kutlayarak açtı. Açılıştta Fikirtepe kentsel dönüşüm projesi de konuşuldu

Kadıköy Belediye Meclisi, 7 Aralık Pazartesi günü Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı başkanlığında toplandı. Gündem öncesi Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı kadın meclis üyelerini selamlayarak kadınların seçme ve seçilme hakkını elde ettiği 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü'nü kutladı. Kadın meclis üyelerine bir mektupla çiçek hediye eden Odabaşı mektubunda "Seçme ve seçilme hakkını kullanarak üstlendiğiniz görevinizde, sizinle aynı koltukları paylaşmaktan mutlu ve gururluyum. Şiddetten arınmış, demokratik, çoğulcu ve çağdaş bir ülkede yaşamamızın teminatının kadınların siyasette varoluşuyla mümkün olacağına inanırım, her zamankinden daha güçlü." sözlerine yer verdi.

"FİKİRTEPE'DE HAZIRIZ"

Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı meclis açış konuşmasında Fikirtepe'de 2011 yılında başlayan ve yarım kalan kentsel dönüşüm projesine ilişkin de konuştu. Odabaşı: "Kadıköy'ün sorunlarına çözüm noktasında katkı sağlayacak herkesle görüşeceğim, diyalog kuracağımı belirtmişim. 30 Haziran'da Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum'la başta Fikirtepe olmak üzere Kadıköy'ün kentsel sorunlarını paylaştım. Fikirtepe'de yaşanan, kangren olmuş kentsel dönüşüm projesinde yeni bir çözüm yoluyla sorumluluk almak için her türlü desteği vermek istediğimi belirttim. Fikirtepe'de Kadıköy Belediyesi'nin hiçbir yetkisi yok. Yetkimiz olmasaydı rağmen, bu sorunun yetkililer tarafından duyulması için her türlü yolla sorunlarımızı aktardık. Geldiğimiz noktada bu sorunun çözümüne katkı sağlayan herkese, başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Çevre ve Şehircilik Bakanımız Murat Kurum ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu'na tüm Kadıköylülere adına teşekkür ederim. Amacımız sorunların çözümünü sağlamak. Kadıköy Belediyesi olarak yetki alanımızda olmasa dahi hizmet sunmaya hazırız. Eğer imar planı kesinleşirse, plana katkı sunmaya hazırız. Yeşil alan, sosyal donatı alanı gibi tüm alanların hızla inşaatını bitirmeyi de burada taahhüt ediyoruz. Hangi alan bize yeşil alan olarak tahsis edilirse bizim elimizde projelerimiz hazır, en kısa sürede buraları bitirip, Kadıköylülerin ve İstanbulluların hizmetine sunmak istiyoruz." dedi.

Foot Care
PodyArt
Ayak Bakım

www.podyart.com

Ayak Bakımı

Ücretsiz danışın!

Çatlak Topuk
Nasır
Kalınlaşmış Tırnak

Detaylı Bakım

(Florence Nightingale hastanesi karşısı)
Bağdat caddesi No: 84/3 Kızıltoprak İstanbul
0 216 492 0722 - 0 532 717 0378

SİZE YEŞİLLİKLER ARASINDA EŞSİZ DENİZ MANZARASIYLA İKİNCİ BİR HAYAT VADEDİYORUZ.

Huzurevimiz uzman ekibi ile aile büyükleriniz için hak ettikleri özel ilgi ve yaşam standartlarında bir ortam sunmaktadır.

Verilen hizmetler:

- 24 Saat Doktor Hizmeti
- 24 Saat Hemşire Hizmeti
- Fizik Tedavi Merkezi
- Diyaliz Hizmeti
- Laboratuvar Hizmeti
- Vakum Yardımlı Yara Tedavisi Hizmeti
- Konaklama Hizmeti
- Temizlik Hizmeti
- Yemekhane Hizmeti
- Medikal El Ayak Ve Tırnak Bakımı
- Sosyal Etkinlik Ve Faaliyetler

Hizmet Grubu:

- Alzheimer
- Demans
- Geriyatri
- Palyatif (Yatağa Bağimli)
- Parkinson
- ALS
- NG (Nazogastrik Sonda) ile Beslenme
- PEG (Perkütan Endoskopik Gastrostomi) Bakımı

SEÇKİN YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ
Altintepe Mah. Galipbey Cd. Cephanelik Yolu Sk. No: 5 Maltepe
Tel: 0552 388 60 10 - (0216) 388 60 10 / Web: seckinhuzurevi.com.tr

MARMARA BALIK EVİ & MARKET

Yıllardır Kadıköy halkına Marmara Balık olarak hizmet ediyoruz. Yeni bir hizmetle yine aynı yerde ailecek balık ziyafetine bekliyoruz. Ya da ALO PAKET SERVİS ile Marmara Balığı evinize ve işyerinize getiriyoruz. Taze ve Zengin Balık çeşidi ile sizlerle

Tel: 0216 3493424

Kadıköy Çarşı Yağlıkçı İsmail sok.no:6

Kadıköylü yazar Orhan Bahtiyar, I. Dünya Savaşı sırasında Rus uçaklarına geçit vermediği için Ruslar tarafından 'Kara Tehlike' lakabı takılan, havacılığımızın efsane ismi Kadıköylü Vecihi Hürkuş'un romanını yazdı

● Gökçe UYGUN

Orhan Bahtiyar ismine bu sayfaların okurları aşinadır. Kadıköylü olan Bahtiyar'ı bugüne dek yazdığı kitaplarla gazetemi-ze konuk etmiştik. Şimdiki misafirliğinin nedeni ise yine bir kitap; efsane Kadıköylü, gökyüzü sevdalısı Vecihi Hürkuş'u anlattığı yeni romanı "Vecihi Kara Tehlike".

İnkılap Kitabevi'nden çıkan 382 sayfalık roman- da yazar, I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı yıllarında yarattığı mucizelerle Kurtuluş Savaşı'na büyük katkı sağlayan, Türk havacılık tarihinin mihenk taşlarından Hürkuş'un azmini ve sarsılmayan inancını anlatıyor. Yarı-belgesel bir nitelik taşıyan Vecihi Kara Tehlike, uçuşa tutkusunun insanları nereye getirebileceğine, yokluklar içinde nasıl tayıyare yapılabileceğine dair anılarla dolu.

Gerisini Orhan Bahtiyar'a sorduk.

● **Hürkuş'a olan bu özel ilgünüz nereden geliyor?**

Benimkisi Vecihi Hürkuş'tan ziyade havacılığa ilgi... Pilotluğun kıyısından dönmüş biriyim. İki hayalimden biri pilot, diğeri yazar olmaktır. Ben ikinciyi gerçekleştirirken birinciyi hep özlem duydum.

● **Onun adını ilk nasıl duymuştunuz?**

Sunay Akın'ın bir gösterisinde dinlemiştim. Daha sonra yazdığı kitaplarda da rastladım. Duyduklarım karşısında hem çok şaşırılmış hem de üzülmişim. Vecihi Bey'i daha çok kişi tanımalı diyerek yola çıktım.

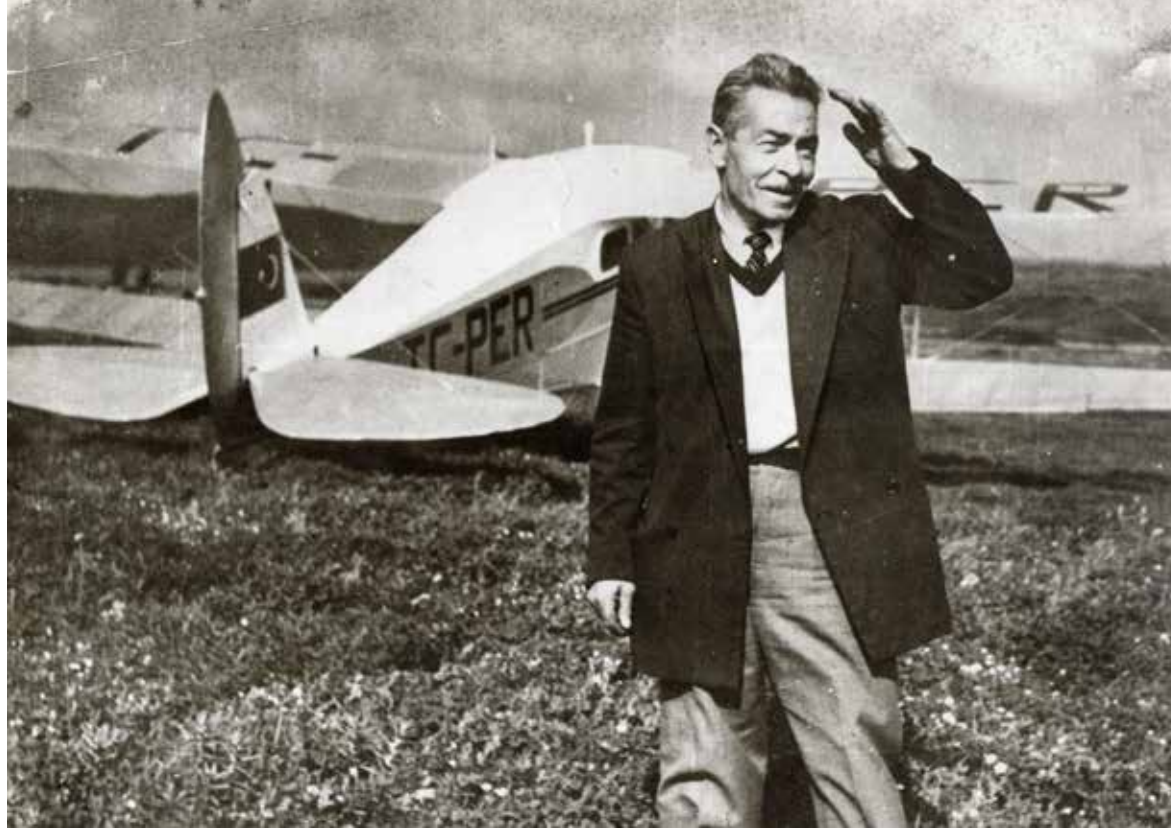
● **"MUCİT VE GİRİŞİMCİ"**

● **Hürkuş ismi sizde neleri çağırıyor?**

Vecihi Hürkuş'un benim ruhumdaki ve zihnimdeki karşılığı vatan sevgisidir, azimdir, cesarettir ve çalışkanlıktır. Her şey bir yana önemli bir mucit ve girişimci. Tüm bu özellikleri keskin bir zeka etrafında toplamayı başarabilen insan sayısı da oldukça az. Esir

'Kara Tehlike'

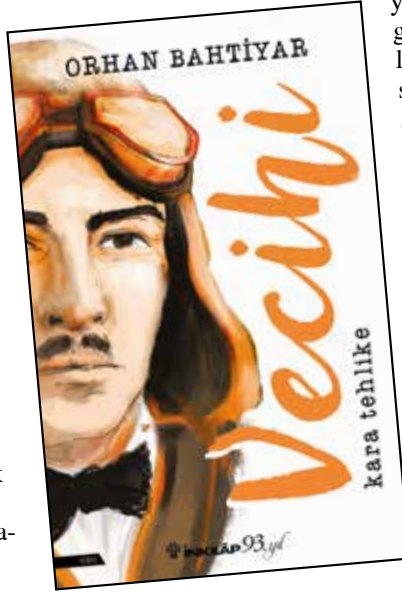
Vecihi'nin romanı...

olarak tutulduğu Hazar Denizi'nin ortasındaki bir adadan hem de kış mevsiminde kaçabilen ve İran'da karaya çıkarak yurda dönmek için üç ay boyunca yürüyen biri için hangi söz, hangi sıfat yeterli olabilir ki? Askeri kahramanlığı kadar sivil havacılıkta gösterdiği başarılarıyla da Türk havacılık tarihini şekillendiren önemli insanlardan biri.

● **Bir de çocuk kitabı yazmıştınız "Hürkuş ile Göklerde" isimli. Şimdi de yetişkinlere mi onu daha iyi tanıtmak amacındasınız?**

Onu yetişkinlerden daha çok çocukların tanıması gerektiğini düşünüyorum. Zira Vecihi Hürkuş da çocukları çok sever, onlara havacılık sevgisi aşılamak için türlü yollar denerdi. Kadıköy Kalamış'ta kurduğu uçak fabrikasının bahçesine kimse giremezken, sadece çocuklar girerdi. Hatta sırf çocuklar gelip uçaklara yakın olsunlar, havacılığa merak salsınlar diye, fabrikanın bahçesine bir de çocuk parkı yaptırmıştı. Esasen Vecihi Bey'i herkes tanımalı. Ama daha çok çocukla-

rımızın hayallerine yerleştirmeliyiz onu. Bir milletin geleceğini çocukların hayalleri oluşturur. Çocuk kitabını okuyan çocuklar da büyüyecek elbet. İşte o zaman edebiyat devreye girecek onlar için. Vecihi - Kara Tehlike, Vecihi Bey hakkında yazılan ilk edebi eserdir.

● **Henüz okumayanlar için Vecihi-Kara Tehlike'yi özetler misiniz?**

Vecihi- Kara Tehlike, I.Dünya Savaşı'nda Vecihi Bey'in Bağdat Cephesi'ne gidişiyi başlayıp Kurtuluş Savaşımızın kazanılmasına kadar geçen dönemi anlatıyor. Bu kitap için, Kurtuluş Savaşımızı onun tayyaresinden izleyecek- siniz de diyebiliriz aslında. Mustafa Kemal Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında telgrafçıların ve tayyarecilerin büyük pay sahibi olduğunu söylemiştir. Kitabımda Vecihi Bey'in yerden 3 bin metre yüksekte, düşüncelerini, acılarını, sevinçlerini ve kayıplarını görecek, onunla birlikte tüm bu duygulara ortak olacaksınız.

● **"VATANI BİR GÖREVDİ"**

● **Neden bu romanda Hürkuş'un sa- vaş zamanı tayyareciliğine odaklandınız?**

Aslında öyle bir odağım hiç olmadı. Niyetim ikinci bir kitap yazarak Vecihi Bey'in sivil havacılık hikayesini de anlat- maktı. Ancak bunu başka bir meslektaş-

ma bırakmayı uygun gördüm. Zira yazacak birbirinden farklı çok hikayem var. Vecihi Bey'i anlatmak benim için vatani bir görevdi. Yaptım ve bitti.

● **Roman için kıza rahmetli Gönül Hanım ve torunu Alp Bey ile de iletişimdeydimiz değil mi?**

Evet kendileriyle tanışmışlığım ve sohbet etmişliğim var. İkisi de son derece saygı duyulacak önemli insanlar. Alp Bey'in 1976 yapımı olan ve Şener Şen'in Vecihi karakterini canlandırdığı filmde ağlayarak çıkan tek seyirci olduğumu öğrendiğimde çok hüzünlendim. Benim dedem böyle biri değildi diyerek ağlayarak çıkmış çocukken o filmde. Yıllar sonra Ertem Eğilmez'in oğlu, arkadaşım Ferdi Eğilmez ile bu konuyu konuştuğumuzda 'Babam sadece Vecihi Bey'i kendince anmak istemişti' demişti. Düşünüldüğü gibi bir niyeti hiç olmadı demiş ve olayı bir nevi tatlıya bağlamıştı.

● **Yönetmen Kudret Sabancı'nın bir Hürkuş filmi var. Sizin romanın da filme çekilme ihtimali- isteğiniz var mı?**

İlk Hürkuş filmini çekenler çekmeyecekse tabii ki var (gülüyor). Hatta ben yaklaşık 40 dakikalık bir senaryo yazdım bile. Doğru zamanı ve doğru kişileri bekliyorum. Benim yazdığım senaryo, ilk filmi yapanların bitirdiği yerden başlıyor. Neyi anlattığımızdan ziyade, nasıl anlattığımız çok önemli.

Pandemi nedeniyle seyahat edemiyor, evden çıkamıyor olsak da Türkiye ve dünyadaki pek çok kütüphane, müze, sergi ve arşive çevrimiçi erişmek mümkün

● Leyla ALP

Pandemi dönemi başladığında Türkiye'den ve dünyadan online eğitim sitelerinden birkaçını okurlarımızla paylaşmıştık. Bu sayımızda da tarihe, edebiyata, sanata ve araştırmaya meraklı okurlarımız için ücretsiz üyelikleri olan online kütüphane, müze ve sitelerden derleme yaptık.

● **GAZETEDEN TARİHE BAKIŞ**

Son Havadis, Son Posta, Tan, Halkın Sesi, Milliyet, Yarı, Cumhuriyet, Ulus... Cumhuriyetin ilk yıllarında basılan gazeteleri orijinal sayfalarından okumak isteyenler için İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı önemli bir projeyi hayat geçirdi. Üniversitenin "Gazeteden Tarihe Bakış Projesi" ile 1928-1942 yılları arasında yayınlanmış 55 ayrı başlıktaki yerel ve ulusal gazete için 581 bin 106 sayfalık arşivden 32 başlık taranarak erişime açıldı. Çalışmaları süren proje kapsamında, teknik işlemleri tamamlanan gazeteler sisteme aktarılmaya devam ediyor.

Bu sitede Sabiha Sertel, Suat Derviş, Faruk Nafiz Çamlıbel gibi pek çok yazar ve gazetecinin yazılarını ve haberlerini okuyabilir, Türkiye ve dünya tarihindeki önemli olayların yaşandıkları tarihlerde gazete sayfalarına yansımaları görebilirsiniz. Adres: <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/index.php>

● **ATATÜRK KİTAPLIĞI**

Araştırma, inceleme, hobi gibi nedenlerle arşiv taraması yapmak isteyenlerin ücretsiz yararlanabileceği kaynaklardan biri de İstanbul Büyükşehir Bele-

diyesine ait Atatürk Kitaplığı arşivleri. Türkiye'deki en iyi dijital kütüphanelerinden birine sahip olan Atatürk Kitaplığı, tarih meraklılarına ve araştırmacılara geniş bir seçenek sunuyor.

Atatürk Kitaplığı'nda Osmanlıca matbu kitaplar ve süreli yayınlar, el yazması kitaplar, yabancı dillerde nadir kitaplar, haritalar, kartpostallar, fotoğraflar, takvimler ve kişi evrakı gibi binlerce eser yer alıyor. Kütüphanenin arşivine online üyelikle ulaşılabilir kullanımı kolay veritabanı araması ile pek çok konuda araştırma yapabilir, kaynaklara kolayca ulaşabilirsiniz. Adres: <http://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr/>

● **SAKIP SABANCI MÜZESİ**

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi'nin, 10. yıl projeleri kapsamında başlattığı çalışmalarından biri olan dijitalSSM, Türkiye'de bir müzeye ait tüm koleksiyon ve arşivlerin dijital ortama aktarıldığı öncü bir proje olma özelliğini taşıyor.

Proje kapsamında, Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu, Resim Koleksiyonu, Abidin Dino Arşivi ve Emirgan Arşivi'ne ait tüm bilgiler ile 77 binden fazla yüksek çözünürlüklü görsel dijitalSSM web sitesinde yer alıyor. Sakıp Sabancı Müzesi sitesinden, müzenin kurulduğu 2002 yılından bugüne kadar gerçekleşen tüm sergilerin içeriklerine çevrimiçi erişmek de mümkün. Adres: <https://www.digitialssm.org/digital/>

● **AVRUPA DİJİTAL KÜTÜPHANESİ**

Avrupa müzeleri, galerileri, kütüphaneleri ve arşivlerinin dijitalleştirilmiş koleksiyonlarında yer alan sanatçıları ve eserleri keşfetmek isteyenler için Europeana isimli internet sitesi iyi bir alternatif. Avrupa Birliği tarafından hayata geçirilen Europeana Colle-

ctions projesi Avrupa'da bulunan kütüphane, müze ve arşivlerin koleksiyonlarını web ortamına taşıyor. Avrupa çapında çok sayıda kurumun dijital arşivine Europeana web sitesi üzerinden erişmek mümkün. Web sitesinde basılı kaynakların yanı sıra görsel, video ve müzik gibi farklı türde materyaller de yer alıyor. 2200 üzerindeki içerik sağlayıcıdan 23 milyon kitap, film, tablo, müze objesi ve arşiv belgesine çevrimiçi ve ücretsiz erişmek mümkün. Adres: <https://www.europeana.eu/>

● **DİJİTAL ÇOCUK KÜTÜPHANESİ**

Uluslararası Dijital Çocuk Kütüphanesi dünyanın farklı bölgelerinden çocuk kitaplarını online ortamda toplama amacıyla 2002 yılında, Maryland Üniversitesi tarafından kurulmuş. Ücretsiz üye olunabilen kütüphanede 3-13 yaş arası çocuklar için 5 binden fazla kitap bulunuyor. Adres: <http://en.childrenslibrary.org/>

● **DİJİTAL SİNEMA KÜTÜPHANESİ**

Dijital kütüphanelerden başka biri de sinema meraklıları için. Sinematek Dijital Kütüphanesinde dergiler, kitaplar, filmler, makaleler ve tezler gibi sinemaya dair çalışmalar yer alıyor. Sinemayla ilgili pek çok bilgi ve belgeye ulaşabileceğiniz dijital kütüphanede ücretsiz izleyebileceğiniz filmler de var. Adres: <http://sinematek.tv/>

● **DÜNYANIN EN BÜYÜK MÜZESİ**

Pandemi nedeniyle dünyadaki ve ülkemizdeki pek çok müze sanal turlar hazırladı. Bunlardan biri de dünyanın en büyük müzesi olma özelliğine sahip Louvre Müzesi. Paris'te yer alan müzede Antik Roma, Yunan, Antik Mısır ve Antik Yakın Doğu'ya

ait binlerce eser yer alıyor. Adres: <https://www.louvre.fr/en/visites-en-ligne>

● **TARİHE YOLCULUK**

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü pandemi nedeniyle 25 müze ve ören yerinin sanal olarak gezilebilmesi için bir internet sitesi oluşturdu. İnternet sitesi sayesinde gezilebilen müze ve ören yerleri şöyle: Kurtuluş Savaşı Müzesi, Cumhuriyet Müzesi, Efes Müzesi, Troya Müzesi, Anadolu Medeniyetler Müzesi, Gazi Müzesi, Göbeklitepe Örenyeri, Etnoğrafya Müzesi, Antalya Müzesi, Boğazköy Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Zeugma Müzesi, Çorum Müzesi, Şanlıurfa Müzesi, Adana Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Van Müzesi, Göreme Açık hava Müzesi, İhlara Vadisi, Hattuşa Örenyeri, Atatürk Müzesi, Nemrut Örenyeri, Hierapolis Örenyeri, Laodikeia Örenyeri, Türk ve İslam Eserleri Müzesi Adres: <https://www.ktb.gov.tr/TR-96599/sanal-gezinti.html>

Hüseyin KALAYCI
0532 613 3158

KALAYCIOĞLU ÇATI UYGULAMA

● Ahşap Çatı	● Metal	● Osb
● Çelik	● Kiremit	● Isı Yalıtım
● Konstrüksiyon	● Galveniz	● Fileskobit
● Kenet Çatı Kaplama	● Çinko	● Membran
● Sandviç Panel	● Bakır	● Sürme İzolasyon
● Atermit	● Kurşun	● Temel
● Kiremit	● Pimaş	● Boşçalam

kalayciogluhati@gmail.com

DÖRT YANIMIZ KİTAP

Kadıköy Belediyesi'nin ortaklarından olduğu, T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan Ortaklıklar ve Ağlar Hibe Programı kapsamında hibe almayı hak kazanan, Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından kurulan OKUYAY Platformu'nun hazırladığı Dört Yanımız Kitap'ta yazarlar eşliğinde Kadıköy kitapçıları, Kadıköy sahaflarını ziyaret etmeye devam ediyoruz. Kültür dünyamıza katkıları, şekillendirdikleri okurlar, müthiş tesadüfler, unutulmaz karşılaşmalar, kitaplarla geçen yıllar... Odağımız kitapçı ve sahaflar, pusulamız kitaplar, bu hafta konularımız Kadıköy Sahaf'tan Simin Şahin ve yazar, avukat Pınar Sönmez.

“KADIKÖY'E KİTAP YAKIŞIR!”

● Nazlı Berivan AK

İsmi Kadıköy ruhuyla özdeşleşen kelderden alıyor. Galerium İş Merkezi'nin dördüncü katında Özgür Çakır ve Simin Şahin tarafından kurulan Kadıköy Sahaf, geniş arşivi ile okurların uğrak noktalarından. Bu hafta Kadıköy Sahaf'ın, Simin Şahin'in konuşuyuz.

• Vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederim, Kadıköy Sahaf'ın hikâyesini dinlemek için sabırsızlanıyorum.

Hoş geldiniz. Ortağım Özgür ile 25 yıllık bir dostluğumuz var. Aynı üniversitede okuduk, İstanbul Üniversitesi İşletme'liyiz ikimiz de. Yollarımız bir dönem ayrıldı, devamında tekrar buluştuk. İkimizin de işsizlik dönemiydi. Üretmek istiyorduk, ne yapabiliriz sorusunun peşindeydik. O sıralar sıfır kitaplarla ilgili bir site kurmuşum ben. Bir süre sonra kapatım ama elimde kitaplar vardı, babamdan kalan kitaplarım da vardı. Özgür'ün de çok sayıda kitabı vardı elinde. Kitap satalım dedik sonunda. Evden bir denedik, sonra cebimizde beş kuruş olmadan burayı bulduk. Raf yoktu, raflar arkadaşlardan geldi, dayanışmayla ayaklandık dükkânı, 2016'yı yıl. Sonra biraz para kazanmaya başladık ve kitap alırduruma geldik. 2018 krizine kadar evimize para götürüyorduk, dükkânı da borçsuz döndürüyorduk doğrusu. Siyasi gelişmeler, krizler, pandemi derken zorlu bir döneme girdik herkes gibi. Çok emek verdik, çok seviyoruz bu işi. İnsanlarla iletişimimiz, kitaplarla ilişkimiz devam etsin istiyoruz. Direniyoruz kısacası.

• Sahaf festivallerinde de görüyoruz sizi.

Evet, festivaller destek oluyor ancak pandemi tüm festivalleri olumsuz etkiledi. Sahaflar Derneği

başkanı Ümit Nar çok uğraştı, uğraşiyor. Maltepe, Kadıköy, pandemi engel olmasa Beşiktaş, Üsküdar vardı festival planları arasında.

• Genelde sokak aralarında, düz ayak yerlerde kitapçıları, sahafları görüyoruz. Kadıköy Sahaf ise bir iş merkezinin dördüncü katında.

İmkansızlıklardan buradayız. Düz ayak bir yere çıkmak hedefimiz. Ancak şimdilik burada devam edeceğimiz gibi görünüyor.

• Kediköy'ün müdavimleri de olmuş kısa sürede.

Müdavimlerimiz oluştu zaman içerisinde evet. Samsun'dan, Beylikdüzü'nden, Tuzla'dan, Kayseri'den gelen okurlarımız var. Dostluk ilişkisine dönüştürdüğümüz ilişkimiz elbette zamanla. Hep beraber oturur, kahvemizi içeriz, sohbet ederiz dükkânda.

Gelen müşteri de sohbet katılır. Buranın böyle biraraya getirme özelliği var. Daha çok akademisyen ve öğrenci kesim uğrar. Nadir kitap arayanlar sık sık kapımızı çalar.

• Farklı dönemlerin farklı kitap furyaları oluyor, size ne ölçüde yansıyor bu durum?

Furyalar oluyor. Eski Varlık Yayınları kitapları, plak gibi çok ilgisini çekiyordu insanların bir dönem. Birkaç ay devam ediyor bu modalar, sonra sönüyor. İyi kitap ise, özellikle konu felsefe, tarih ise, eski basım ya da değil hep soruluyor. Bu yıl çok sorulanlarda Carl Sagan, Irvin Yalom, Freud öne çıktı. Felsefe okuyanlar konularına dair her kitaba ilgi gösteriyor-

Simin Şahin

“BAĞIMSIZ KİTAPÇILAR ÂLÂ BİR ADADIR, KİMLİKTİR, ÇAĞRIDIR”

Kadıköy kitapçı ve sahaflarını bu hafta yazar ve avukat Pınar Sönmez ile turladık, yol boyunca karşılaştığımız, selamladığımız, raflarını eşelediğimiz kültür adacıklarında nefeslenirken okurunu yaratan, okuyuyla yaşayan kişisel tarihimizin kitabelerini andık.

• Bağimsız kitapçının okurluk ve yazarlık dünyadaki karşılığını merak ediyorum.

“Latince keşfetmenin ve bulmanın karşılığı aydır,” bilgisini vurguluyor Borges, Buenos Aires konuşmalarında. Bağimsız kitapçının bendeki duygusu işte bu: Keşif. Borges'in bellek kitaplığından bağimsız kitapçılara... Üniversitedeyken Tepebaşı Tüyap'ta Can Yayınları standında Erdal Öz'ün değerli hatırıyla çalışırdım. Teyzem Nurten Sönmezcan Can Yayınları'nın bağimsız yirmi yıllık düzenleniydi. Yayınevindeki her kitabı bilirdim. On gün çepeçevre kitapla, yazın kainatıyla dolu dolu yaşarken aldığım keyifli doyumluk neyse, bağimsız kitapçıdaki yazın sevinç de odur benim için. Ursula K. Leguin'e soruyorlar: “Nasıl yaratıyorsunuz dünyaları?” “Yaratmıyorum, buluyorum,” diyor. Yazmak ya da okumak, yepyeni bir kitap bulmanın ayak basılmadık bir ormana girmekle eşdeğer hissi. Bilmediğim, görmek

için sabırsızlandığım bir soluk, yeni kitap. İşte bağimsız kitapçının bende uyandırdığı kitabı fark etme, merak ve kavuşma diyarı. Seçilmiş kitaplar olmaları güçlü bir filtreden geçmeleri demek. Belki hukukçu deyimiyle “hayatın olağan akışı”nda hiç aklıma gelmeyecek bir kitapla karşılaşmak gerçek bir heyecan.

• Kadıköy kitapçıların hem okurluğunda, hem de yazarlık serüveninde özel bir yerde olduğunuzu vurguluyorsunuz hep.

Doğru. Kaybolduğunuzda kendi dünyanızı bulursunuz, bu nedenle isterim ki kaybolun Kadıköy kitapçıları arasında. Konda'nın Bağimsız Kitabevleri Araştırma Raporu'nda da kimi bağimsız kitapçıların sahaflıktan geldiği belirtiliyor. Kadıköy deyince Mephisto'ya, İmge'ye, istediği kadar hukuk kitabevi olsun Legal'e, vakti zamanının Penguin'ine, Moda Sinesması'nın alt katına, adım adım sahaflara ve tüm bu kitapçılarıdaki coşkulu mutluluğuna sevgiyle ulaşıyoruz. Sonra bakıyoruz, ilk öykü kitabında yer alan Bregovic'in Sırım Gibi Bacakları'nın bir sahnesi tam burada geçiyor: “Fakülte Kadıköy'e yakın olduğundan bu labirentvari semtin her yerini biliyoruz. Onu yolun sonundaki pasajın alt katına götürmek en iyisi...” “İşte bunu görmelisin sev-

Pınar Sönmez

gili okur,” dediği için var o kitapçı. Benimle aynı yürüdüğü için, ilgimi bildiği ve bu ilgiyi körlükle karşılamak bana katkı sağlıyor. Kadıköy'e ısrarla yakıştırdığım labirent vurgusunun köşebaşları kitapçıları. Kitapların arasında kaybolup kendini bulmanın mecrası, macerası.

• Okuma kültürünün define adaları olarak nitelendiriyorsunuz kitapçıları, sahafları.

Elbette. Okuma kültürünün define adaları denilebilecek kitapçılarda okurlu buluşmaların daha çok olması arzu edilir. Yüz yüze, sohbet, hem yazarı hem okuru besleyebilir. Okuma ve yazma isteğini körlükler. Zihnin canlılığıdır. Bu sene, Aras Yayıncılık'ın salonunda Yazın Kılavuzu'nun düzenlediği, Aşk, Yaratıcılık ve Yasa odağında sevgili Şeniz Baş ve Pınar Akseki ile yaptığımız söyleşi de sınırsızdı, verimliydi. Söz konusu söyleşide belirttiğim mevzu bağimsız kitapçıları için de geçerli, kültür sanatta vergi oranlarının düşürülmesi hakkaniyet gereğidir ve kültür politikamızın parçası olmalıdır. Hele pandemide... Aşk, Yaratıcılık ve Yasa'da detaylarıyla anlatıyoruz sanatta vergi hususunu. Ayrıca, kitapçının kendi anlayışına göre düzenlediği ortadaki masaları severim. Tünel'deki Robinson'un seçtikleriyle başladı bu zihin zevki. Şimdi ofisimin hemen yanındaki Pandora'da da masa etkili, doğal bir pusula olabiliyor. Sadece yeni çıkanlar ve bir

görülebilen bir kaybolacak kitaplar değil, orada beni bekleyen kitabı bulmaktır bu. Tanım da önemli. Bağimsız kitapçılığın bir özelliği kendi seçkileriyle çalışan diyaloglarının bende bıraktığı izlenim ve kitaplığımıza katkısı da övgüye değer. Tünel Kırmızı Kedi'nin çalışanıyla dakikalarda konuşmalarımız, onun sayesinde bulduğum kitapları da hatırlamalıyım bu adada. YKY istediği kadar bir bankanın katabevi olsun, kaç kitabı keşfetmişimdir Taksim'deki mimari anlayış da taşıyan binalarında. Nişantaşı ve Kadıköy İş Kültür'de “ben yeni okudum, harika,” diyen kaç kişiyle buluşmuşumdur. Okura bir hitap biçimidir kitapçılık bu durumda. Ya seçkisiyle, ya iyi okur çalışmanın önerisiyle, ya yalnız varoluşuyla... İşte Salt Beyoğlu'ndaki yerde, kitap tabiatında estetik ruhuyla robinsoncrusoe389...

• Bir de önerin var, okurlarımızla paylaş isterim. Sesli düşünelim, nasıl eczane için E bir işarette, bağimsız kitapçılar için de K gibi bir işaret uygulansa kimlikleri pekişecek ve okuma adaları dikkat çekecek, büyüyecek. Hoş olmaz mı? Geçtiğimiz günlerde bulunduğum Bozcaada'daki hayatın müziği erişti yanına. Bağların yanından geçenken aldığım taze havanın diriliği. Bana ada özgürlüğünü çağırıyor sevgili bağimsız kitapçıların şehirle armonisi şahane bir birim. Böyle! Bağimsız kitapçıları âlâ bir adadır, kimliktir, çağrıdır.

Savcıyı neden vurdular?

Türkiye'nin öldürülen ilk savcısı Doğan Öz'ü anlatan bir kitap yazan gazeteci-yazar Berivan Tapan, 42 yıl önceki bu suikastin perde arkasını gözler önüne seriyor

● Gökçe UYGUN

“Savcı Doğan Öz, 24 Mart 1978 günü sabah evinden çıktı, arabasına bindi, kontağı çevirip motorun ısınmasını bekleyen aracın önünde biri belirdi, onun arkasındaki ikinci kişi, “İşte Doğan Öz bu. Ateş et!” dedi. Emri alan, tabancasını Doğan Öz'e doğrulttu ve üç el ateş etti. Saldırgan, Doğan Öz'ün öldüğünden emin olmak için araca yaklaşıp üç el daha ateş etti. Daha sonra tabancasını beline taktı ve koşarak kaçtı. Bu cinayete on sekiz kişi tanik olmuştu. Doğan Öz'ün katli zanlısı olarak yargılanan İbrahim Çiftçi tanıklar tarafından idham edilmiş ve mahkeme tarafından ömür cezasına çarptırılmıştı. Askeri Yargıtay mahkemenin kararını bir değil tam dört defa bozduğu için Çiftçi “mecburen” beraat etti. Savcı Doğan Öz cinayeti, üzerinden 42 yıl geçmesine rağmen unutulmadı. Doğan Öz cinayetinin Milliyetçi Cephe hükümetleri döneminde işlenen cinayetlerden ve yapılan katliamlardan farklı bir yönü vardı: Doğan Öz, adını iktidarda olanların bile bilmediği bir örgütü ortaya çıkarmıştı: Kontrgerilla!”

Fotoğraf: Arat SAADET YAN

• SAVCI DOĞAN ÖZ'Ü VURDULAR

Bir Kontrgerilla Cinayeti" kitabının tanıtım bölümünde böyle yazıyor. Tekin Yayınevi'nden çıkan bu kitabın yazarı gazeteci Berivan Tapan. “Gezi şehitlerine ve Berkin'imize...” ithafını taşıyan kitapta Tapan, Doğan Öz'ün yaşam hikâyesini ve cinayetinin perde arkasındaki olayları detaylıca ele alıyor. Kitabı hazırlamak için binlerce sayfalık dava dosyasını, belgeyi inceleyen Tapan, Öz'ün memleketi Afyon, ailesinin yaşadığı İzmir ve yaşamını yitirdiği Ankara'ya defalarca giderek tanıklarla görüştü. Tüm bu enfomasyonu adeta bir roman gibi işleyen Tapan kitabını savcının öldürülmesiyle açıyor, sonrasında ise Öz'ün hayatına odaklanıyor. Usta gazeteci Altan Öymen'in, savcının öldürülmesine gözden önceki trafikla anlatıldığı 13 sayfalık önsözle başlamış kitap, toplam 272 sayfalık bir arşiv sunuyor okuruna.

• ÖZ CİNAYETİ GÖRMEZDEN GELİNİYORDU”

Peki Berivan Tapan neden 42 yıl sonra bu konuyu deşmek istemiş? “Cumhuriyet gazetesindeyken hazırladığımız ‘12 Eylül’e Doğru Beş Cinayet’ yazı dizisindeki cinayetlerden biri de Doğan Öz suikastiydi. Bu cinayetin, kamuoyu tarafından bilinmediğini, görmezden geldiğini fark ettim. Bir şeyler yapmak gerektiğini düşünerek bu olayı araştırmaya başladım. Zaten yazı dizisi kapsamında eşî ve kızıyla görüşmüştüm. Yeniden irtibata geçerek cinayeti derinlemesine incelemeye başladım.”

• TEK TANIK: KAPICI HAYATI

Dava dosyasında adı geçenlerin kendisini özellikle etkilendiğini anlatan Tapan, şu örneği veriyor: “Cinayetin tek görgü tanığı vardı: Hayati Erdoğan. Bu kişi, ‘Katli gördüm’ diyen tek tanıktı. Cinayet, onlarca insanın gözü önünde gerçekleşmişti ama bunu açıkça söyleyen tek insanı. Mahkeme bu kişinin ifadelerini ‘kapıcı’ olduğu için ciddiye almama gayretindeydi.” Berivan Tapan “Doğan Öz’ün kontrgerilla raporu dikkate alınıyor nasıl olurdu sorusuna da, “Kitapta trajik bir fotoğraf var; arabanın içinde Doğan Öz kanlarla yatarken başında duran biri var. O isim Uğur Mumcu. Öz’ün raporu ciddiye alınıyor, ne Doğan Öz ne Uğur Mumcu ne Hrnt Dink ne de Tahir Elçi öldürülecekti. Derin devlet, önce öldürülen kişinin ailesini, sonra yakınlarını en sonunda da toplumu bitiren sinsi bir hastalık,” yanıtını veriyor.

• GENÇLER ÖZ'Ü TANISIN DİYE...

“Herkesin bir şekilde Doğan Öz’ü tanıdığını fark ettim” diyor Berivan Tapan, “O dönemde yaşayan insanlar cinayeti çok iyi anımsıyor ama Z kuşağının da bu gerçekleri öğrenmesini istedim. Gençler, sadece Hrnt Dink cinayetine tanik oldu. Dink cinayetinin ardından siyasilerin yaptıkları ‘Adalet yerini bulacak, kanı yerde kalmayacak’ türünden açıklamalar, Doğan Öz cinayetinin ardından da yapıldı. Yine Savcı Öz’ün cezasinde de sanatçılardan, devlet yetkilerine herkes bulundu. Aradan 40 yılı aşkın

süre geçiyor ve hiçbir şeyin değişmediğine tanıklık ediyorsunuz.” diye konuşuyor. Tapan, şunları söylüyor: “Kitabın ilgi çekmesine neden olan ise bence Öz’ün o gün tespit ettiği ve kontrgerilla örgütlenmesinde yer aldığı ortaya çıkan isimlerin halen sahnede olmaları... Bu kişiler halen çeşitli söylemleriyle kendilerini hatırlattıkları için Öz’ün tespitleri de güncelliğini koruyor ve insanların ilgisini çekiyor. Öz’ün tespit ettiği derin devlet şekli değişirse bile halen faal. İtalya’da gladyo ile yaşanan yüzleşme Türkiye’de gerçekleşmediği için bugün bile insanlar, yıllar önce yaşanan kontrgerilla cinayetlerini okumak, bilmek istiyor.”

TIYATRO LARDAN ALTERNATİF ÇÖZÜMLER

Salgın nedeniyle alınan önlemler nedeniyle fiziki mekanda faaliyetlerini sürdüremeyen Moda Sahnesi ve Emek Tiyatrosu, yoluna çevrimiçi oyunlar, online söyleşiler ve seminerlerle devam ediyor

● Fırat FİSTİK

Tiyatrolar, salgın nedeniyle fiziki olarak faaliyetlerine devam edemiyor. Bu nedenle Moda Sahnesi ve Emek Tiyatrosu, alternatif çözümler buldu, çevrimiçi yollara yöneldi. Moda Sahnesi, oyunlarını canlı olarak yayınlayacağı "Sahnedan Naklen" adıyla bir program başlattı. Sahnedan naklen olarak oynanacak oyunlar, eş zamanlı olarak çevrimiçi izlenebilecek.

Moda Sahnesi'nin kurucularından Kemal Aydoğan'a projenin nasıl ortaya çıktığını sorduk. Aydoğan, "Hareket edemez hale geldik" diye başladığı açıklamaya şöyle devam ediyor: "Sahnedan Naklen kısırlılaşmaktan çıktı. Mekânsal özellikler nedeniyle hareket edemez hale geldik. Tiyatro salonunda yapılıyor ama salona seyirci girmiyor haklı olarak. Biz oyunların kaydını bir takım dijital platformlardan paylaşmanın tiyatro sanatının doğasına uygun olmadığını düşününlerdeniz. Ancak sahnede oyun oynarken (futbol maçı gibi) seyirciye ulaştırırsak bir parça 'canlılık' sorununu bertaraf etmemiz mümkün olabilir diye düşündük. Seyircinin salonlara girmekteki tereddütünü ortadan kalkmasına kadar Sahnedan Naklen işini sürdürmeyi düşünüyoruz. Geçtiğimiz pazar gecesi ilan ettik programı. Seyircilerimiz, dostlarımız hemen sahiplenip duyulmasını sağladılar. Minnettarız."

● "ÖLÜMCÜL DARBELER ALACAK"

Aydoğan, "Tiyatro sanatı mekâna bağlı yapılan bir sanat" diye tekrarlardıktan sonra pandemi döneminde hangi zorluklarla karşı karşıya kaldıklarını özetliyor:

Sahnedan Naklen

"Pandemi döneminde tedbir gereği salonların kapatılması tiyatroyu yapılamaz hale getirdi. Uzun süre gelir elde edememek demek bu da. İlk 14 Mart'ta kapandı tiyatrolar 1 Temmuz'a kadar. Bu 3 buçuk ayda gelir elde edemedik ama kira, stopaj, vergi yükümlülüklerimiz devam etti. Tiyatro emekçileri para kazanamadı bu dönemde. Sonra temmuz ve ağustosta açık hava sahnelerinde oyunlar oynandı, az da olsa gelirler elde edildi. Ekim ve kasımda bazı özel tiyatrolar, üçte bir kapasiteyle açıldılar. Ekonomik anlamda yarayı tedavi etmekten öte direncimizi düşürmemek için yaptığımız hamlelerdi bunlar. Kültür Bakanlığı'nın geçici çözümleri dışında problemi kavrayan, tiyatroları 'varlık' kapasitelerine göre sınıflayarak ihtiyaçlarına göre destek vermek gibi bir çözümleri olmadı ne yazık ki. Şimdi aralık itibarıyla yeni bir kapanma dalgasına girmiş bulunuyoruz. Bunun geçmiş bahardaki kapanma sürecinden çok daha sert sonuçlar doğuracağını öngörmek mümkün. Bu kez tiyatro sanatı ölümcül darbeler alacak. Bu biktırıcı süreci tiyatrolar olarak sağ

salım aşmak umarım mümkün olur." Aydoğan son olarak Sahnedan Naklen programının bahar aylarına kadar devam edeceğini duyurdu ve bu programın yanı sıra yeni bir eğitim/etkileşim projesini de hayata geçirmeyi planladıklarını söyledi.

● "ÖZETLE YOK OLUYORUZ"

Kadıköy Emek Tiyatrosu da Moda Sahnesi'ne benzer bir yola girdi. Tiyatro, çevrimiçi olarak yönetmenlerle sinema sohbetleri düzenliyor. Tiyatrodan Pınar Yıldırım, pandemi sürecinde tiyatroların ve tiyatro emekçilerinin yaşadığı problemlere dair "Sesimizi duyan, muhatap olan var mı?" diye soruyor ve ekliyor: "Ezcümle 13 Mart'tan beri tiyatrolar ölüme terk edildi. Tiyatro emekçileri açlıkla sınanıyor. Birtakım yardım paketleri açıklıyorlar ama hepsi göstermelik ve asla açık kapatmayan cinsten. İşte görüyoruz; yerleşik sahnelerin bir kısmı açılmamak üzere kapandı, bir kısmı da destek çağrısı yapıyor seyircilerine. Özetle yok oluyoruz."

"Top oyunda kalsın diye mücadele veriyoruz" diyen Yıldırım, Emek Tiyatrosu'ndaki faaliyetleri anlatıyor: "Biz Kadıköy Emek Tiyatrosu olarak bugüne kadar üretirken, dayanışmanın yolunu seçtik. Eylül ayında sahnemizin üst kısmı müsait olduğundan açık hava oyunları, söyleşiler yaptık. Şimdi yine evlerdeyiz ve yine bildiğimiz yolu seçerek direnmeye çalışıyoruz. Şimdiye kadar Merve Engin moderatörlüğünde Benu Yıldırımlar, Reha

Özcan, Damla Sönmez, Selen Uçer, Ece Dizdar, Barış Atay, Ayşenil Şamiloğlu söyleşisi yaptık. Aralık ayında Sevil Akı ve Füsun Erbulak söyleşimiz var. Bengü Cennet Coşkun'la Mitoloji seminerine başladık dört hafta devam edecek. Yine aralık ayında Ezel Akay, Özcan Alper, Tuğ Şahin ve Nisan Dağ'ın konuk olmasıyla dört haftalık sinema sohbetlerimiz var. Etkinlik Koordinatörümüz Dicle Pektaş müthiş bir efor sarf ediyor online seminer ve söyleşiler için. Ocak ve şubat programımız da yakında kesinleşmiş olur."

Sahnedan Naklen 12 Aralık'ta

Moda Sahnesi'nin "Sahnedan Naklen" programı kapsamında ilk olarak 12 Aralık 21.00'de Mert Fırat, Öznur Serçeler ve Çağlar Yalçınkaya'nın oynadığı "Bütün Çılgınlar Sever Beni" seyirci karşısında olacak. Ardından 19 Aralık 21.00'de Onur Ünsal'ın rol alacağı "Babama Kim Öldürdü" ve 26 Aralık 21.00'de Melis Birkan ve Caner Cindoruk'un yer aldığı "Yeni Bir Şarkı" oyunları canlı olarak yayımlanacak.

Oyunların bilet fiyatları beş seçenek olarak belirlendi (25, 50, 75, 100 ve 250 TL) ve tüm biletler Moda Sahnesi'nin internet sitesinden alınabilecek. Satın alınan her bilet kişiye özel olacak ve başka bir kişi tarafından kullanılmayacak.

Emek'ten sinema sohbetleri

Kadıköy Emek Tiyatrosu'nun Sinema Sohbetleri 14 Aralık'ta başlayacak. 4 Ocak'a kadar devam edecek. 4 hafta boyunca sırasıyla Ezel Akay, Özcan Alper, Tuğ Şahin, Nisan Dağ online söyleşilerde katılımcıların sorularını yanıtlayacaklar. Etkinliğin öğrenci biletleri 25 TL, normal bilet ise 50 TL'den satışa sunuldu.

Bu söyleşilerin yanı sıra Bengü Cennet Coşkun katılacağı "Mitoloji: Anlama Kılavuzu" adıyla bir de seminer düzenliyor. Bu seminer de 4 hafta, 8 ders boyunca devam edecek. Sevil Akı da yine online olarak 30 Aralık'ta izleyicilerle buluşacak. Biletlere ve ayrıntılı detaylara kadikoyemektiyatrosu.com adresinden bakılabilir.

Salgın günlerinde galericilik

Pandemi sebebiyle sanat hayatına online devam eden Bahariye Sanat İstanbul'un yöneticisi Ümit Bayındır Gezgin, "Tüm sanatsal projelerimizi kendi öz kaynaklarımızla gerçekleştirmek zorunda bırakıldık" diyor

● Görkem DURUSOY

Kadıköy'de 22 yıllık köklü geçmişiyle pek çok sanatçıya ve sergiye ev sahipliği yapan Bahariye Sanat İstanbul, pandemi sürecinde sanattan kopmayan galeriler arasında yer alıyor. Çeşitli sergiler düzenleyen kurum sanat hayatına online olarak devam ediyor.

Bahariye Sanat İstanbul'un yöneticisi ve aynı zamanda seramik sanatçısı olan Ümit Bayındır Gezgin, 1998 yılında Kadıköy Bahariye'de kurulan sanat galerisinin faaliyetlerini şöyle anlatıyor: "Kurumumuzun bünyesinde Sanat Galerisi ve çeşitli Sanat Atölyeleri bulunuyor. Aynı zamanda Türkiye'nin en uzun soluklu aylık sanat gazetesi olan Sanat Tasarım Gazetesi'ni de çıkartıyoruz. Pandemi dolayısıyla bir süredir yayınıma internet

üzerinden devam ediyoruz. 22 yıllık süreçte galerimiz pek çok sergi ve sanatçıya ev sahipliği yaptığı gibi, Bahariye Sanat Galerisi Yayınları adı altında onlarca sanat kitabını da sanat camiasına kazandırdı. Maalesef sanat galerilerinin teker teker kapandığı bir bölge olan Kadıköy'de, tüm zorluklara rağmen daha uzun yıllar yılmadan faaliyetlerimizi sürdürme gayreti içerisindeyiz."

"ONLİNE GALERİ HİZMETİ"

Salgın sürecinde kurum olarak çok zorluk yaşadıklarını dile getiren Gezgin, "18 Mart'ta yaklaşık altı ay ga-

lerimizin kapılarını sanat faaliyetlerine kapatmak durumunda kaldık. Bu süreçte online galericiliği sürdürdük. Şu dönemde ise yarı zamanlı galeri ve online galeri hizmeti veriyoruz" diyor ve şöyle devam ediyor: "Ekonomik olarak çok zorlandığımız bir dönem içerisindeyiz. Ne yazık ki ülkemizde ve küresel bazda gerçekleşen tüm krizlerden doğrudan etkilenen bir sektöüz. Ne Kültür Bakanlığı ne de başka bir kurum tarafından desteklenmedi. Tüm sanatsal projelerimizi kendi öz kaynaklarımızla gerçekleştirmek zorunda bırakıldık. Oysaki hedeflerimiz gerçekleştirebildiklerimizden çok daha büyük."

Bahariye Sanat İstanbul, hem galeride hem de çevrimiçi sergiler düzenlemeye devam ediyor. Rota Uluslararası Karma sergisi 16 Aralık tarihine kadar randevu alarak, maske ve mesafe kurallarına uyarak gezilebilir. 17 Aralık-17 Ocak tarihleri arasında da yılbaşı sebebiyle online olarak düzenlenecek "Küçük İşler Büyük Yorumlar" sergisini galerinin internet sitesinden izlemek mümkün. <http://bahariyeyesanat.com/> 0(532) 74103 07 [instagram: bahariye.art.istanbul](https://www.instagram.com/bahariye.art.istanbul)

Hem galeride hem çevrimiçi

Yolcu Tiyatro "Gomidas" için destek bekliyor

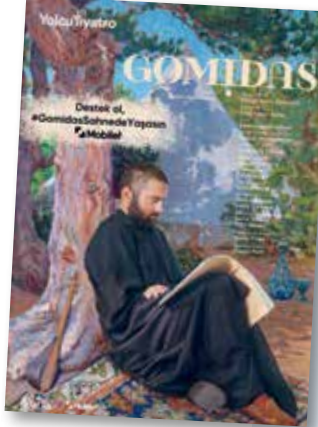
Yolcu Tiyatro, pandemi nedeniyle sınırlı sayıda seyirci ile "Gomidas" oyununu sahnelemeye devam ediyor. Topluluk özel bir tasarım da gerektiren bu oyun için izleyicilerden destek bekliyor

Kurulduğundan bu yana sekiz yıllık süreçte altı farklı prodüksiyonla birçok kez seyirciyle buluşan Yolcu Tiyatro, yeni projesi Gomidas'ı sahneliyor.

Topluluk özel bir tasarım gerektiren ve pandemi nedeniyle sınırlı sayıda seyirciyle buluşabilen oyunu için bir destek modeli geliştirildi. Topluluktan yapılan açıklamaya şöyle: "Bugüne dek hiçbir kuruluş ve şahıstan maddi destek almayan tiyatromuz, pandemi koşullarından dolayı sınırlı sayıda seyirci kapasitesiyle, kilisede ve özel bir tasarımla Gomidas adlı oyununu sahneliyor. Sosyal mesafe sebebiyle boş bırakılacak koltuklar, hatıra bileti ve kişiye özel tasarımlarla destekçileriyle buluşacak. Gomidas oyununun izleyici ile buluşması ve sahnede kalmaya devam etmesi için sizin de desteğinizi bekliyoruz. 29-30-31 Ocak tarihli oyunların biletleri ve isme özel Gomidas Hatıra Setleri 5 Aralık Cumartesi 13.00 itibarıyla

riyle mobilet.com üzerinden seyircileriyle ve destekçileriyle buluşuyor.

Yolcu Tiyatronun yeni projesi Gomidas 24. İstanbul Tiyatro Festivali kapsamında Kumkapı'daki Surp Vortvots Vorodman Kilisesinde 27 Kasım'da dünya prömiyerini yaptı. 30 Kasım'da Türkiye üst yazıyla Fransızca oynanan oyun seyircilerden yoğun ilgi gördü. Ahmet Sami Özbudak'ın yazıp yönettiği, süpervizörlüğünü ve yapımcılığını Ersin Umur Güler'in yaptığı oyunda, Hagop Mamigonyan şefliğindeki Lusavoriç Korosu oyun boyunca Gomidas Vartabed eserleri seslendirerek Gomidas karakterine can veren Fehmi Karaarslan'a eşlik ediyor."

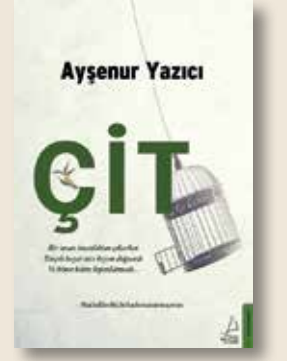

GOMIDAS VARTABED

Gomidas Vartabed, Osmanlı döneminde Kütahta'da dünyaya gelmiş, yolu Ecmiyadzin, İstanbul, Berlin ve Paris'e düşmüş; Ermeni, Anadolu ve dünya kültürüne derin izler bırakmış, müzikolog, besteci ve koro şefi bir rahip. Hem Anadolu'yu hem "Müzik Kutusu" dediği Ermenistan'ı çok iyi tanıyan, ilhamını bu topraklardan alan, "sesinin duyulduğu her yer deniz kıyısı olan" bu özel sesin, Gomidas'ın yolculuğu birçok trajik hikâyeyle şekilleniyor. 1915'te Ermeni aydınlarla birlikte İstanbul'dan sürgünlüğünün ardından hayatının son 18 yılını sessizliğe gömülerek geçirdiği akıl hastanesinde, yakın arkadaşının ona miras bıraktığı hayali koyunun peşinden sessizce kendi hayat hikâyesinde sıra dışı bir yolculuğa çıkartıyor seyirciyi. Hikâyeyi Gomidas'ın ağzından dinlerken 40 kişilik topluluğuyla Lusavoriç Korosu karaktere eşlik ediyor. Türkçe ve Fransızca sahnelenen oyunda seyirci dilediği versiyonu seçebiliyor.

HAFTANIN PUSULASI KİTAP

Ayşenur Yazıcı / Çit

Kadına yönelik şiddet ülkemizde kapanmayan bir yara gibi! Medyanın ayrımcı dili, yasaların faili koruyan boşlukları, politikacıların bu konuyu öncelikli bir mesele olarak ele almaması, gelenekler, ataerkil düzenin rahatlığına alışmış bireyler ve daha birçok şey şiddete çanak tutuyor, şiddetin önünü açıyor. Ayşenur Yazıcı "Çit" adlı yeni romanında okurlarına şiddetin başka bir yüzünü gösteriyor: Ceza ehliyeti bulunmayan biri tarafından uygulanan şiddet. Gerçek bir olaydan yola çıkarak yazılan bu romanı okurken namus kavramı başta olmak üzere kadınların yaşam hakkına ket vuran her olguyu yeniden sorgulayacaksınız. (Tanıtım Bülteninden) Destek Yayınları / 240 sf / 24 TL

Remzi Kitabevi'nden aldığımız bilgiye göre haftanın çok satan kitapları şunlar oldu:

- Metastaz 2: Cendere / Barış Terkoğlu- Barış Pehlivan / Kırmızı Kedi Yayınları
- İnferis / Mahfi Eğilmez / Remzi Kitabevi
- Baronlar Savaşı / Timur Soykan / Kırmızı Kedi Yayınları

ALBÜM

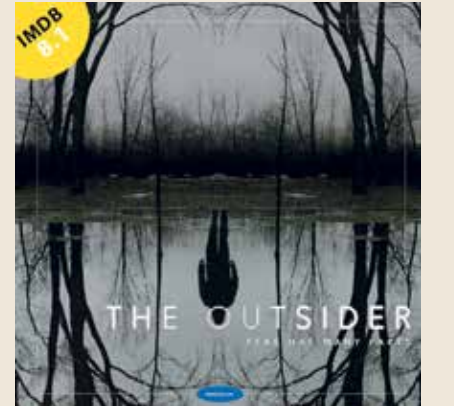
Can Kazaz / Kızılgerdan

Sevilen sanatçı Can Kazaz'ın müzik yolculuğunda yeni bir sayfa açtığı albümü "Kızılgerdan" müzikseverlerle buluşuyor. Dinleyicilerin heyecanla beklediği bu albüm, elektronik ve R&B müziklerinin harmanını sanatçının şarkı yazarlığı yeteneğinde birleştiriyor. 'Yaz Bitince', 'Bir Delinin Kaç Cehennemi Olmalı' ve 'Sabahlar' teklillerini içeren; aynı zamanda yeniden yorumladığı 'Bağrı Yanık Dostlara' ve Anıl Piyancı ile ortak çalışması 'Başka' parçalarını da içinde barındıran "Kızılgerdan" albümü dijital platformlarda dinlenebiliyor.

Ruhu doyuran şarkılar:

- Eğyar / Jeyhun Ares
- Lifandı vatniğ / Aşgiler
- Colder / R.O & Konoba

DİZİ

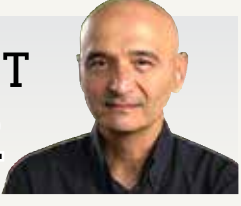

The Outsider

HBO'nun 2020'de izleyicilerle buluşturduğu The Outsider kısa sürede büyük beğeni kazandı. Dizide, 11 yaşında feci şekilde katledilen bir çocuğun cesedi parkta bulunur. Etraftaki görgü tanıkları ve cesedin üzerindeki bulgular, şehride yaşayan saygın bir iş adamını işaret etmektedir. Bu kişi ise koçluk ve İngilizce öğretmenliği yapan, aynı zamanda iyi bir eş ve kız çocuğu babası olan Terry Maitland'dır. Soruşturmanın şefi, Terry'yi herkesin önünde tutuklar. Terry suçsuz olduğunu belirtse de dava aleyhinde ilerlemektedir. Araştırmalar derinleşip, Terry'nin anlattıkları ile polis ekiplerinin çalışmaları birbirini tutunca davanın seyri değişmeye başlar...

Fransız Yeni Dalga klasikleri ve 'Nimic'

MEHMET
AÇAR

Sinema salonlarının kapalı olduğu şu günlerde, dijital platformlar ve çevrimiçi servisler dışında sinemaseverlerin önünde çok fazla seçenek yok. Be-inConnect, Prime Video, Film Box ve Netflix, geniş film arşivleriyle dikkat çekiyorlar. Kuşkusuz, içeriklerinde ödüllü iyi yapımlara, festivallerden gelen filmlere yer veriyorlar ama geniş kitleyi ve ortalama beğeniyi hedeflemeleri nedeniyle sinemaseverlerin bütün gereksinimlerine yanıt verebilmeleri mümkün değil.

Sözgelimi, 'İngilizce konuşan dünya' dışından gelen filmleri takip eden seyircileri tatmin eden zengin bir içeriğe sahip değil. Yeni, popüler filmlerden ziyade her koşulda 'iyi sinema'nın peşinde

koşan seyircileri sürekli mutlu etmeleri zor. Festival ve sinematek kültürüne sahip sinemaseverler için yeterli oldukları söylenemez.

İşte tam da burada, abonelerine çevrimiçi hizmet veren Mubi'nin adını anmak gerekiyor. Mubi, yeni ve popüler olandan ziyade nitelikli içeriğe önem veriyor; çevrimiçi sinematek işlevini taşıyor. Film arşivini genişletmenin yanı sıra sinematek mantığıyla toplu gösterilerle çıkıyor karşımıza. Sözgelimi, geçtiğimiz haftalarda Fransız Yeni Dalga'sının iki büyük yönetmeni, Eric Rohmer ve Ag-

nes Varda'nın klasikleşmiş filmleri eklendi Mubi arşivine... Rohmer toplu gösterisinde benim daha önce fırsat bulup seyretmediğim 'Kız Arkadaşımın Erkek Arkadaşı' (1987), 'Pauline Plajda' (1983) ve 'Pilotun Karısı' (1981) gibi filmler var. 1980'li yıllarda seyrettiğim 'Dolunay Geceleri' (1984) ve 'Yeşil Işın' (1986) ise bende güzel izlenimler bırakmış filmler... Eric Rohmer, kadın erkek ilişkilerine samimi, iddiasız tavırla yaklaşan; anlatımda sadelikten, oyunculukta doğallıktan vazgeçmeyen bir yönetmen... Rohmer, tezler ya da hazır yanıtlarla karşımıza çıkmayı değil; sorgulamayı ve seyircilerle birlikte yanıtlar aramayı sever. Modern dünyanın karşımıza çıkardığı sorunları, babadan kalma ahlaki yaklaşımlarla çözüp çözemeyeceğimizi anlamaya çalışır.

Agnes Varda toplu gösterisindeki filmlerin tümünü gönül rahatlığıyla öneririm. 'Yersiz Yurtsuz' (1985) sahip olmadan, topluma uyum sağlamadan yaşamının nasıl ve nereye kadar sür-

dürülebileceğini sorgulayan; hafızamda sert, buruk izlenimler bırakan bir film. Agnes Varda deyince herkesin aklına ilk gelen filmlerden 'Beşten Yediye Cleo' (1962) ise sinema tarihi açısından önem taşıyan bir klasiiktir. Varda, filmde karın ağrısı sorunlarıyla girdiği testin sonuçlarını kaygı içinde bekleyen Cleo'nun yaşadığı duyguları onu hiç yargılamadan gözlemler. Duyarlı ve yalın bir tarzda Cleo'nun ruh haline odaklanır, melodramdan ziyade komediye meyleder. Kadın karakterleri eril bakışla görmeye alışmış seyircilere farklı bir deneyim yaşatır.

Hazır Fransız sinemasının klasiklerinden söz açılmışken Mubi arşivindeki 'Hiroşima Sevgilim' (1959) ve 'Ha-

yatını Yaşamak' (1962) filmlerini hatırlatmak isterim. İlki, Alain Resnais'in sinemasal anlatıda zaman kavramına ve hikâye kurgusuna getirdiği cesareti yaklaşımla hâlâ ilham verici bir başyapıttır. Diğer ise kültleşmiş dans sahnesiyle Godard'ın sevilen filmlerinden biri...

Son olarak, Mubi içeriğine yeni eklenen Yorgos Lanthimos'un kısa filmi 'Nimic'ten söz etmek istiyorum. Başrolünde Matt Dillon'un oynadığı 12 dakikalık film, Lanthimos'un 'Sarayın Gözdesi'nden önceki işleri gibi çok tuhaf bir öykü anlatıyor. Lanthimos'un filmleri korkularımızı yansıtan rüyalar gibi gelir bana... 'Nimic'te de ana karakterinin bilinç dışını yansıttığını düşünüyorum. Çoğumuz yaptığımız işlerde vazgeçilmez olmadığımızı biliriz. Sonuçta, birileri gelir ve yerimizi alır. Klasik müzik orkestrasında çalışan müzisyen için de durum farkıdır. Sonuçta, birisi orkestra için de yerini hemen doldurabilir. Peki, ya daha da ileri gitmek isteyen birileri varsa? 'Nimic' her gün aynı hayatı yaşayan, gündelik rutinin tedirginleştirdiği birinin kabusu gibi geldi bana... Karanlık, tuhaf ve komik...

REXX'TE NELER OLUYOR?

Rexx Sineması'nın etrafına levhaların konması nedeniyle inşaatın başladığı iddia edildi. Sinemanın mülk sahibi Rum-Ortodoks Vakfı yöneticisi Kiracopulu, iddiayı reddetti ve "Yıkım başlamadı, sadece korumak için levhaları koyduk" dedi. Rexx Sineması'nın korunması için belediye de devrede...

● Fırat FISTIK

Kadıköy'ün simgelerinden Rexx Sineması mart ayında kapatılmıştı. Sinemayla ilgili bu hafta içerisinde bir gelişme daha yaşandı ve sinemanın çevresine levhaların konulduğu görüldü. Levhaların konulmasıyla birlikte Rexx Sineması'nda yıkımın başladığı iddia edildi. Sinemanın mülk sahibi Rum-Ortodoks Vakfı'nın yöneticisi Konstantin Kiracopulu, yıkımın başladığı iddialarını reddetti, sürecin devam ettiğini, henüz inşaatla ilgili bir şirketle anlaşılmadığını duyurdu.

VAKIF: YIKIM BAŞLAMADI

Kiracopulu, mart ayında da Gazete Kadıköy'e konuşmuş ve binanın dayanıksız olması nedeniyle tekrar inşa edilmesine karar verildiğini, kültür merkezine benzer bir kompleks yapılacağını söylemişti.

Levhaların sinemanın etrafına konmasının ardından nedenini sorduğumuz Kiracopulu, levhaların konma sebebinin şöyle açıkladı: "Yıkım başlamadı. Mart ayında zaten sinemayı boşalttık. Nisan ayında anahtarları notere bırakmışlardı onu teslim aldık. Sinemayı başı boş bırakamazdık. Bu nedenle korumak

için bir güvenlik şirketiyle anlaşmıştık. 24 saat korunuyordu ancak biz de vakıf olarak güvenlik şirketine 20-23 bin TL para ödüyorduk. Pandemi nedeniyle bunu karşılayamaz hale geldik ve anlaşmayı iptal ettik. Sinema korunsun, içeriye girişi önleyelim diye de etrafına levha koyduk."

Sinemanın ilk yıllarından... (Fotoğraf: TMMOB Mimarlar Odası Arşivi'nden)

BELEDİYE DE DEVREDE

Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı da konuyla ilgili bir açıklama yaptı ve belediyenin mülk sahibi Rum Ortodoks Vakfı ile iletişiminin sürdüğünü söyledi. Odabaşı, Rexx Sineması'nın Kadıköy'ün en önemli kültür değerlerinden olduğunu, kapanma kararını da üzümlerle öğrendiğini, salgın geçmesinin ardından vakıfla birlikte Rexx Sineması'nın geleceğe nasıl taşınacağıyla ilgili değerlendirmenin yapılacağını dile getirdi.

Sinemada şu anda bir yıkım olduğu iddialarını reddeden Odabaşı, "Sadece mülk sahibi vakıf, koruma amaçlı sinemanın cephesini levhalarla kapattı. Vakıf, yatırımcılar ve şirketlerle de görüşüyor. Biz de devredeyiz ve Rexx Sineması için, bu kültürel değerimiz için elimizden ne geliyorsa yapacağız." dedi.

Sinemayı 50 yılı aşkın bir süredir Anas ailesi işletiyordu. Şimdilerde Almanya'da yaşayan Viron Anas da gazetemize verdiği görüşte, Kadıköy Belediye'si'nin devreye girmesinden dolayı memnun olduğunu söyledi. Viron, "Rantı öncelik hale getiren bir proje yerine, mekanın tarihi ve kültürel değerini göz önünde bulunduran bir yol izlenmeli. Bu değerimize sahip çıkacaklarını ve yeni nesillere atacaklarını umuyorum." dedi.

Geçmişten geleceğe Rexx Sineması

Rexx Sineması, ilk olarak 1962 yılında perdelerin açtı. Aynı parselde Cumhuriyet'in ilk yıllarında Hale Sineması bulunuyordu. Daha öncesinde ise aynı yerde Apollon Tiyatrosu vardı. Bu tiyatro, aynı zamanda Afife Jale'nin ilk oyununu oynadığı yerdirdi. 1961 yılında sinema sekiz aylık bir inşaatın ardından bugünkü halini aldı. Mülk sahibi vakıfta, işletmecisi ise Yordan Anas oldu. Yordan Anas, hayatını kaybettikten sonra sinemayı bugüne kadar oğlu Viron Anas işletti. 930 koltuk kapasiteli Rexx Sineması, Kadıköy'de filmlerin ilk kez gösterime girdiği, festivallerin düzenlendiği bir yerdi.

Kriz dönemlerinde hayatta kalmak

Tiyatro Kooperatifi, kriz dönemlerinde tiyatroların nasıl hayatta kalabileceği, tiyatro yönetimi, izleyici geliştirme ve topluluk yönetiminin ele alınacağı çevrimiçi seminer serisi düzenlemeye başladı

● Leyla ALP

Tiyatro Kooperatifi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle yürüttüğü Tiyatro Yönetimi Kapasite Geliştirme ve Networking Projesi kapsamında, Aralık ayı boyunca dört oturumdan oluşan çevrimiçi seminerler düzenlemeye başladı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültür Politikaları ve Yönetimi Araştırma Merkezi (KPY) işbirliğiyle düzenlenen webinarlar, Doç. Dr. Gökçe Dervişoğlu Okandan, Doç. Dr. İtir Erhart ve Doç. Dr. Serhan Ada'nın moderatörlüğünde gerçekleşecek.

Kriz dönemlerinde tiyatroların nasıl hayatta kalabileceği, tiyatro yönetimi, izleyici geliştirme ve topluluk yönetiminin ele alınacağı seminerlerde, yurtdışındaki tiyatroların ve sanatçıların izledikleri yollar da tartışmaya sunuluyor. Aralık ayı boyunca her pazartesi yapılacak zoom buluşmalarının ilki 7 Aralık Pazartesi günü Doç. Dr. İtir Erhart moderatörlüğün-

de gerçekleşti. "Kültür sanat kurumları kriz dönemlerinde nasıl hayatta kalabilir?" başlıklı çözüm buluşmasına Altudan Sonra Tiyatro ve Kumbaracı50 Genel Koordinatörü Gülhan Kadim ve Hollanda Kraliyet Başkonsolosluğu Kültür Başmüşaviri İpek M. Sur konuşmacı olarak katıldı.

"KURUMLAR TİCARETHANE DEĞİL"

Seminerin başlangıcında konuşan Tiyatro Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı İraz Yöntem, "Çözüm odaklı çalışmalar bizi hem yarınlara için umutlu kılıyor, hem de daha çok çalışmaya azmini sağlıyor. Tüm katılımcılarımızla ve moderatörlerimize çok teşekkür ediyoruz." dedi.

Pandemi sürecinde fon yaratma, kitle fonlamasına yönelik kampanya oluşturma, kültür sanat kurumlarının içinden geçtiği değişim ve dönüşümün tartışıldığı

oturumda konuşan Altudan Sonra Tiyatro ve Kumbaracı50 Genel Koordinatörü Gülhan Kadim herhangi bir sosyal olaydan önce kültür- sanat kurumlarının etkilendiğini ifade ederek şunları söyledi: "Sürekli bir kriz haline alışkın olma ve çözüm geliştirme gibi konulara antrenmanlı olduğumuzu düşünüyorum. Tabii pandemi gibi bir krizle baş etmek o kadar kolay olmadı. Çünkü sağlık gibi bir konu gündemdedi. Büyük bir belirsizlik içerisinde hapsoldük. Müthiş bir değersizlik hissi ve görünür olmama fikri ile baş başa kaldık. Kooperatifle birlikte yürütülen çalışmalarda

hepimizin gördüğü değişmesi gereken çok şeyin olduğu. Bakanlıkla bir temasın olması, talepleri bir yere iletebiliyor olmak da önemliydi. Sahnesi olan tiyatroların en büyük meselesi sabit giderlerle nasıl başa çıkacağıydı. Sadece seyirci gelirine dayalı birçok küçük sahne var. Karşımıza sabit giderlerin nasıl karşılanacağı ile ilgili karşımıza ciddi bir sıkıntı çıktı. Ve serbest çalışan tiyatrocuların nasıl yaşayacağı da ayrı bir sorundu. Vergi borçları ile de bir talep gündeme gelmişti. Talepler, öncelikler gibi bir taslak hazırladık. Bakanlıktan bu taleplere dönük geri dönüşler çok uzun sürdü. Yaz mevsimi geldiği için açık alanlarda oyunlarımızı oynamak gibi fırsatlar da doğdu. Şimdi öümüzde zor bir süreç var. Bu kıışı nasıl atlatacağımız büyük bir soru işareti."

Tiyatroların var olma mücadelesi verdiğini belirten Kadim, kültür kurumlarının ticari bir kurum gibi algılandığına dikkat çekerek kültür kurumlarına yönelik düzenlemeler yapılması gerektiğinin altını çizdi.

Sürdürülebilirlik konusunun sadece pandemi ile yaşamadığını daha öncesinde de yaşanan bir sorun olduğunu ifade eden Hollanda Kraliyet Başkonsolosluğu Kültür Başmüşaviri İpek M. Sur da yapmaya çalıştıkları şeyin insanlara farklı bir bakış açısı göstermek ve yaratıcılıklarını geliştirecek çözümler üretmek olduğunu ifade ederek tiyatrolara sağladıkları mikro fonlar hakkında bilgi verdi.

Yağışlar azaldı, barajlar kritik seviyede!

İSKİ'nin verilerine göre İstanbul'da yıllık toplam yağış miktarı da baraj doluluk oranı da son 10 yılın en düşük seviyesinde. İBB su tüketiminde tasarrufa işaret ederken, Su Politikaları Derneği de önümüzdeki yılın zor geçebileceğine dikkat çekiyor

● Erhan DEMİRTAŞ

Birleşmiş Milletler Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), 2020 Küresel İklimin Durumu Raporu'na göre, 2020 şimdiye kadarki en sıcak yıllardan biri. Raporu göre 2020 yılında ortalama küresel sıcaklık, Sanayi Devrimi öncesi seviyenin yaklaşık 1.2 derece üzerinde ölçüldü. Dünya geneli için bu açıklamalar yapılrken veriler Türkiye'de de kurak bir dönem yaşandığını gösteriyor. Yağışlar bir önceki yıla göre Marmara Bölgesinde yüzde 17.4 oranında azaldı. Son yılların en kurak yaz mevsimlerinden birinin yaşandığı İstanbul'da su sorunu daha fazla dillendirilmeye başlandı. İSKİ'nin verilerine bakarsak bu endişe hiç de yersiz değil. İstanbul'a günlük yaklaşık 3 milyon metreküp su veriliyor. İSKİ'nin verilerine göre İstanbul'da yıllık toplam yağış miktarı da baraj doluluk oranı da son 10 yılın en düşük seviyesinde. 2010 yılında İstanbul'daki yağış değeri ortalaması bin 93 mm iken, 2020 yılında 476 mm olarak gerçekleşti. İSKİ'nin resmi internet sitesinde yer alan tabloya göre İstanbul'daki barajların doluluk oranı 20 Eylül'de yüzde 40,51 civarındayken bu oran 6 Ekim'de yüzde 35,36 olarak açıklanmıştı. 23 Kasım'da bu oran 26.30 iken, şu an itibarıyla İstanbul'un barajlarındaki doluluk oranı yüzde 23'e gerilemiş durumda.

YAPILAŞMA VE BETONLAŞMA!

Barajlardaki su seviyelerinin azalmasının çok çeşitli nedenleri var. Ekim ayında İstanbul'un su sorunu üzerine röportaj yaptığımız Prof. Dr. Doğanay Tolunay, 2020 yılında yağışların düşük olması sebebiyle barajların doluluk oranının yüzde 100'e ulaşamadığını söyleyerek şu noktalara dikkat çekmişti: "Yaz aylarında yağış olmaması, su tüketimi ve barajlarda olan buharlaşma nedeniyle doluluk oranı sürekli düştü. Yaz aylarına girilirken baraj doluluk oranlarının yüzde 100 olması durumunda yaz aylarındaki kullanım sonucun-

da yüzde 70'e gerilemesi beklenirdi. Başka bir deyişle, barajlardaki doluluğun az olmasının en önemli nedeni art arda iki yıl kuraklık olması diyebilirim. Elbette, diğer bir neden barajların su toplama havzalarındaki yapılaşmalar. İçme suyu barajlarındaki su, yağmurun doğrudan baraj yüzeyine yağması ile birikir. Yağmur sularının önce toprağa sızması, sonrasında ise derelere ulaşır derelerden de barajlarda toplanması gerekir. Ormanların ve diğer bitki örtüsünün tahrip edilmesi, toprakların betonlaşması, suyun topraklarda depolanmaması anlamına gelir. Yapılaşma ve betonlaşma sonucunda su önce rögarlara oradan da denize gider. Böylece su kaybedilmiş olur.

Suyun barajlardan evlere kadar ulaştırılması sırasındaki kayıplar da İstanbul'da oldukça yüksek. 2019 yılında İstanbul'a barajlardan bir milyar metreküpün biraz üzerinde su verilmiş. Ancak bu suyun 237 milyon metreküpü kaybedilmiş. İstanbul il sınırları içindeki en büyük baraj olan Ömerli'nin azami biriktirme hacminin 235 milyon metreküp olduğu dikkate alındığında kayıp su miktarının boyutu daha iyi anlaşılıyor."

"2021 ZOR GEÇECEK"

Su Politikaları Derneği de barajlardaki su seviyesine dair bir açıklama yayımladı. 2021 yılında da su sorununun katlanarak devam edeceğini vurgulandı. Açıklamada şu değerlendirmelerde bulunuldu: "Derneğimizin ilgili çalışma kurulları tarafından takip edil-

len ülkemizin yağış ve kuraklık verileri analiz edildiğinde, 2021 yılının su yönetimi açısından zor bir yıl olacağı açık bir gerçektir. Büyük kentlerimize içme ve kullanma suyu sağlayan barajların doluluk oranları hızla düşmekte ve kritik su alma seviyesine yaklaşmaktadır. COVID-19 salgını dönemi içinde evsel su kullanımının yaklaşık yüzde 10 civarındaki artışı ve sonbahar yağışlarının geçen yıla nazaran ortalama yüzde 40 oranında az olması önümüzdeki aylarda su yönetimi üzerindeki baskıları arttıracaktır. Bu olumsuz durumun özellikle İstanbul ve İzmir kentlerimizde daha yoğun bir şekilde yaşanacağını değerlendirilmekteyiz. Bu nedenle, uzun zamandır barajlardaki doluluk oranları düşmekte olan kentlerimiz için risk yönetimini içeren yeni bir su temini stratejisi ve su yönetimi planının uygulanması için uyarılar yapmakta- yız. Bugün bu plana ve uygulanmasına duyulan ihtiyaç daha da artmıştır. Bu plan kapsamında, artan tehlikenin ve bunun getirmiş olduğu riskin yönetilmesi için katılımcı su talebi yönetimine geçilerek su kullanımı azaltılmalıdır. Bunun yanı sıra en kötü senaryolar için acil su temini planları gözden geçirilmelidir."

DSİ: "SU PROBLEMİ BEKLENMİYOR"

Su Politikaları Derneği önümüzdeki yıl İstanbul'da su sorunu yaşanacağına dikkat çekirken Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü, barajlarda yeterli doluluk olduğunu, ihtiyaçları karşılama noktasında bir sıkıntı bulunmadığını açıkladı.

"Hiç su gelmese dahi İstanbul'un yaklaşık 2 bu- çuk aylık ihtiyacını karşılayacak su, rezervuarlarda mevcuttur." ifadelerinin yer verildiği açıklamada, şu bilgiler verildi: "Bu sebeple, barajların doluluk oranlarının bugünkü durumlarına göre değerlendirilerek suyumuzun yetersiz olduğu sonucuna ulaşmak çok doğru olmayacaktır. Çünkü akımlar, mart ayı itibarıyla ortalamanın üzerine çıkarak doluluk oranlarını arttırmaktadır. Halihazırda baraj dolulukları yeterli seviyede olup ihtiyaçları karşılama noktasında bir sıkıntı bulunmamaktadır. Kurumumuz tarafından anlık izlemesi yapılan 374 adet depolamalı tesisimizde aktif doluluk oranı yüzde 34,6'dır. Söz konusu barajların içme suyu maksatlı olanları yüzde 32,5; sulama maksatlı olanları yüzde 31,4 ve enerji maksatlı olanları ise ortalama yüzde 36,4 aktif doluluğa sahiptir. İstanbul ilinin günlük içme ve kullanma suyu ihtiyacı ortalama 3 milyon metreküptür."

İSKİ'den su tasarrufu yöntemleri

İstanbuluların yıllık su tüketimi gittikçe artıyor. 2009 yılında kayıp su da dahil bir İstanbullu günlük 154 litre su tüketirken 2019 yılında bu değer 187 litreye çıktı. Su tüketimi konusunda zaman zaman uyarılarda bulunan İBB Sözcüsü Murat Ongun sosyal medya hesabı Twitter'dan bu defa da şu açıklamayı yaptı: "Değerli İstanbullular; yağışlar kasım ayında mevsim normallerinin yüzde 45 altında gerçekleşti. Aralık ayında da sıcaklığın mevsim normallerinin 3 derece üzerinde seyretmesi bekleniyor. Lütfen su tüketirken özen gösterelim, çok basit önlemlerle ciddi tasarruf sağlayabiliriz."

Peki su tasarrufu nasıl yapılır? İşte İSKİ'nin önerileri:

- Meyve ve sebzeler sürekli akan suyun altında değil, kaptaki bir su içinde yıkanabilir. Bu su, çiçek sulama vb. işlemler için de kullanılabilir.
- Bulaşık ve çamaşırlar elde yıkama yerine makinede yıkanabilir. Makine tercihlerinde ise A+ kategorisinde tasarruf sağlayan makineler tercih edilebilir.
- Banyo ve duş süreleri kısaltılarak önemli miktarda su tasarrufu sağlanabilir. Araç yıkamalarında, suyu sürekli akıtmak yerine, geri dönüşümü olan otomatik yıkama makineleri tercih edilebilir.
- El yıkama, diş fırçalama ve tıraş olma sırasında sular boşa akıtılmamalıdır. Bahçe sulamalarında, özellikle yaz aylarında buharlaşmanın etkisini azaltmak için sabahın erken saatleri ya da akşamın geç saatleri tercih edilebilir.
- Dahili tesisatlarda su kaçaklarının olup olmadığı mutlaka kontrol edilmelidir. Şayet bu da mümkün değilse, rezervuarlar içerisinde 1 litrelik şişe konulabilir, her sifon çekiminde 1 litre su tasarrufu sağlanabilir.
- Bulaşık ve çamaşırlar, makineler olduğu zamanlarda yıkanmalı ve ekonomik modlar tercih edilmelidir.
- Sifonlar, gerektiği kadar çekilmeli, küçük rezervuarı olan ürünler tercih edilmelidir. Şayet bu da mümkün değilse, rezervuarlar içerisinde 1 litrelik şişe konulabilir, her sifon çekiminde 1 litre su tasarrufu sağlanabilir.

İstanbul'un en önemli üç sorunu: DEPREM, EKONOMİ, ULAŞIM

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul İstatistik Ofisi, Ekim ayında, ev içi gündeminden duyudurum seviyelerine, ekonomik tercihlerinden iş memnuniyetlerine kadar birçok başlıkta İstanbul halkının nabzını tutan "İstanbul Barometresi" araştırmasını yayınlamaya başlamıştı.

"İstanbul Barometresi Kasım 2020 Raporu", 23 Kasım-1 Aralık 2020 tarihleri arasında 850 İstanbul sakini ile telefon üzerinden görüşerek hazırlandı. Rapora göre Kasım ayında halkın gündemi şöyle oldu:

● **Ev içi gündem: Covid-19 ve ekonomik sorunlar:** Katılımcılara Kasım ayı içerisinde evde en çok ne konuşulduğu soruldu. Katılımcıların yüzde 55,3'ü Covid-19'u, yüzde 27'si ekonomik sorunları, yüzde 6'sı ise İzmir depreminin konuşulduğunu belirtti. Ekim ayı ile karşılaştırıldığında, Co-

vid-19'un aile içerisindeki gündemde yerinin arttığı görüldü.

● **En önemli üç sorun:** Deprem, ekonomik sorunlar ve ulaşım: Katılımcılara yöneltilen "Sizce İstanbul'un en önemli sorunu nedir?" sorusuna, yüzde 60,4'ü İstanbul depremi, yüzde 52,6 ekonomik sorunlar, yüzde 41,1 ulaşım yanıtı verdi.

● **Yüzde 55,1, ülke ekonomisinin kötüleşeceğini düşünüyor:** Türkiye ekonomisinin yakın dönemde kötüleşeceğini düşünenlerin oranı Ekim ayına göre artarak yüzde 22,8'e çıktı. Ekonominin seyrinin değişmeyeceğini düşünenlerin oranı ise Ekim ayına göre artarak yüzde 22,1 oldu.

● **Borç alma oranı arttı:** Katılımcıların ekim ayına göre borç alma oranı artarak yüzde 44, borç

verme oranı ise azalarak yüzde 3,2 oldu. Katılımcıların yüzde 2,4'ü hem borç aldığını hem de borç verdiğini, yüzde 50,4'ü ise hiçbirini yapmadığını belirtti.

● **Yüzde 60,2, geçecek kadar para kazanamıyor:** Katılımcıların yüzde 60,2'si geçecek kadar para kazanamadığını, yüzde 36,3'ü geçecek kadar para kazanabildiğini belirtti. Katılımcıların sadece yüzde 3,5'i bu ay birikim yapabildiğini ifade etti. Ekim ayı ile karşılaştırıldığında geçinemeyenlerin oranının arttığı görüldü.

● **Yüzde 28,7, işten çıkarılma korkusu yaşıyor:** Katılımcıların yüzde 49,6'sı çalıştığını belirtti. Çalışan katılımcıların yüzde 73,7'si işinden memnun, yüzde 18,4'ü ise memnun olmadığını, yüzde 28,7'si ise işten çıkarılma korkusu duyduğunu belirtti.

İstanbul İstatistik Ofisi'nin

"İstanbul Barometresi"

araştırmasının ikincisi

yayınlandı. İstanbul'un en önemli

üç sorunu sırasıyla, olası İstanbul

depremi, ekonomik sorunlar ve

ulaşım olarak ifade edildi

● **İstanbuluların stres seviyesi yükseldi:** İstanbuluların hem stres hem de kaygı seviyesi bir önceki aya göre arttı. Stres seviyesi 10 üzerinden 7,5, kaygı değeri ise 7,1 olarak belirlendi. Kadınların ortalama stres seviyesi 8 iken erkeklerin 7,1 olduğu görüldü.

● **Yüzde 62,3, COVID-19 önlemlerini destekliyor:** Kasım ayı içerisinde, İçişleri Bakanlığı tarafından Covid-19 salgınıyla mücadele kapsamında alınan kısıtlamaları, yüzde 62,3 desteklediğini, yüzde 33,4 desteklemediğini söyledi.

● **Sigara içme yaşağını destekleyenlerin oranı yüzde 85,8:** Türkiye kapsamında hayata geçirilen cadde, sokak ve meydanlarda sigara içme yaşağını, katılımcıların yüzde 85,8'i desteklediğini belirtti.

İstanbul Barometresi, Kasım 2020 bilgilerine <https://istatistik.istanbul/> adresinden ulaşabilirsiniz.

Enkazın altında filizlenen yaşam

Araştırmacı Ayça Yüksel, "Enkazda Hayatta Kalmak Adına Geri Gelen Metis: Bostan" yazısıyla İstanbul'un bostanlarını ve "kolektif bostan" hareketlerini inceliyor. Yüksel ile İstanbulluların gıdaya erişim sorunlarını ve bu sorunun etrafında örgütlenen gıda dayanışma ağlarını konuştuk

● Erhan DEMİRTAŞ

Korona virüsü salgını hiç şüphesiz İstanbul gibi büyük şehirleri her açıdan olumsuz etkiledi. Dört bir yanı betonla çevrilen bu şehirde; ulaşım, konut ve gıda hakkı daha fazla sorgulanır hale geldi. İstanbul'da özellikle ekonomik ve sağlıklı gıdaya erişim salgınla beraber daha da zorlaştı. Bundan 50 yıl önce bostanlarıyla ve bahçeleriyle nüfusunun önemli bir kısmını doyuran İstanbul, günümüzde ise taze sebze-meyve açısından tamamen dışa bağımlı halde. Peki nasıl oldu da İstanbul bu hale geldi. Kadıköy'deki bostanlara ne oldu? Ayça Yüksel, Notabene Yayınları'ndan on bir araştırmacı kadının katkısıyla oluşan "Kadınlar Dayanışma Ekonomilerini ve Kooperatifleri Tartışıyor" adlı kitapta kaleme aldığı "Enkazda Hayatta Kalmak Adına Geri Gelen Metis: Bostan" yazısıyla hem İstanbul'un bostanlarını hem de salgınla birlikte ortaya çıkan "kolektif bostan" hareketlerini inceliyor. Yüksel ile söyleştik ve İstanbul'a bostanların nasıl geri geleceğini konuştuk.

◆ **Yazınızın içeriğine dair konuşmadan önce isterseniz kısaca kitaptan bahsedelim.**

"Kadınlar Dayanışma Ekonomilerini ve Kooperatifleri Tartışıyor" sadece içeriğinde değil üretiminde de kadın dayanışmasının olduğu, kolektif şekilde gerçekleştirilen bir çalışma. Bu açıdan çok anlamlı ve aynı zamanda birbirinden değerli makaleleri barındırıyor. Bu vesileyle, beni bu harika çalışmaya dahil eden ve derlemenin editörlüğü olan sevgili Özlem S. Işıl ve Selma Değirmenci'ye buradan bir kez daha teşekkürlerimi iletmek isterim.

◆ **Salgın süreciyle beraber "ekonomik ve sağlıklı gıda hakkı" daha fazla konuşulmaya başlandı. Bunun nedenleri nedir sizce?**

Kent, ekoloji ve gıda arasındaki ilişkiler son derece kritik bir krize gebe olduğundan bu konular daha sık gündeme geliyor. Temiz gıdaya olan ihtiyaç gelecekte çok daha büyük bir problem şeklinde karşımızda olacak. Pandemi süreciyle beraber, mevcut toplumsal yaşantı içinde zaten var olan bazı eşitsizliklerin çarpıcı bir şekilde görünür hale geldiğini deneyimledik. Bunlardan en can alıcı olanı da temiz gıdaya erişim konusu. Kırılganlığın bu kadar eşitsiz bir hale geldiği kom-

şullarda, bununla en ağır biçimde yüzleşmek zorunda kalan kesimler için doğrudan "açlık ve kıtlık" riski oluşuyor. Bu gibi anlarda, "Eğer her şey durursa, temiz ve güvenilir gıdaya nasıl erişeceğiz?" sorusu yakıcı bir şekilde karşımıza dikiliyor. Çünkü kent yaşamında gıdayı kendi kendimize üretme araçlarından yoksunuz. Tam da bu yüzden balkonlarda ve bahçelerde bitki üretiminin aynı süreçte artış gösterdiğini gözlemledik.

◆ **"ORADAKİ DOMATESİ KİM YER?"**

◆ **Yazınızda salgınla birlikte ortaya çıkan sorunların çözümü noktasında örgütlenen gıda dayanışma ağlarını inceliyorsunuz. Bu ağlar İstanbul gibi büyük şehirlerde önem arz etse de sürdürülebilir olması da başka bir tartışmaya kapı aralıyor. Ne dersiniz?**

İlk kısıtlamalar döneminde, İstanbul'un 23 ilçesinde "dayanışma ağları" kuruldu. Bu örgütlenmeler, kısa süre içinde "kolektif bostan" hareketi başlattılar. Kullanılmayan boş alanlar, bahçelerde, balkon ve teraslar bitki yetiştirmeye açıldı. İlk etapta, 100'e yakın yerde fide ekimi yapılmıştı. Yazımda, bu bostan hareketinden esinlenerek yola çıktım. Süreklilik durumu her dayanışma ve örgütlenme için yakıcı bir problem. Bir kere toprakla uğraşmak çok meşakkatli bir iş. Bunu kente yapmak çok daha zor. Sınırlı imkanlarla gerçekleştirdiğim gözlemlere göre bu konuda elini taşın altına koymaya gönüllü kesimlerin varlığı da pek kalabalık sayılmaz. Sonuç ne olursa olsun, yaşanan ve ortaya konulan deneyimin neye karşılık geldiğine odaklanmayı tercih ederim. Çünkü dayanışma ağlarının, "Covid-19 sürecinde sağlıklı gıdaya nasıl erişeceğiz?" sorusundan hareketle başlattıkları kolektif bostancılık faaliyeti, içinde önemli ipuçlarını taşıyor. Temiz gıdaya

erişimin, bizatihi onun üretimi ve dağıtımına kolektif bir şekilde emek koyarak, müdahil olarak mümkün olabileceği fikrini hatırlatıyor. Aynı zamanda bu bostan hareketi, temiz gıdanın herkese ait bir hak olduğunu bir kez daha gösteriyor. Günümüzde krizde olduğu düşünülen gıda sistemiyle, onun içinde yüzleşmeyi deneyen ve belki de ona kesikler atabilecek pratiklerdir bunlar. Sürekliliğin kırılgan oluşu ise, genel anlamda buradaki fikri ve fiziki üretimin imkânlarından devamlı koparılmamızla ilişkili. Sadece somut imkânlardan bahsetmiyorum, aynı zamanda "kentte bostan mı olur, oradaki domates kime yeter?" benzeri düşünceleri de bu araçlardan biri olarak görüyorum.

◆ **"Kentte bostan mı olur, oradaki domates kime yeter?" cümleleriniz aslında önemli bir noktayı işaret ediyor. Bunun üzerine konuşmalıyız sanırım. Çünkü İstanbul'un yoğun inşaatlar ve yapılaşmayla birlikte bostanlarını kaybettiğini belirtiyorsunuz. Aslına bakarsanız sadece bostanlarını değil aynı zamanda bostan potansiyeli taşıyan alanları da tehlikeye. Bu ortamda bostanların yaygınlaşması nasıl mümkün olabilir?**

Elbette çok zor. Öncelikle, kentsel yaşamda "kolektif bostan" fikri ütöpik bir girişim olarak görülüyor. Halbuki geçmişte İstanbul'un her mahallesi bostanlarla iç içe bir kentsel dokuya ve yaşam biçimine sahipti. Engel düşüncede başlıyor tabii ama somut sebepler de azımsanacak gibi değil. Bir kere koca bir inşaat şehrinde yaşıyoruz. Nefes alacağımız, diyelim ki bostana çevirebileceğimiz yerler yok denecek kadar az. Farz edelim ki alanı bulduk, bu sefer de bürokratik engeller, otoritelerin müdahalesi yine süreci kesintiye uğrattırıyor. Mucizevi şekilde yapılaşmaya kurban gitmeden günümüze gelen yeşil alanların, bostanların, boş yerlerin ise olsa olsa yine birer "arsa" olarak görüldüğü bir anlayıştan söz ediyoruz. Bu atmosferde bostancılığın yaygınlaşmasının önünde çok büyük engellerin olduğunu görmek zor değil.

◆ **HARİTALARDA BOSTANLAR**

◆ **Bostanlar ve bostancılık, İstanbul'a hiç de yabancı değil. Eski haritalar üzerinden bunu örneklerle açıklıyorsunuz. Geçmişten günümüze İstanbul bostanlarından bahsedebilir misiniz?**

Nostaljik tüketim için değil, hatırlamanın önemini vurgulamak için bakalım. Görünen o ki 1960'lara kadar İstanbul'un bostanlarla iç içe bir yaşamı olmuş. Hatta Osmanlı döneminde, kentleşmenin ivmesinin zirai faaliyet olduğu söyleniyor. Düşünebiliyor musunuz şehir, endüstri yerine tarımsal faaliyet ile büyümüş. Bu klasik kent teorisi için de yakıcı bir olgu. Bu deneyim nasıl bu kadar kolay, hiç yaşanmamış gibi unutuldu? Kent bostanının günümüzdeki imkânlarını sorgulamak için önce bu deneyimi yeniden hatırlamamız gerekli diye düşünüyorum. Evliya Çelebi ve Erenya Çelebi Kömürçüyan'ın seyahatnamelerinden İstanbul bostanlarının ve bahçelerinin ne kadar aktif olduğunu, meyve-sebze üretiminin çeşitliliğini öğrenebiliyoruz. Jacques Perivitch'in 1930'larda çizdiği haritaları incelediğimizde, İstanbul'un her köşesinde bostanların varlığıyla karşılaşırız. Adı Rumca'da yeşillik anlamına gelen "vlanga" kelimesinden gelen Langa Bostanları en çok bahsedilenlerdir. Yeri nerede biliyor musunuz? Yenikapı Marmaray/Metro İstasyonu'nun olduğu alanda. Hayal etmesi ne kadar güç ama gerçek. Bunun dışında yine çokça bilinen Yedikule Bostanları ve Piyalepaşa Bostanları var.

◆ **"EKOLOJİK YIKIMLA SONUÇLANDI"**

◆ **İstanbul'un ve İstanbulluların bostanlara neden ihtiyacı var?**

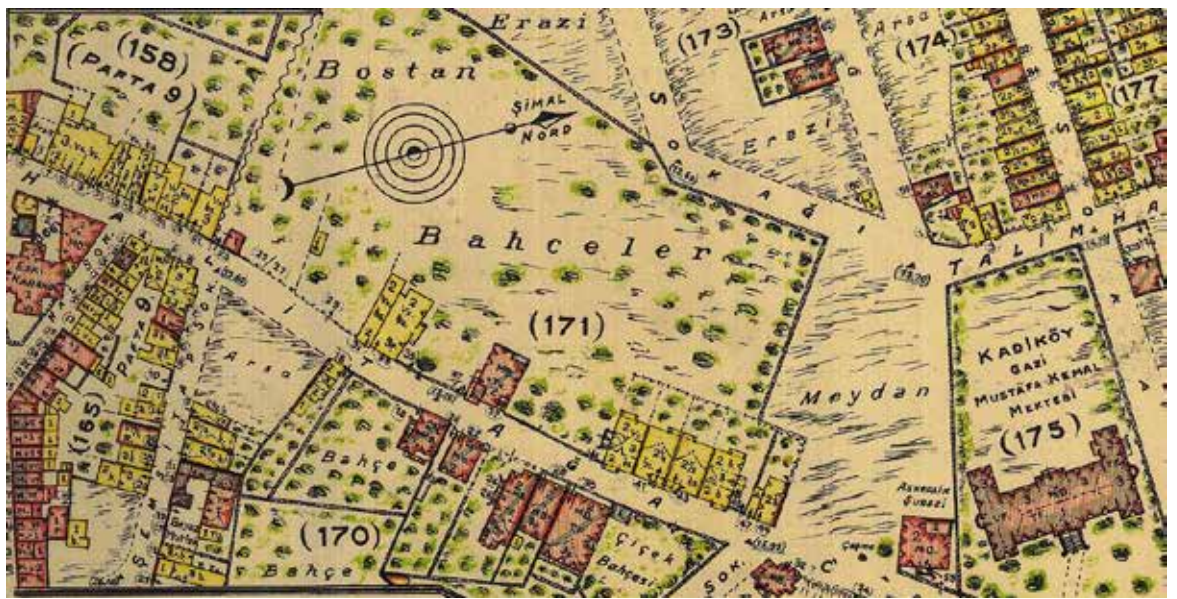
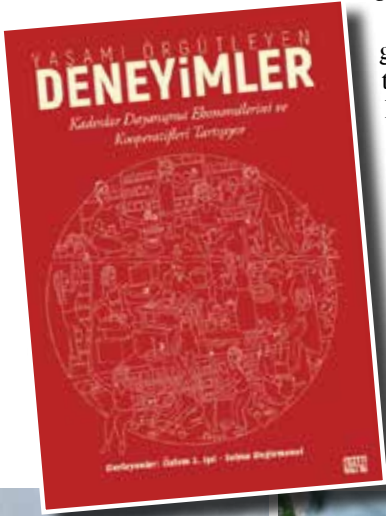
Halihazırda süregiden ve olası daha büyük gıda krizlerine karşı bostanlar, canlıların yaşama tutunmasını kolaylaştırabilir. Çünkü bostan, etrafına yaşam toplayan bir örgütlenme. Canlılığı, dayanışmayı ve işbirliğini artıran bir ortam sunma potansiyeli var. Bir başka açıdan bakarsak, kent bostanlarının varlığı, kır-kent ayrımının da önüne geçebilecek, yani kentin kırsal solumu biçimlerini minilimize edebilecek imkânları yaratabilir. Öte yandan bostanlar, kent betonundan ibaret olmadığını gösteren işaretlerden biri. Tsing'in söylediği gibi bugün "endüstriyel vaat ve yıkım" çağında yaşıyoruz. Mevcut ekonomik faaliyet korkunç bir ekolojik yıkım ile sonuçlandı. Tüm bunların altında, yaşam neredeyse enkaza dönmüş durumda. Tsing'in gösterdiği gibi matsutake mantarları, enkaz yerlerinde ortaya çıkıyor, çam ağaçları ve yeraltı dünyasının diğer canlıları ile işbirliği içinde hayata tutunuyor. Peki ya bizler kendi enkazlarımızda yaşamı tekrar nasıl tesis edeceğiz? Bana kalırsa bostan, işbirliğiyle örülebilecek bir yaşamın imkânlarını sunabilir. Sadece insanlar için değil, kentin betonla çevrili çehresinde en az bizim kadar hayata tutunmakta zorlanan bitkiler ve diğer canlılar için de.

◆ **İstanbul 50 yıl öncesinin İstanbul'u değil nihayetinde. İstanbul'da bunu sürdürmek için gerekli şartlar neler?**

Öncelikle "yeni" uğruna her şeyi yok etme anlayışının ortadan kalkması gerekiyor. Buna net bir cevap vermek zor, çünkü çok sayıda faktör ve olumsuzluk var. Ama yine de gıda kooperatifleri ile bostanları birlikte düşünmeyi önerelim. Beşiktaş Gıda Kooperatifi'nin, Piyalepaşa Bostanı'ndan ürünleri mahalleli ile buluşturduğunu biliyoruz. Bu harika bir yöntem bana kalırsa. Çünkü gıdanın üretimi ve tüketimine alternatif bir yol, yordam gösteriyor, aynı zamanda da alternatif bir dayanışma ekonomisi örneği sunuyor. Böylelikle, her ikisi de zor koşullarla mücadele eden alanlar olarak kooperatif ve bostan, birbirinin ayakta kalmasına ve süreklilik yakalamasına katkı sunabilir diye düşünüyorum.

◆ **İstanbul'da bu yaz ve sonbaharda çok az yağmur yağdı ve kuraklık ile karşı karşıyayız. Bir bakıma iklim krizi de kendini günlük hayata olumsuz şekilde dayatıyor. Özellikle İstanbul için konuşursak gıda meselesini iklim krizi ile birlikte nasıl düşünmek gerekir?**

Gıda krizi, iklim krizinin taşıdığı sonuçlardan biri olarak düşünülebilir. Yani iklim kriziyle ilişkili olan sel, kasırga, kuraklık ve salgın gibi felaketler beraberinde mutlaka bir gıda problemini getiriyor. Ama gıda krizi, sadece felaket anlarından ibaret değil, genel olarak geçerli bir durum. Sorunların esas müellifinin neoliberal ekonomilerdeki gıda sisteminin endüstriyel tarım ve hayvancılık yöntemi olduğunu söylemek gerekir. Yani bu, hepimizin marketten ve pazardan aldığı gıdaların, kimyasal girdilerle, genetiği değiştirilmiş tohumlarla üretildiğini ve dolayısıyla önemli oranda zehirli olduğunu anlatıyor. Çünkü tarım ve hayvancılık alanındaki verimlilik kimyasal girdilerle sağlanıyor. Bu noktada da gıda egemenliği hareketi dediğimiz mücadele ortaya çıkıyor. Gıdanın üretimi ve paylaşımındaki egemenliği ele geçirmeye gabilen bir felsefeyle, herkesi gıda konusunda sorumluluk almaya çağıran bir mücadele bu. Tarımsal üretimin, agro-ekolojik yani doğal gübreye, yerel tohumlarla ve kimyasal ilaç kullanmadan, tüm canlılara saygılı ekolojik yöntemlerle gerçekleştirilmesi savunuluyor. Günümüzde çoğalan gıda üretim ve tüketim kooperatiflerini de bu mücadelenin parçası olarak düşünebiliriz.

YOĞURTÇU, SÖĞÜTLÜÇEŞME, HALİTAĞA BOSTANLARI

"Sadece Suriçi'nde değil, Kadıköy'de de çok sayıda bostan bulunuyor. Bugün bildiğimiz Moda Bostanı yanı sıra, Yoğurtçu Parkı'nın hemen üstlerinde bakla tarlaları ve çiçek bahçeleri görüyoruz. Söğütlüçeşme Tren İstasyonu'nun bulunduğu alanın, o yıllarda bostan, tarla ve bahçe olduğu izlenebiliyor. Ayrıca tarla ve bostanlar, Kurbagalidere boyunca devam ediyor. Halitağa Caddesi'nin sağında ve solunda bostanlara, çiçek bahçelerine rastlıyoruz. Dilde kalan tortulardan hareket edersek; Yedikule marulu, Çengelköy salatalığı, Bayrampaşa enginarı, Kavak inciri, Gümüşsuyu baklası, Kartal pırasası, Arnavutköy çileği gibi tabirlerimiz var. Demek ki tüm bunlar İstanbul'da üretiliyordu. Yeşilçam sinemasına bakalım, 1968 yapımı bir klasik olan Lütfi Akad'ın Vesikalı Yarım'ında ana karakterlerden biri olan Halil'in mesleği bostancılıktır. Bostanlarında ürettiklerini, Kadırğa'daki manavlarında satarlar. Sanırım bunları tek tek aramak gerekiyor, sonra da yeniden hayal etmek ve canlandırmak. Zeynep Dadak'ın "Ah Güzel İstanbul" adlı etkileyici belgeselinde yaptığı gibi bir şey ihtiyacımız var sanki. Önce tahayyülde bilmek ve yerleştirmekle ilgili bir şey bu. İstanbul'un bugünkü sahnesine, geçmişte olan bitenleri, yitirilen bellekleri, unutulmuş deneyimleri, artık olmayan yerleri bulup üst üste yerleştirdiğimizde inanılmaz zengin bir mekânla karşılaşırız."

ÖNEMLİ DUYURU

Koronavirüs ile Mücadele Kapsamında Sokağa Çıkma Kısıtlamaları Nedeni ile Sahrayıcedit Pazarı Salı Günü, Koşuyolu Pazarı Pazartesi Günü Kurulacaktır.

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | kadikoybelediye

Şairi sevmek

Şair ve yazarları futbol takımı tutar gibi ya benim siyoruz ya da reddediyoruz. Nâzım Hikmet'i sevenin Necip Fazıl'dan nefret etmesi gerek, Necip Fazıl'ın sevenin ise Nâzım Hikmet'i sevmesi yasak! Mehmet Akif ile Tevfik Fikret arasında da var böyle bir taraftar çekişmesi. Oysa sanatta sık sık anim-sanacak ilke, sanatçının kendisinin değil, yapıtının değerlendirilmesi gerektirir. Bir sanatçıyı sevip sevmemenin biricik koşulu yapıtının bizde uyandırdığı duygular ya da düşünceler olabilir ancak. Sanatçının kişilik özellikleri, çoluğu çocuğuyla ilgili tavrı, özel yaşamı bizi hiç ilgilendirmez. Dedikodu düzeyinde konuşulabilir tabii ama o kişiyi karalamaya, yok saymaya dayanak yapılamaz. Oysa biz birine bir yafıtı yapıştırmışsak bir daha düşünmüyoruz üstünde. Kafamızda belli bölmeler var; etiketleyip o bölmelerden birine yerleştiriyoruz, hakkında bir kez daha fikir yürütmeye gerek duymuyoruz artık.

Mehmet Akif mi?
"Şapka takmamak için Mısır'a kaçmış. Dinci yobazın biri."
Tevfik Fikret?
"Oğlu papaz olmuştu, değil mi? Kendisi de dinsizmiş zaten."

Çok örnek var da şimdilik bu iki şair üstünde duralım. Mehmet Akif'i yobazlıkla suçlayan, doğduğundan beri duyduğu, doğru okumayı da bir türlü beceremediği İstiklal Marşı'ndan taniyordur onu; bir de Çanakkale Şehitleri şiriyile ilgili bir kulak dolgunluğu vardır. Tevfik Fikret'le ise olsa olsa okul sıralarında karşılaşmıştır. Bir daha ne bir kitabını almış, ne bir şiirini okumuştur. Oğlunun papaz olduğunu duymuşsa bir yerlerden bu kadarı, hakkın da ahkâm kesmeye yeter.

Nâzım Hikmet, Kuvayı Milliye destanında Nutrettin Eşfak'ın ağzından "Akif, inanmış adam" dedikten sonra, "...fakat onun ben ... İnandıklarının hepsine inanmıyorum," diye ekliyor ya! Bu kadardır aslında! Mehmet Akif dindardır diye onu şair olarak benimsemek için sizin de dindar olmanız gerekmez. Reddetmek bir yana, bugün cahilliği savunun rektörlerimiz varken yaklaşıp yüz yıl önce cahilliğe savaş açmış Akif'e sahip çıkmak gerek. "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" ayetinin sorusunu şöyle yanıtlayan Kışidiri Akif:

"Olmaz ya... Tabii... Biri insan, biri hayvan! Öyleyse, 'cehalet' denilen yüz karasından Kurtulmaya azmetmeli baştan başa millet, Kâfi mi değil yoksa bu son dersi felaket?" Demek ki neymiş? Hiç de yobaz değilmiş. Yobaz olsa şu aşağıdaki dizelerle insanları uyandırmaya çalışır mıydı hiç?

"Yıllarca, asırlarca süren uykudan artık, Silkin de muhitindeki zulmetleri yak, yık! Bir baksana, gökler uyanık, yer uyanıktır; Dünya uyanıkken uyanık maskaralıktır!"
Evet dindardır Mehmet Akif. Ama haksızlıkları gördükçe "Ağzım kurusun, yok musun ey adli ilahî?" diye Allah'ın varlığını sorgulayacak kadar da cesurdur.

Mehmet Akif ile Tevfik Fikret'i birbirinin karşısında, iki hasım, dahası iki düşman gibi göstermek de doğru değil. Atışmalarıdır yarışken ama bugünün penceresinden bakarsanız ikisi arasındaki ortak noktalar, karışıklıklardan çok daha fazladır. Fikret de inançlı olduğunu söyler Tarih-i Kadim şiirine yazdığı ekte (Zey):

"Müminim: Varlığa imanım var,
Her kanat bir melek eyler ıkrar,
Enbiyadan yaşamın müstağni,
Bir örümcek götürür Hakk'a beni."
I. Dünya Savaşı'nın başlamasından altı ay sonra öldü Fikret; 1915'te. O günün koşullarında şu kadını söylemek cesaret gerektiriyordu, onu şöyleledi:
"Beşerin böyle dalaletleri var:
Putunu kendi yapar, kendi tapar."

Bir şairi olduğu gibi sevmek çok mu zor? Şiir ve şair karşısında tercih yapmak, birini benimseyorsak ötekini reddetmek doğru değil. Hele Tevfik Fikret ile Mehmet Akif söz konusuysa ikisini de sevmek, ikisini de savunmak boynumuzun borcu. Bir daha ne Mehmet Akif gelecek dünyaya ne de Tevfik Fikret.

Türkçe notu:
Eskiden "yetecek kadar", yani "az" anlamına gelen "oldukça" sözcüğünün, zamanla tam karşıtı bir anlam yüklenerek abartılı bir çokluk ifade etmesi gibi bir anlam kayması bugünlerde "adına" sözcüğünün başına gelmek üzere. "Davamıza sahip çıkmak adına..." ya da "Adaleti getirmek adına..." gibi kullanımlarda "için" yerine kullanılıyor. Oysa "adına", "Bir şeyin veya bir kimsenin namına, hesabına, yerine" (TDK Türkçe Sözlük) demek! Her sözcüğü kendi anlamıyla kullanmak daha iyi olmaz mı?

Seyyar tezgâhtan restoran zincirine

Seyyar satıcı olarak başladığı işte bir marka haline dönüşüp restoran zinciri kuran Bedrettin Aydoğdu, aynı zamanda tam bir Kadıköy aşığı. Aydoğdu: "Kadıköy dışında bana başka bir semtte villa hediye etseler gidip oturamam" diyor

● Görkem DURUSOY

Bedri Usta markası sektörde Adana kebabın ilk tescilini alan kebab restoranı olarak biliniyor. Kebabçılığa soğan, sarımsak soyarak başlayan Bedrettin Aydoğdu biriktirdiği paralarla kurduğu "Bedri Usta" kebabçısını dünyaya açıyor. İşe seyyar satıcı olarak başlayan Aydoğdu başladığı yola şimdilerde restoran zinciri sahibi olarak devam ediyor. Bedrettin Aydoğdu'nun yakın zamanda Kadıköy Kalamış'ta yenilediği restoranı birçok ünlünün ve şefin uğrak noktalarından biri haline geldi. Korona virüsü sebebiyle paket servise başlayan Bedri Usta, seyyar tezgahına da hala kullanyor. Dükkanında muhafaza ettiği seyyar tezgahıyla işinin başında çalışmaya devam ediyor. Hayat yükününün anlattığı kitabı yakında çıkacak olan Bedri Usta ile konuştu.

yer olduğu için biraz garipsedim. Hemen Aksaray, Laleli ve Fatih taraflarında iş aramaya başladım. Yaşım küçük olmasına rağmen iyi bir kebabçı ustası olmuştum ama kimse usta olduğuma inanmıyordu. Birkaç yere iş aradığımı söylemeye rağmen 'senden usta mı olur' diyerek işe almadılar. Bir hafta sonra yine aynı yerden geçerken bu sefer bulaşıkçı olarak işe girmek istediğimi söyledim ve hemen işe aldılar. Orada 4 ay boyunca dağ gibi bulaşıklar yıkadım. Çalıştığım restoranda kebabçı ustası işten ayrılınca hemen ustalık işine talip oldum. Deneme amaçlı bana 12 tane kuzu verdiler ve hepsini 1 saat içerisinde parçalayıp kebab olacak şekilde hazırladım. Çalışanların hepsi beni şaşkınlıkla izliyordu. Tezgâha boyum yetmediği için domates kasalarını üst üste koyar öyle çalışırdım bu süreç içerisinde kendimi daha çok geliştirdim."

Bedri Usta, "Çalıştığım zamanlar aldığım her yevmiyemi müşterimiz veznedi Mahmut Abiye verirdim. Biriken paramı da alıp tekrar Adana'ya döndük. Amcamın seyyar arabasını alarak seyyar kebabçılık yapmaktam istedim. Kebab işi yapan sevdiğim abilerimden borç alarak iş yaptırardım, 1 metre mangal yaptırardım, kömüründen 10 kilo borç kömür aldım ama hiç malzemem yoktu. Tezgahımın tam karşısında kasap, fırın ve manav vardı. Müşteri geldiği zaman müşterinin isteğine göre hemen karşı dükkandan malzemeleri alıp kebabı öyle yapıyordum. Daha sonra müşteriden parasını alıp dükkanlara paralarını veriyordum. İşte benim yolculuğum bu şekilde başladı." diyor ve devam ediyor:

"BATMAK YOLUN SONU DEĞİLDİR"

Bedri Usta, "Kebabçılığı seyyardan alıp dünya markası haline getirmek gerçekten kolay bir iş değil." diyor ve devam ediyor:

"Hiçbir zaman okuyamadım ama hayat okulunda büyük bir mücadele verdim. O seyyar tezgâh 5 çocuk okuttu. Başarımların sırrı çalışmanın yanı sıra iyi bir kebab ustası olmamdır. Başarılı olmanın en önemli püf noktası bildiğiniz işi yapmaktır, bilmediğiniz hiçbir işi yapmayın. Bir işin çırağı olmadan ustası olamazsınız bu yüzden işi çekirdekten öğrenmeye çalışın. Hangi sektörde olursanız olun ilk işte başarılı olamayabilirsiniz. Batsanız bile vazgeçmeyin çünkü batmak yolun sonu değildir. Ben de üç defa dükkân batırdım ama pes etmedim. Her yerde dediğim gibi ben doğuştan kebabçıyım."

"VİRÜS SADECE BİZE Mİ BULAŞIYOR?"

Korona virüsü ile mücadeleyi tedbirli şekilde sürdüreğini vurgulayan Bedrettin Aydoğdu, "Bu virüs yüzünden parası olan veya olmayan herkes mutsuz. Korona virüsü sürecinde herkes gibi biz de etkilendik. Şubelerimizde yüzden fazla eleman çalışıyor ama bunların hiçbirini işten çıkarmadık. Hiç gelir olmadan yüklü kiralar ödüyoruz, bu durum bizi en az 5 sene geriye taşıdı. Avrupa'da restoranların çoğu kapalı olmasına rağmen sadece çalıştığı kadarını veriyor maalesef aynı hassasiyet bizde söz konusu değil. Şunu da anlamış değiliz alışveriş merkezleri açık vızır vızır çalışıyor aynı şekil toplu taşıma araçları ful ama restoranlar kapalı bu virüs sadece bizde mi bulaşıyor sorgulamak lazım. Bedri Usta olarak artık tek amacımız elimizdekileri muhafaza etmek olacak." dedi ve sözlerini şu cümlelerle sürdürdü: "Kadıköylü olmak bir ayrıcalıktır Kadıköy dışında bana başka bir semtte villa hediye etseler gidip oturamam"

Adana kebabının püf noktasını anlatan Bedri Usta, "Orjinal Adana kebabını yapmak için koç eti kullanılmalıdır. Kebabı birçok kişi baharat karıştırıyor ama kebabı baharat girmez. İyi bir kebab; et, kuyruk yağı, tuz, toz biber ve kök biber kullanılarak yapılır" diyor.

"SOĞAN SOYARAK BAŞLADIM"

Henüz çocuk yaşta hayata atılan Bedrettin Aydoğdu, "Aslen Mardinliyim fakat büyüdüğüm yer Adana'dır. Henüz 7 yaşlarındayken Mardin'den Adana'ya tek başıma gittim. Adana'da bir akrabamın evinde kalıyordum, bu 7 yaşında bir çocuğun yapamayacağı bir iş. Adana'da akrabamın çalıştığı bir kebabçıda çırak olarak işe başladım. O zamanlar sadece soğan, sarımsak soyuyordum ve bulaşık yıkıyordum. Belirli bir süre çalıştıktan sonra Adana'da gurbetten gelen işçilerin yaşadığı bir yer olduğunu öğrendim. Hüriyet Mahallesi'nde Haco Ana'nın kiralık evleri olarak adlandırılıyordu. Tam olarak 4 odası vardı ve her odada 10'dan fazla kişi yaşıyordu. Kalkanların çoğu birbirini tanımıyordu. O zamanın parası 5 kuruş kira veriyordum. Sadece yatak ve battaniye kiralarla uyuduğumuz evleri unutamam. Yastık niyetine pantolon, kazak ne varsa katlayıp başımızın altına koyardık. Aylarca banyo yapamadığımızı biliyorum. Çıkardığımız pantolonu sadece suyla yıkıyabildiğimiz için kaskatı olurdu." diye anlatıyor.

10 YAŞINDA KEBAP USTASI

Zorlu bir yaşam mücadelesi verdiğini vurgulayan Aydoğdu şöyle devam ediyor: "Yıllar geçti 10 yaşında Adana'dan İstanbul'a geldim. İstanbul çok büyük bir

Gönüllülerden eğitime katkı

Kadıköy Belediyesi gönüllüleri, çocuklar kitapsız kalmasını çeşitli kütüphanelere kitap bağışında bulundu

Acıbadem, Erenköy, Moda, Koşuyolu ve Merdivenköy gönüllüleri, topladıkları kitapları köy okulları kütüphanelerine bağışladılar. Kızılca'daki köydeki kütüphaneye başlandı. Kızılca'daki sakinleri de gönüllülere el emeği ürünler hediye etti. Gönüllüler, Kırklareli Kent Konseyi kütüphanesine de kitap bağışında bulundu.

FENERBAHÇE'DEN KİTAP BAĞIŞI

Fenerbahçe Gönüllüleri de, Dünya Çocuk Hakları Günü nedeniyle Tuzla'da bulunan Barış Manço Ortaokulu'na kitap bağışında bulundu. Fenerbahçe Gönüllüleri Başkanı Nilgün Pamuk, çocukların haklarını bilmeleri, kendilerini en iyi şekilde ifade edebilmeleri ve geleceklarine sahip çıkabilmeleri için sorgulayan bir zihin yapısına sahip olmaları gerektiğini, bu konuda her zaman desteğe hazır olduklarını belirtti.

GazeteKadıköy

Haftalık süreli yerel gazete

Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylüler adına
Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı

Av. Şerhil Dara ODABAŞI

YAYIN KURULU

**Dinç ÇOBAN,
Ayten GENÇ, Leyla ALP**

Yazı İşleri Müdürü

Semra ÇELEBİ

Sayfa Tasarımı

Yasemin ÖZGÜNEŞ - Aynur ÇOLAK CANBAZ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Serkan OKAY

Haber Merkezi

Gökçe UYGUN - Erhan DEMİRTAŞ

Reklam Servisi

Özge ÖZVEREN MUSLU

Reklam: (216) 345 82 02

Adres: Osmanağa Mahallesi
Söğütöçesme Cad.
Kalem Sok. No: 7/2 A Blok
Kadıköy
Tel: (216) 348 70 60
Reklam: (216) 345 82 02

www.gazetekadikoy.com.tr
www.facebook.com/gazetekadikoy
www.twitter.com/gazetekadikoy
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündüğü
(0532) 727 01 07

Baskı İleri Basım Matbaacılık Amb. Reklam Tanıtım Yayıncılık ve Teknik Hizmetleri Ticaret A.Ş.
Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No:11 A/21 Yenibosna / İSTANBUL

Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazarı sahibine aittir.

sorubankasi.kadikoy.bel.tr **AÇILDI**

5. Sınıftan - 12. Sınıfa Kadar Kadıköylü Öğrencilerimiz için Uzaktan Eğitim Yöntemi ile

Konu Anlatımı

Soru Bankası

Katılım ücretsiz ve kontenjan ile sınırlıdır. Kayıt için; sorubankasi.kadikoy.bel.tr

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | kadikoybelediye

PANDEMİDE alışveriş bağımlılığı

arttı

Uzman Klinik Psikolog Aslı Başabak Bhais, pandemiyle birlikte gün içindeki boş zamanın artmasına bağlı oluşan sıkıntı duygusuyla baş etmek için hızlı, kolay ulaşılabilir bir haz kaynağı olması sebebiyle internette alışverişlere eğilimin arttığını belirtiyor

● **Görkem DURUSOY**

Alışveriş, bazı bireylerin kendilerini iyi hissetmek için başvurdukları bir aktivite. Ancak sağlıklı alışveriş davranışı gösteren bireyler olduğu gibi, alışveriş bağımlılık düzeyinde yapan kişiler de bulunuyor.

Yaklaşık 10 yıldır bağımlılık alanında çalışan ve sekiz yıldır NP İstanbul Hastanesi AMATEM Polikliniği'nde Klinik Psikologu olarak görev yapan Aslı Başabak Bhais, pandemi sürecinde tüketicilerin e-ticaret alışısıyla ilgili şunları söylüyor: "Pandemi döneminde karantina süreci ve yasaklar hepimizin hayatını sınırladı, yeni normallerimiz oldu. Bu dönemde günlük hayatımızda haz veren birçok kaynaktan mahrum kaldık ya da sınırlı yaşadık. Doğal olarak sınırlı ortamda yeni haz arayışlarına girdik. Bazı kişiler için bu yemek yemek, bazıları için dizi/film izlemek, bazıları için alkol/madde kullanmak, bazıları için de internette alışveriş oldu. Gün içindeki boş zamanın artmasına bağlı oluşan sıkıntı duygusuyla baş etmek için hızlı, kolay ulaşılabilir bir haz kaynağı olması sebebiyle internette alışverişlere bu dönemde eğilim arttı diyebiliriz."

PATOLOJİK ALIŞVERİŞ ARTTI

Sağlıklı alışveriş davranışı ile alışveriş bağımlılığı arasındaki farktan bahseden Bhais, "Alışveriş hemen hemen herkesin yaptığı kendisini iyi hissettiği bir aktivitedir. Bu sebeple sağlıklı alışveriş davranışı ile patolojik alışveriş ve alışveriş bağımlılığı ara-

larındaki farkları açıklamak gerekir. Patolojik alışveriş, kişinin gerçekten ihtiyacı olmadığı halde bir şeyler almasıdır. Beynin haz merkezini uyarmaya yönelik yapılan bir davranıştır. Yani mutlu olmak için alışveriş yapmaktır. Kişinin maddi şartları uygun olmamasına, gerçekten bir ihtiyacı olmamasına rağmen sadece iyi hissetmek için yaptığı davranışa patolojik alışveriş diyoruz. Çoğu zaman bu kişiler alışveriş sonrasında suçluluk, pişmanlık gibi olumsuz duygular hissedebilir. Bu davranışa bağımlılık diyebilmemiz için kişinin alışveriş yapmaya dair kontrol etmekte zorlandığı bir istek yaşamaması, yapamadığında yoksunluk diyebileceğimiz huzursuzluk, sinirlilik, stres gibi duygular yaşamaması, dikkatini başka şeye yönlendirmekte zorlanmaması, ilişkilerini ve maddi durumunu etkilemesine rağmen alışverişe devam etmesi gibi durumların oluşması gerekmektedir." diyor.

"KENDİNİ DURDURAMAMA SÖZ KONUSU"

Diğer bağımlılıklarla benzer şekilde alışveriş bağımlılığının da dopamin üzerinden hareket eden bir mekanizmaya sahip olduğunun altını çizen Aslı Başabak Bhais, "Pandemi döneminde alışveriş yapmaya dair isteklerinin daha fazla olabileceğini ve sonrasında olumsuz duygular yaşayabileceklerini düşünerek kendi rutinlerine göre bir plan oluşturmalarını öneririm. İlk olarak kredi kartlarını güvencikleri bir yakınına verebilir ve gerçek bir ihtiyaç durumunda kendisine vermesini isteyebilirler. Alışveriş için kendilerine belli kriterler getirebilirler ve o kriterlerin dışındaki alışverişleri erteleyebilirler. Alacakları şeyin gerçek bir ihtiyaç mı hazza ulaşmak için yapılan bir davranış mı ol-

çalışma bize gösteriyor ki yeni bir şey satın almak haz duygumuzu artırırken, beynimizde buna ilişkin hesaplamalar yapan ve kontrolü sağlayan bölgelerimiz de var. Alışveriş bağımlılığı olan kişilerde bu kontrolü sağlayan beyin bölgesinin yeterince aktif olamamasına bağlı kendini durduramama durumu söz konusudur."

"DUR DÜŞÜN YAP" TEKNİĞİ

Alışveriş bağımlılığı olan kişilere kendi rutinlerine göre bir plan oluşturmaları tavsiyesinde bulunan Aslı Başabak Bhais, "Pandemi döneminde alışveriş yapmaya dair isteklerinin daha fazla olabileceğini ve sonrasında olumsuz duygular yaşayabileceklerini düşünerek kendi rutinlerine göre bir plan oluşturmalarını öneririm. İlk olarak kredi kartlarını güvencikleri bir yakınına verebilir ve gerçek bir ihtiyaç durumunda kendisine vermesini isteyebilirler. Alışveriş için kendilerine belli kriterler getirebilirler ve o kriterlerin dışındaki alışverişleri erteleyebilirler. Alacakları şeyin gerçek bir ihtiyaç mı hazza ulaşmak için yapılan bir davranış mı ol-

duğunu ayırt etmeleri için almayı düşündükleri ürünler için kendilerine bekleme süresi koyabilirler. Biz buna "dur düşün yap" tekniği diyoruz. Ancak sorun şu ki bu kişiler istekle baş etmekte zorlanacakları için kartları ya da parası ulaşılabilir bir yerde olduğu sürece alışveriş erteleme zorlanacaktır. Bu yüzden erteleme yöntemi için bir yakınlarından destek almaları önerilebilir" diyor ve son olarak şunları söylüyor: "Genelde bu tarz bağımlılığı olan kişilerin sık gittikleri mağazalar vardır. Oralara hiç uğramamaları önerilebilir. Gidecekleri zaman ise yalnız alışverişe çıkmamak, evden çıkmadan önce kendilerine alışveriş listesi yapmak ve o listenin dışına çıkmamak, yanında sadece o ürünler için yeterli miktarda para bulundurmamak önerilebilir. Bağımlılıklarda yeni haz kaynakları bulmak işe yarayan yöntemlerdendir. Alışveriş bağımlılığında kişi alışverişin yerine kendisine haz verecek başka şeyler koymak zorundadır. Bu tarz önlemlere rağmen kişi hâlen davranış kontrol etmekte zorlanıyorsa profesyonel bir destek alması önerilebilir."

Türkiye aşılanmaya hazırlanıyor

Çin'in Sinovac aşısı hakkında bilinenleri, 11 Aralık'ta Türkiye'ye gelecek aşılarından ilk kimlerin faydalanacağını derledik

● **Fırat FİSTİK**

Sağlık Bakanlığı, aşı tartışmaları ilk başladığında Çin'in Sinovac aşısından 50 milyon doz alındığını duyurmuş, 11 Aralık'ta aşılanmanın Türkiye'de başlayacağını paylaşmıştı. Kamuoyunda ise Sinovac aşısına dair cevaplanmaya muhtaç sorular var. Öncelikle Sinovac aşısının Faz-3 yani kitlesel aşılardan önceki denemeleri hakkında bilimsel bir sonuç paylaşılıp değil. En büyük tereddütlerden biri bu, ancak dünyadaki hiçbir aşı hakkında Faz-3 sonuçları açıklanmadı. Bu durumda olan tek aşı Sinovac aşısı değil.

"BEĞENMEZSEK İADE EDERİZ"

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, son yaptığı açıklamada, aşının sonuçlarına bakılacağını, beğenilmezse aşya ödeme yapılmayacağını söyledi: "Siparişimizi verirken bunu anlamaya koyduk. Bizdeki sonuçlar yeterince etkin olmaz ise aşıları iade etme ve be-

kuşu bile ödeme hakkımız var." Koca, Çin'in Sinovac aşısının Faz-3 sonuçlarının ilan edilmesine ilişkin yapılan eleştirilere yanıt vermiş, "Türkiye bu kadar zavallı mı? Sonuçlarını bilmediğimiz aşya 83 milyona yapacağımızı mı düşünüyorsunuz? Türkiye

bu kadar mı sorumsuz davranacak?" demişti. Koca, Pfizer ve BioNTech'in geliştirdiği aşya da 2021'in sonuna kadar 25 milyon doz alınacağını açıkladı ve "Sadece Çin aşısının geleceği bilgisi doğru değil. Yıl sonuna kadar 25

milyon dozu verebilecekler. Biz bunu erkene çekmeye çalışıyoruz. Yoksa Biontech aşya da gelecek. Mesele zamanlama. Biz yazdan önce istiyoruz." dedi. Bakan Koca, Moderna'nın aşya yurt dışına vermediğini, Oxford/AstraZeneca aşya da kendilerinin istemediğini dile getirmişti.

Türkiye'de, Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı veriler ışığında yaz aylarından önce 100 milyon dozla birlikte 50 milyon kişinin aşılanması planlanıyor.

KİMLERE YAPILACAK?

Çin'den gelecek Sinovac aşya'nın ilk olarak kimlere yapılacağı da tartışma konusu. Yapılan açıklama sonucunda ortaya çıkan program şu: İlk olarak sağlık çalışanlarına, daha sonra kamuda çalışmak zorunda kalan emniyet mensuplarına, öğretmenlere, huzurevlerinde 50 yaş üstü kronik rahatsızlığı olan vatandaşlara ve bu gruplardan sonra risk grubunda olan herkese uygulanacak. Aşı bazı gruplara özel

yerinde yapılacak. Örneğin huzurevlerinde, cezaevlerinde aşılar oralara gidilecek yapılacak. Bunun dışında ise HES sistemi ve e-Nabız ile tüm aşamalar izlenecek ve vatandaşlar buralardan aşı gelişmelerini, takvimi takip edebilecek.

Aşılanmanın 11 Aralık'tan itibaren Türkiye'de başlayacağı duyurulsa da bu tarihin aşya'nın geleceği ilk tarih. 11 Aralık'tan itibaren iki haftalık bir inceleme süresi olacak. Bunun ardından da aşya'lamaya başlanacak. Bakan Koca, aynı zamanda ilk aşya kamuoyunun önünde kendisinin olacağını duyurmuştu.

ÜÇ ÜLKEDE DENEMELERİ YAPILIYOR

Aşıyla ilgili Çin Aşı Geliştirme Operasyonları ekibi Başkan Yardımcısı Wang Junzhi, geçtiğimiz hafta yaptığı açıklamada ara- lık ayının ortasında bu aşıyla ilgili büyük bir açıklama yapacaklarını duyurdu. Sinovac aşya'nın 600 milyon doz satışa çıkacak. Sinovac aşya'nın Faz-3 çalışmaları ise Türkiye, Brezilya ve Endonezya da devam ediyor. Şirketin CEO'su Yin Weidong da geçtiğimiz hafta bir açıklama yapmış, Türkiye'nin araştırma ve geliştirme kapasitesinin kısıtlı olduğunu açıklamıştı.

60 YAŞ ÜSTÜ, DENEYLERDE YER ALMADI

Türkiye'de 25 merkezde 13 bin kişi üzerinde devam eden çalışmalar, ekim ayında sağlık çalışanlarıyla başlamıştı. Çalışma kapsamında kasımda sağlık çalışanları dışında da denekler katıldı. Şirket, 18 Kasım'da yaptığı açıklamada 700 kişiden gelen ilk sonuçlara göre aşya'nın hızlı bağışıklık gösterdiğini açıkladı. Fakat bu bağışıklığın ne kadar sürdüğü, hastalığı geçiren birinden fazla bağışıklığı sağlayıp sağlamadığı ise bilinmiyor. Üstelik Türkiye'ye gelecek bu aşıyla ilgili en büyük sorun ise, aşya'nın Türkiye'de yapılan çalışmalarda 60 yaş üstü kişiler üzerinde denenmemesi. Buradaki çalışmalarda 27-60 yaş arası, baskılayıcı hastalığı olmayan kişiler denek olarak seçildi. Yani aşya'nın 60 yaş üstüne nasıl etki ettiği bilinmiyor.

Dünyaca ünlü Lancet'te yayınlanan sonuçlarda olumlu bilgiler paylaşılmıştı ancak bu bilgiler aşya'nın Faz-1 ve Faz-2 sonuçları. Nature dergisinde yayınlanan bir makalede aşya'nın etkisinin yüzde 90'ın üzerinde olduğu belirtilmiş, deney ekibinden Zhu Fengcai, bu verilerin aşya'nın kullanım onayına başvurusu için yeterli olduğunu söylemişti. Sinovac araştırmacısı Gang Zeng ise aşya'nın 2-8 derece arasında üç yıla kadar saklanabileceğini olduğunu ve bu sebeple fazla tercih edilebileceğini paylaştı. Depolama kapasitesi ve altyapısı iyi olmayan ülkeler için Çin aşya'nın anlamda bir avantaj.

GELİŞİM TIP LABORATUVARLARI
Kurulmuş 1993

Genel Yönetmen: Prof. Dr. Paşa Göktaş

Laboratuvarlarımız, pandemi sürecinde de yaygın şubeleri ve görevleriyle, İstanbul'un çoğu merkez bölgelerinde **EVĐEN KAN ALMA** hizmeti yürütmektedir. Evden kan alma hizmetimiz için laboratuvarlarımızla, telefon ya da www.gelisimlab.com.tr adresinden iletişime geçebilirsiniz.

www.gelisimlab.com.tr gelisim@gelisimlab.com.tr
[facebook.com/gelisimtiplab](https://www.facebook.com/gelisimtiplab) [instagram.com/gelisimtiplab](https://www.instagram.com/gelisimtiplab)

MERKEZ VE ŞUBELERİMİZ:

MERKEZ: Bağdat Cad.No:28 Kızıltoprak, Tel: (0216) 349 51 51
Feneryolu: Bağdat Cad.No:67 Kızıltoprak Tel: (0216) 345 46 51
Şaşkımbakkal: Bağdat Cad.No:367/3 Tel: (0216) 385 02 89
Kadıköy: General Asım Gündüz Cad.No:8/11 Kat:1 Tel: (0216) 418 00 88
Göztepe: Fahrettin Kerim Gökay Cad.No:175/5 Tel: (0216) 566 27 75
Nişantaşı: Valikonağı Cad.No:64/2 Nişantaşı Tel: (0212) 231 49 67
Haseki: Millet Cad.No:21/3 (Haseki Hst.yanı) Tel: (0212) 529 89 79

Ülkemizde Yaşlılara En İyi Hizmette Öncü, Önder ve Örnek Kuruluş

KASEV Vakfı
Dinlenmeevi-Huzurevi-Özel Bakım Bölümü Tesisleri

- ✓ Felçli, Alzheimer, Parkinson gibi hastalıklarda yaşlıya özel bakım uygulayan modern sistemleri,
- ✓ Hastane sonrası tıbbi bakımevi ve sosyal-psikolojik destek çalışmalarıyla,
- ✓ Ayrıca tatil giderken aile büyüklerinizi gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz,
- ✓ Yaşlılarınıza güvenli ev sahipliği yapacak kurum olarak yanındayız.

Tel: (0216) 493 57 21 (5hat) - GSM: (0533) 657 73 78
Fax: (0216) 494 33 57 - E-mail: info@kasev.org
Adres: KASEV Vakfı Kamil Çetin Oraler Kampüsü
Edebali Caddesi No:1 Aydıntepe - Tuzla / İSTANBUL

www.kasev.org.tr

Özel hastaneler cep yakıyor!

Salgın sürecinde özel hastane fiyatlarının yükseldiğine dikkat çeken Hasta Hakları Aktivistleri Derneği Başkanı Orhan Demir, "Ödeme gücü olmadığından dolayı özel hastaneye gitmekten kaçınan vatandaşlar, devlet kurumlarında yığılmakta ve salgın tehlikesini artırmaktadır" diyor

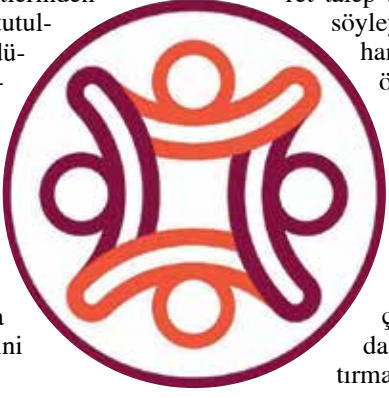
● Görkem DURUSOY

Türkiye'de vaka sayılarının yeniden yükselişe geçmesiyle birlikte kamu ve özel hastaneler çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürüyor. Kamu hastanelerinin yanı sıra çareyi özel hastanelerde yüksek fiyatlarla karşılayabiliyor. Hasta Hakları Aktivistleri Derneği Başkanı Orhan Demir insanların özel hastanelerde korona testlerine ücretsiz ulaşması gerektiğini vurguluyor. Özel hastanelerde insanların birçok hakka sahip olduğunu açıklayan Demir görüşlerini gazetemiz ile paylaştı.

"YIĞILMA RİSKİ ARTIRIYOR"

Salgının ilk dönemlerinde yüksek ateşle özel hastanelere başvuran kişilerden acil müdahale için ücret talep edildiğine dair şikayetler aldıklarını söyleyen Demir, "Korona kuşkusuyla herhangi bir özel hastaneye giden kişiye, ödeme yapması beklenmeksizin müdahale edilmelidir. Vatandaşların, özel hastanelerin acil birimlerinde bile ödeme yapmaksızın hizmet alamayacakları intibası yerleştirilmesi, sosyal devlet ilkesine aykırıdır. Ödeme gücü olmadığından dolayı özel hastaneye gitmekten kaçınan vatandaşlar, devlet kurumlarında yığılmakta ve salgın tehlikesini artırmaktadır" diyor.

"HASTA HAKLARI BİRİMİ OLMALI"

İlk olarak hasta haklarının ne anlama geldiğini açıklayan Hasta Hakları Aktivistleri Derneği Başkanı Orhan Demir, "Hasta haklarını kısaca insan hak ve değerlerinin sağlık hizmetine uygulanması olarak ifade edebiliriz. Bu haklar kısaca adalet ve hakkaniyete uygun olarak sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkı, bilgilerin gizli tutulması hakkı, kayıtları inceleme ve düzeltilmesini isteme hakkı, insani değerlere saygı gösterilmesi hakkı, dini vecibelerini yerine getirebilme hakkı, ziyaretçi ve refakatçi bulundurma hakkı, can ve mal güvenliği, şikâyet ve dava hakkı şeklinde sıralanabilir" diyor. Orhan Demir hasta hakları yönetmeliğine göre tüm hastanelerde hasta hakları biriminin olması gerektiğini de vurguluyor.

"TESTE PARA VERİLMEYELİ"

Korona testlerinin özel hastanelerde acil durumlarda ücretsiz olması gerektiğini belirten Orhan Demir, "Bana göre eğer bir hastanın hastalık belirtisi varsa tanı ve tedavinin SUT (Devletin sağlık ile ilgili sosyal politikalarının uygulamasına imkân veren, kılavuzluk eden, fiyatlandırıcı, düzenleyen ve diğer tüm uygulama detaylarını içeren mevzuat tebliğidir) hükümlerinde de belirtildiği üzere ücretsiz sunulması gerekir. Ancak bazı kişiler var ki, merak ettiği için, yurtdışına çıkmak için, profesyonel sporcu veya dizi oyuncusu olması nedeniyle belirti olmasa bile test yaptırmak istiyor. Bu ve benzeri belirti olmayan kişilerin kendi isteğine bağlı olarak yaptırdıkları test için 250 TL ödemesi kabul edilebilir. Ancak Hastalık belirtisi olan birden fazla semptom gösteren kişilerin testinin ücretle bağlanması kabul edilemez." şeklinde konuştu.

"BELİRLENEN ÜST LİMİTE UYULMUYOR"

Pandemi yetkisi almış tüm özel hastanelerin kişi ayırt etmeksizin hasta kabul etmesi gerektiğine dikkat çeken Orhan Demir, "Acil tedavi üzerinden kâr

amacı gütmek etik bir yaklaşım değildir. Evet 850 TL'yi bulan ücretler alınıyordu. Bu durum şikayetlere konu olunca bir üst sınır konulması kararlaştırıldı. Ve PCR test ücreti 250 TL olarak belirlendi. Buna rağmen denetim ve caydırıcı ceza olmaması nedeniyle belirlenen üst limite uyulmaksızın hastanenin bulunduğu konuma ve statüsüne göre ücret alınmaya devam edilmektedir." şeklinde konuştu.

Demir durumun ciddiyetine dikkat çekiyor: "Hastadan minimum 250 TL ücret alan özel hastanelere testin pozitif çıkması durumunda 180 TL civarında SGK ek ödeme yapmaktadır. Minimum rakam üzerinden örnek vermek gerekirse; günde 600 kişiye test yapan bir kurum yaptığı testlerin yüzde 60'ı pozitif çıkarsa 150 bin TL vatandaştan 64.800 TL ise SGK'dan ücret almaktadır. Toplam işletme maliyetleri düşüldükten sonra 200 bin TL'ye yakın kar elde edilmektedir. Anlaşılmalı özel sağlık kuruluşlarından hangi düzeyde olsun olsun yoğun bakım için ücret talep edilmez. Yani hastalarımız yoğun bakımda kaldığı dönemler için kesinlikle ücret ödememelidir."

Kadıköy'de engelsiz açık hava sergisi

Kadıköy sokakları Paralimpik Olimpiyatları'na (Engelli Olimpiyat Oyunları) ve yerelde yapılan engelli müsabakalara katılmış sporcuların yer aldığı fotoğraf sergisine ev sahipliği yapıyor.

Engelli bireylerin haklarına dikkat çekmek ve yaşamın her alanında farkındalığı arttırmak için Notus Film kurucuları Ayşegül Selenga Taşkent ve Delizia Flaccavento'nun düzenlediği sergide; Paralimpik Olimpiyatları'na ve yerel müsabakalara katılan sporcuların tutku, azim, mutluluk gibi duygularının ustaca yansıtıldığı fotoğraflar yer alı-

yor. Londra'nın 2012 yılında ev sahipliği yaptığı Paralimpik Olimpiyatları'nda Türk Milli Takımı'nın fotoğrafçısı olarak da görev yapan Delizia Flaccavento, 2009'dan beridir engelli sporcuları takip ediyor. Yoluna 2012'den beridir Ayşegül Selenga Taşkent'in de desteğini alarak devam eden Delizia Flaccavento'nun arşivinden derlenen fotoğraflar Kadıköy'ün 30 noktasındaki ilan panolarında meraklılarıyla buluşuyor. Kadıköy Belediyesi'nin desteğiyle gerçekleşen açık hava sergisi 14 Aralık'a kadar devam edecek.

KADIKÖY, AVRUPA SAĞLIKLI KENTLER AĞI'NDA

Kadıköy, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Sağlıklı Kentler Ağı 7. Faz üyeliğine kabul edildi

Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı pandemi nedeniyle bu yıl ilk kez çevrimiçi olarak düzenlenen Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Sağlıklı Kentler Ağı Yıllık Çalışma Toplantısı ve Teknik Konferansı'na katıldı. Odabaşı konferansta UNESCO tarafından da dünyaya örnek gösterilen, pandemi sürecinde ihtiyaç sahibi 65 yaş üstü yurttaşlara sıcak yemek ulaştırmak için Türkiye'nin ünlü şef ve aşçıları tarafından kurulan dayanışma mutfağı "Komşuyken Gibisi Yok" projesini ve uzaktan eğitime erişemeyen çocuklar için başlatılan bilgisayar başı kampanyasını anlattı.

8-10 Aralık 2020 tarihleri arasında düzenlenen konferansın bu yılki başlığı "Salgın Zamanlarında Sağlıklı Şehirler: Toplulukları korumak ve daha iyi bir şekilde yeniden inşa etmek" şeklinde belirlendi. Belediye başkanları, koordinatörler, gözlemciler, uzmanlar, uluslararası örgüt ve çeşitli ülke temsilcilerinin yer aldığı, kentlerin Covid-19'la mücadele kapsamında attıkları adımların ele alındığı toplantı, pandemi nedeniyle ilk kez çevrimiçi olarak yapıldı.

7. FAZ BAŞVURUSU KABUL EDİLDİ

DSÖ Avrupa Sağlıklı Kentler Ağı'na beşer yıllık fazlar halinde üye olunuyor. Kadıköy Belediyesi DSÖ Avrupa Sağlıklı Kentler Ağı'na 2005 yılında 4'üncü faz döneminden itibaren üye oldu ve 6'ncı faz dönemini (2014-2018) başarıyla tamamlayarak sertifikasını aldı. DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı Toplantısında, Kadıköy'ün DSÖ Avrupa Sağlıklı Kentler Ağı 7'inci Fazına kabul edildiği açıklandı. Buna göre, Türkiye'den Kadıköy Belediyesi ile birlikte Bursa Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Burdur Belediyesi ve Çankaya Belediyesi DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı 7. Faz üyeliğine kabul edildi.

KADIKÖY BELEDİYESİ
Prof. Dr. Korkmaz Altuğ Sağlık Polikliniği

TÜM EKİBİMİZLE
SAĞLIĞINIZ EMİN ELLERDE

Sağlığınıza İhmal Etmeyin,
PROF. DR. KORKMAZ ALTUĞ
Sağlık Polikliniği'ne Gelin

Hizmetlerimiz ücretsizdir.

KADIKÖY BELEDİYESİ

Yetişkin Muayene
Çocuk Muayene
Kadın Hastalıkları
ve Doğum
Ağız ve Diş Sağlığı

Hemşirelik Hizmetleri
Tansiyon
Kan Şeker
Kolesterol
Enjeksiyon
Pansuman
Gebelik Testi

0 216 565 15 44
0 216 565 25 94

Risvaspa Mahallesi, Karaköy Cad.
No: 31 Kadıköy/İstanbul

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | kadikoybelediye

“Zoraki evlilikte yasal düzenlemeler yapılmalı”

Zoraki evlilikler hala ülkemizde sıkça gördüğümüz sorunlardan biri. “Zoraki Evliliklere Sıfır Tolerans” projesi ise bu evliliklere karşı farkındalık yaratma amacıyla...

● Evin ARSLAN

Zoraki evlilikler, ülkemizde hala yaygın. Özellikle kadınlar ve kız çocukları gelenek adı altında zorla evlendiriliyorlar. Kadıköy merkezli İMDAT Şiddet Önleme ve Rehabilitasyon Derneği'nin de işbirliği içinde olduğu “Zoraki Evliliklere Sıfır Tolerans” projesi ise bu evliliklere karşı farkındalık yaratmayı amaçlıyor.

Proje Koordinatörü ve Avukat Zeynep Reva “Proje, ailesi ve toplumun baskısıyla istemediği bir evlilik yapmak zorunda kalan bireylerin özellikle kadınların ve kız çocuklarının yaşadıkları sorunlar ve engellerle ilgili olarak farkındalık yaratmayı, konu ile ilgili çalışan profesyonelleri bilinçlendirmeyi ve toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde çözümler geliştirmeyi hedeflemektedir.” diyor.

Ülkemizde zoraki evliliklere dair Reva, “Dişşileri ve Milletler Topluluğu Ofisi'nin 2018 yılı verilerine göre zoraki evlilik mağdurlarının yüzde 78'i kadın, yüzde 22'si erkek. Yine aynı verilere göre, mağdurların yüzde 29,7'si 18 yaşın altında, yüzde 29,5'i de 18-25 yaş aralığında. Yani, zoraki evlilik mağdurlarının yüzde 59,2'si ya çocuk ya da adölesan (ergen). Ülkemizde zoraki evlilik verisi yok, ancak zoraki evlilik türlerinden belki de en dramatik olanı çocuk evlilikleri için veriler var. TÜİK'in evlilik istatistiklerine baktığımız zaman kız çocuklarının, erkek çocuklarına oranla 20 kat daha fazla evlendirildiğini görüyoruz. Yine TÜİK istatistiklerine göre çocuk evliliklerinin en fazla olduğu 10 ilin 9'u Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da bulunuyor, kalan il de Niğde. Bu da farkındalık eğitimlerinin özellikle bu illerde başlamak üzere tüm ülkemize yayılması gerektiğini ortaya koyuyor.” bilgilerini veriyor.

Zoraki evlilikler sebebiyle kadınların ve kız çocuklarının okullarını veya mesleki eğitimlerini bıraktığını belirten Reva, kadının erkeğe bağımlı hale geldiğini ve maddi açıdan tamamen erkeğin insafına kaldığını dile getiriyor. Zoraki evlilik döneminde meydana gelen cinsel ilişkilerin seri tecavüz olarak algılandığını belirten Reva “Zoraki evliliklerde birçok kadın depresyona girebiliyor, kendilerine zarar verebiliyor. Kronik psikosomatik hastalıklar oluşabiliyor. Aile içi şiddete maruz kalabiliyor. Fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel istismar yaşayabiliyor. Travma, depresyon, anksiyete, kendine zarar verme, yeme bozuklukları ve/veya intihara meyilli olabiliyor. İşte bu kadar önemli etkileri olan bir kavram aslında zoraki evlilik.” diye ifade ediyor.

EN BÜYÜK NEDEN: GELENEK

Gelenek adı altında ülkemizde çok fazla zoraki evlilik gerçekleşiyor. Ülkede adı konmuş 10'dan fazla zoraki evlilik türü olduğunu söyleyen Reva “Örneğin; taygeldi evliliği, levirat (kayınbiraderle evlilik), sorarat (baldıza evlilik), berdel, kuma, başlık parası, oç karşılığı evlenme, beşik kertmesi, kan bedeli evliliği, çocuk evlilikleri gibi pek çok zoraki evlilik türü var. Dikkat ederseniz isim konulmuş zoraki evlilik türleri var. Bu şu demek; bu evlilik türleri isim dahi konulacak sıklıkta yaşanıyor!”

Zoraki evliliğin ve çocuk yaşta evlendirilmenin altında yatan sebeplerin çeşitli olduğunu belirten Reva “Başlıca nedenler; eğitimsizlik, gelenekler, töre ve aşiret faktörü, kadının özgür davranışını kontrol, aile içi şiddet, ekonomik sebepler, tecavüze uğrama, toplumsal ve aile içi baskı ve göç olarak karşımıza çıkıyor.” diyor. Reva, yaptıkları saha araştırmasında katılımcıların yüzde 85'inin zoraki evliliğin nedeni olarak “gelenek, görenek, töre, aşiret” faktörünü belirttiğini ifade ediyor.

“ZORAKI EVLİLİK SUÇ SAYILMALI”

Bu zoraki evlilikleri engellemek, yürütülecek politikalar ile mümkün. Reva, kadınların durumunun güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleşmesi için temel gereklerin uygulanması gerektiğini belirtiyor. Reva “Erkek çocuk istemi baskısı, geleneksel evlilikler, başlık parası gibi konularda özellikle taşrada vali, kaymakam, muhtar, toplum önderlerinin daha duyarlı davranması sağlanmalı. Çok eşlilik, erken yaşta evlilik, resmi nikahın olmaması, kız çocuklarının okula gönderilmemesi, nüfusa kayıtlı olmama gibi konularda yasaların uygulanması titizlikle izlenmeli. Gelinlik satan mağazaların çocuklar için gelinlik satmalarına dair girişimler ve ‘çocuklar için gelinlik satmıyoruz’ kampanyaları başlatılmalı.” diye ifade ediyor.

Zoraki evliliklerin İngiltere, Belçika, Norveç, Almanya, Kanada gibi ülkelerde suç olduğunu ve hapis cezası uygulandığını belirten Reva şöyle anlatıyor: “Türk Ceza Kanunu'na göre zoraki evlilik başlı başına bir suç değil. Zoraki evliliklerde (örneğin berdel yaptığı, başlık parası aldığı ve erkek çocuk istemi ile kadına baskı yaptığı tespit edilen kişiye/kişilere) cezai yaptırım uygulanması için yasal düzenlemeler yapılmalı, ayrıca evlilikte bireyin rızası alınmaması durumunda zoraki evlilik suç ve ceza kapsamına alınmalı.”

Fotoğraf: Hale Güzin Kızılaslan / csgorselarsiv.org

“EĞİTİMLER YAYGINLAŞMALI”

Bölgede çalışan profesyoneller de zoraki evlilikler konusunda tam olarak bilgi sahibi değil. Mersin, Diyarbakır, Şanlıurfa ve İstanbul illerinde alanda çalışan psikolog, rehber öğretmen, eğitimci, hekim, hukukçu, sosyal hizmet uzmanı gibi toplam 296 profesyonele anket uyguladıklarını söyleyen Reva sonuçları şöyle açıklıyor: “Çalışma, alanda çalışan profesyonellerin sadece yüzde 46'sının aile izni ile evlenme yaşının (17) doğru olarak bildiğini ortaya koydu. Alanda çalışan profesyonellerin yüzde 27'si 18 yaş, yüzde 20'si 16 yaş, yüzde 6'sı 15 yaş derken, yüzde 1'i de 12 yaş yanıtı verdi. Alanda çalışan profesyonellerin yüzde 10'u 18 yaşından küçüklerin evlenmesine olumlu baktığını belirtti. Alanda çalışan 100 kişiden 9'u çocuk evliliğini zoraki evlilik olarak görmediğini belirtti. Ankete katılan profesyonellerin yüzde 35'i taygeldi evliliğini bilmiyor. Alanda çalışan her 3 profesyonelden 1'i zoraki evlilik tehlikesi halinde nereye başvuracağını bilmiyor. Alanda çalışanların yüzde 31'i Alo 183 hattını bilmezken, ankete katılan profesyonellerin yaklaşık yüzde 10'u zoraki evlilik tehlikesi halinde ülkemizde geçerli bir hat dahi olmayan 911 yanıtını verdi.” Zoraki evliliklerle ilgili farkındalık eğitimlerinin yaygınlaşması gerektiğini ifade eden Zeynep Reva, tüm kurumların bu konuda destek olmaya çağırıyor.

Web sitesi: zorakievlilik.org / imdat.org

NE YAPILABİLİR?

Zeynep Reva, zoraki evliliğe maruz kalanların veya tehlike altında olanların şu hatlara başvurabileceğini belirtiyor:

- ◆ Alo 183 - Sosyal Destek Hattı
- ◆ Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- ◆ Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- ◆ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
- ◆ Baroların Kadın Hakları Merkezleri/ Komisyonları
- ◆ Baroların Çocuk Hakları Merkezleri/ Komisyonları
- ◆ Belediyelerin Sosyal Hizmet Merkezleri
- ◆ Konuyla İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
- ◆ İMDAT - Şiddet Önleme ve Rehabilitasyon Derneği

“HEGEMONYA” FİLMİ YAYINDA!

Kadın Hakları Dijital Veri Platformu'nun projesi olan ve Handan Uslu'nun yönettiği Hegemonya kısa filmi, 25 Kasım'da izleyici ile buluştu. Dokuz kadının hikayesini anlatan bu filmde, kadınlar şiddet deneyimlerini ve şiddetle olan mücadelelerini anlatıyor. Belgeselde aynı zamanda Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu temsilcileri ve İMDAT Derneği'nden Av. Zeynep Reva da deneyimlerini aktarıyor. Film “Women's Rights Digital Data Platform” YouTube kanalından seyredebilirsiniz.

“Ekonomik ve fiziksel şiddet arttı”

Ev İşçileri Dayanışma Sendikası'nın hazırladığı “Toz Bezi Değil Ev İşçisiyiz” raporunda ev işçilerinin yaşadığı sorunlara yer verildi. Araştırmanın sonuçlarına göre ev işçileri salgınla birlikte ekonomik ve fiziksel şiddetin arttığını söylüyor

● Erhan DEMİRTAŞ

Korona virüsü salgını ekonomiyi olumsuz etkilediği için özellikle düşük gelirli ve güvensiz çalışanlar bu süreçten en fazla etkilenen kesim oldu. İşsiz kalmamak korkusuyla çalışmak zorunda kalan, birçoğu da işsiz kalan ev işçileri de bu kesime dahil. Ev İşçileri Dayanışma Sendikası'nın hazırladığı “Toz Bezi Değil Ev İşçisiyiz” raporunda yer alan veriler de bunu kanıtıyor. Sendikamızın kadın ev işçileriyle yaptığı araştırma ev işçilerinin ekonomik anlamda yaşadığı sorunları görünür kılarak fiziksel şiddetin boyutlarını da açığa çıkarıyor.

İŞSİZLİK KORKUTUYOR

Raporun sonuçlarına göre:

● Salgın döneminde ev işçilerinin yüzde 56,8'i işini kaybederken, yüzde 5,2'si ücretsiz izne çıkarıldı ve yüzde 91,6'sı gelir kaybı yaşadı. Ev işçilerinin yüzde 90,3'ü aile üyelerinin de işsiz kaldığını belirtirken, yüzde 84,4'ü salgın döneminde herhangi bir yardımdan faydalanmadığını belirtti.

● Raporunda yer alan bilgilere göre ev işçileri bu dönemde yaşadıkları ekonomik sorunlar nedeniyle kiralarnı ve kredi borçlarını ödeyemediklerini ve sağlık, temel besin maddesi gibi ihtiyaçlarını da karşılamadıklarını belirttiler. Ayrıca araştırmaya katılan ev işçilerinin yüzde 43,3'ü de borçları nedeniyle haciz ve icra gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade ettiler.

● Araştırma kapsamında ev işçilerine yöneltilen sorulardan biri de salgında kendilerini en çok neyin kaygılandığı oldu. Yaşları 21 ile 64 arasında değişen bu kadınlarla yapılan saha çalışmaları, neredeyse

hepsinin hastalanmaktan değil işsiz kalmaktan korktuklarını ortaya koyuyor. Ev işçilerinin yüzde 93,4'ü bu soruya “işsiz kalmaktan korkuyorum” cevabını verirken, sadece yüzde 2,4'lük kesim ise “virüs nedeniyle hastalanmaktan korkuyorum” cevabını verdi.

“AİLE İÇİ ŞİDDET ARTTI”

● Yaşları 15'e kadar düşebilen ev işçisi kadınlar, güvencesiz şekilde çalıştıkları evlerde temizlik yapıyor, çocuk ya da hasta bakıyorlar. Yaşı 64'e kadar çıkan ve 21 yıldır sürekli çalışanlar da var. Araştırma kapsamında ev işçilerine “Aile ve hane içinde şiddete maruz bırakılıyor musunuz?” sorusu da soruldu. Raporun sonuçları ev işçilerinin maruz bırakıldığı şiddetin boyutlarını da gösteriyor. Araştırmanın sonuçlarına göre ev işçilerinin yüzde 86'sı aile içinde şiddete maruz bırakılıyor. Yüzde 77'si aile ve hane içinde aynı anda şiddet türlerinin hepsine maruz bi-

rakıldıklarını belirtirken, aynı anda hem fiziksel hem de psikolojik şiddete maruz bırakıldığını açıklayanların oranı ise yüzde 80.

● Raporunda yer alan bilgilere göre, ev işçileri sadece aile içinde şiddet görmüyor. Çalıştıkları ortamda şiddete maruz bırakıldığını söyleyenlerin oranı hayli yüksek. Araştırma kapsamında ev işçilerine çalışma hayatında en sık hangi şiddet türüyle karşılaştıklarını soruldu. İşçilerin yüzde 65,5'i “psikolojik şiddet” cevabını verdi. Yüzde 15,5'i iş yerinde en sık maruz bırakıldığı şiddet türünün fiziksel şiddet, yüzde 13,3'ü ise ekonomik şiddet olduğunu ifade etti.

“YATILI ÇALIŞANLARDA DAHA FAZLA”

● Yarı zamanlı ve yatılı çalışan ev işçileriyle yapılan görüşmelerin sonuçlarına göre, gündüzlü yarı zamanlı ve gündüzlü düzensiz çalışan ev işçilerinin yüzde 99'u çalışma hayatında fiziksel şiddete maruz

birakılıyor. Benzer şekilde, çalışma hayatında cinsel şiddete maruz bırakıldığını belirten gündüzlü yarı zamanlı veya gündüzlü düzensiz çalışan ev işçilerinin oranı da yüzde 99. Yatılı ev işçilerinde ise bu oran yüzde 96 olarak belirtiliyor.

● Araştırma kapsamında göçmen ev işçilerine de sorular soruldu. Araştırmaya katılan göçmen ev işçilerinin tamamı tüm şiddet türlerine maruz bırakıldığını belirtirken, bu işçilerin yüzde 24,1'i çalışma hayatında en sık fiziksel şiddete maruz bırakıldığını ifade ediyor. Göçmen ev işçilerinin yüzde 48,3 ü çalışma hayatında en sık psikolojik şiddetle, yüzde 20,7'si ise en sık ekonomik şiddetle karşılaşılıyor.

● Ev işçileri salgın döneminde çalışma yaşamında maruz bırakıldıkları tüm şiddet türlerinde artış yaşadığını belirtirken, işçilerin yüzde 99,7'si korona döneminde çalışma yaşamında karşılaştıkları ekonomik şiddetin arttığını da ifade ediyor.

Raporunda ev işçilerinin yaşadığı sorunların çözümü için şu önerilerde bulunuldu:

- ◆ Çalışma yaşamına ilişkin birçok yasada kapsam dışı bırakılan ev işçilerine yasal güvence sağlanmalı,
- ◆ Korona döneminde ev işçilerinin yaşadıkları sorunların hafifletilmesi için gerekli destek mekanizmaları oluşturulmalı,
- ◆ Ev işçilerinin çalıştığı özel hanelerin denetimi kolaylaştırılmalı,
- ◆ Toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümünü meşrulaştıran ulusal yasal düzenlemeler gözden geçirilmeli, yasal düzenlemelerde cinsiyet ayrımı gözetmeyen eşitlikçi bir dil ve anlayış benimsenmeli,
- ◆ Ev işçilerini örgütleyen sendikalara politika oluşturma ve karar süreçlerinde temsil şansı verilmeli,
- ◆ Kadına yönelik şiddetle mücadele hususunda tüm kadın örgütleri, sendikalar ve diğer demokratik kitle örgütleri samimi bir dayanışma içerisinde bütüncül bir mücadele stratejisiyle hareket etmeli,
- ◆ İstanbul Sözleşmesi eksiksiz olarak uygulanmalı,
- ◆ ILO'nun 190 Sayılı Şiddet ve Taviz Sözleşmesi'nin hükümleri dikkate alınmalı, sözleşme Türkiye tarafından en kısa sürede onaylanmalı,
- ◆ ILO'nun 189 Sayılı Ev İşçileri için İnsan Onuruna Yakışır İş Sözleşmesi Türkiye tarafından onaylanmalıdır.

BULMACA

Hazırlayan: MUSTAFA BAŞARAN

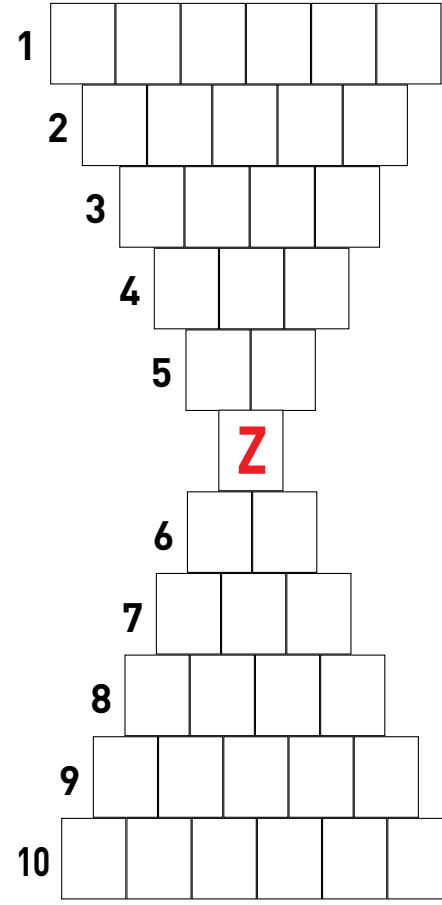
KELİME AVI BULMACA

B R U K A D D İ İ A R Y
D Ü A R E İ K L G T E N
C İ A N R Ğ L D İ N R M
A B L E İ İ E K İ N İ İ
B N Y M D D E D İ R K D
R E D G E L E K İ E İ C
E R D İ İ A E N N R S L
İ İ İ D L R Z İ İ N İ G
E D S L İ İ D E B İ L M
İ R K D İ M M Ğ A M İ D

Aşağıdaki sözcükleri bulmacada arayın ve bulduklarınızı karalayın. Geride kalan harfler bir şairin dizisini oluşturacaktır.

DİLEK DİNGİ
DİLİM DİREK
DİLLİ DİREN
DİLME DİREY
DİMAĞ DİRİL
DİNAR DİRİM
DİNEK DİSK

KUM SAATİ

Tanımlara uygun yanıtları yerlerine yerleştirin. Z harfini ipucu olarak veriyoruz. Z'den başlayarak yukarıya ve aşağıya doğru sözcüklere birer harf ekleyerek diğer sözcükleri oluşturacaksınız.

- “... Özpetek” (sinema yönetmeni).
- Utku.
- Uzay.
- Eziyet.
- Yeterli olmayan.
- Basit şekillerin ortak adı.
- Ceviz.
- Oltalara takılan balığa benzeyen bir parça.
- Adana'nın bir ilçesi.
- İlaçla yapay olarak sağlanan uyku durumu.

SUDOKU BULMACA

				7		1	6	
			3	5			7	
2		1						
				6		1	9	3
6	9			2				
	8							
			7			5	3	
			1			9	2	
3		4						

Her satır, her sütun ve 3x3'lük her kutuya, 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilecektir. Her satır, her sütun ve 3x3'lük kutu bölümlerinde 1'den 9'a kadar sayılar bir kez kullanılacaktır.

1. Ferzan. 2. Zafar. 3. Feza. 4. Eza. 5. Az. 6. Oz. 7. Koz. 8. Zoka. 9. Kozan. 10. Narkoz.

KUM SAATİ

Bu kadar yürekte kaçırma beni / Bir gece ansızın gelebilirim

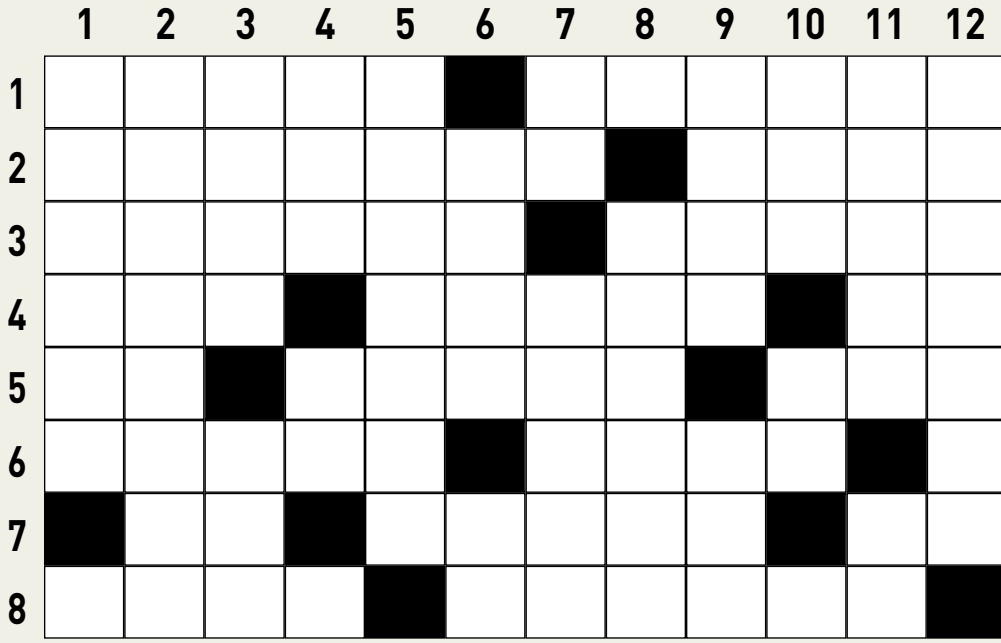
KELİME AVI BULMACA

11. Adana-Ea. 12. Lamekan. 9. Mahi-ra. 10. Ptk-Tm. 6. Lira-Ak. 7. Fu-Orası. 8. Anilar. Eze. 4. Asa-Un. 5. Ruhhat. 1. Safiha. 2. Aleusul. 3. Kare. YUKARIDAN AŞAĞIYA 7. Us-Tasar-En. 8. İlek-Kıraça. 5. Hu-Uyar-Tak. 6. Asena-Alım. 3. Farhi-Ahkam. 4. İle-fronti-Ne. 1. Sakar-Pampal. 2. Alasulu-Alda. SOLDAN SAĞA 4. 6. 9. 3. 1. 5. 2. 8. 7. 5. 3. 8. 2. 9. 7. 4. 1. 6.

3	2	4	8	5	9	7	6	1
8	5	7	1	3	6	9	2	4
9	1	6	7	4	2	5	3	8
1	8	5	9	7	3	6	4	2
6	9	3	4	2	1	8	7	5
7	4	2	5	6	8	1	9	3
2	7	1	6	8	4	3	5	9
4	6	9	3	1	5	2	8	7
5	3	8	2	9	7	4	1	6

ÇÖZÜMLER

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

- Bazı hayvanların, özellikle atların alınlarında bulunan beyaz leke - Daha çok Toroslarda bulunan yabancı bir çiçek.
- Yeni olgunlaşmaya başlayan meyve - Verdi'nin bir operası.
- Ucuzluk - Hükümler.
- Bir bağlaç - İnce alay - Bir soru sözü.
- Derviş selamı - İkaz - Şenlik kemeri.
- "... Tuğal" (aktris) - Cazibe.
- Akıl - Plan - Genişlik.
- İncirsineği - İstavrit balığının küçüğü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- İnce, yassı ve geniş metal nesne, levha.
- Yol yordam gereğince, kurala uygun bir biçimde.
- Dört kenarı ve açıları eşit olan dörtgen - Ucu yanık odun.
- Baston - Öğütülmüş tahıl.
- Ruhbilim, psikoloji.
- Para birimimiz - Namuslu.
- Plütonyumun simgesi - O yer.
- Hatırat.
- Balık - Karakter.
- Dökme demir, font - Tulumun simgesi.
- Bir ilimiz - Sümer inancında su tanrısı.
- Mekansız.

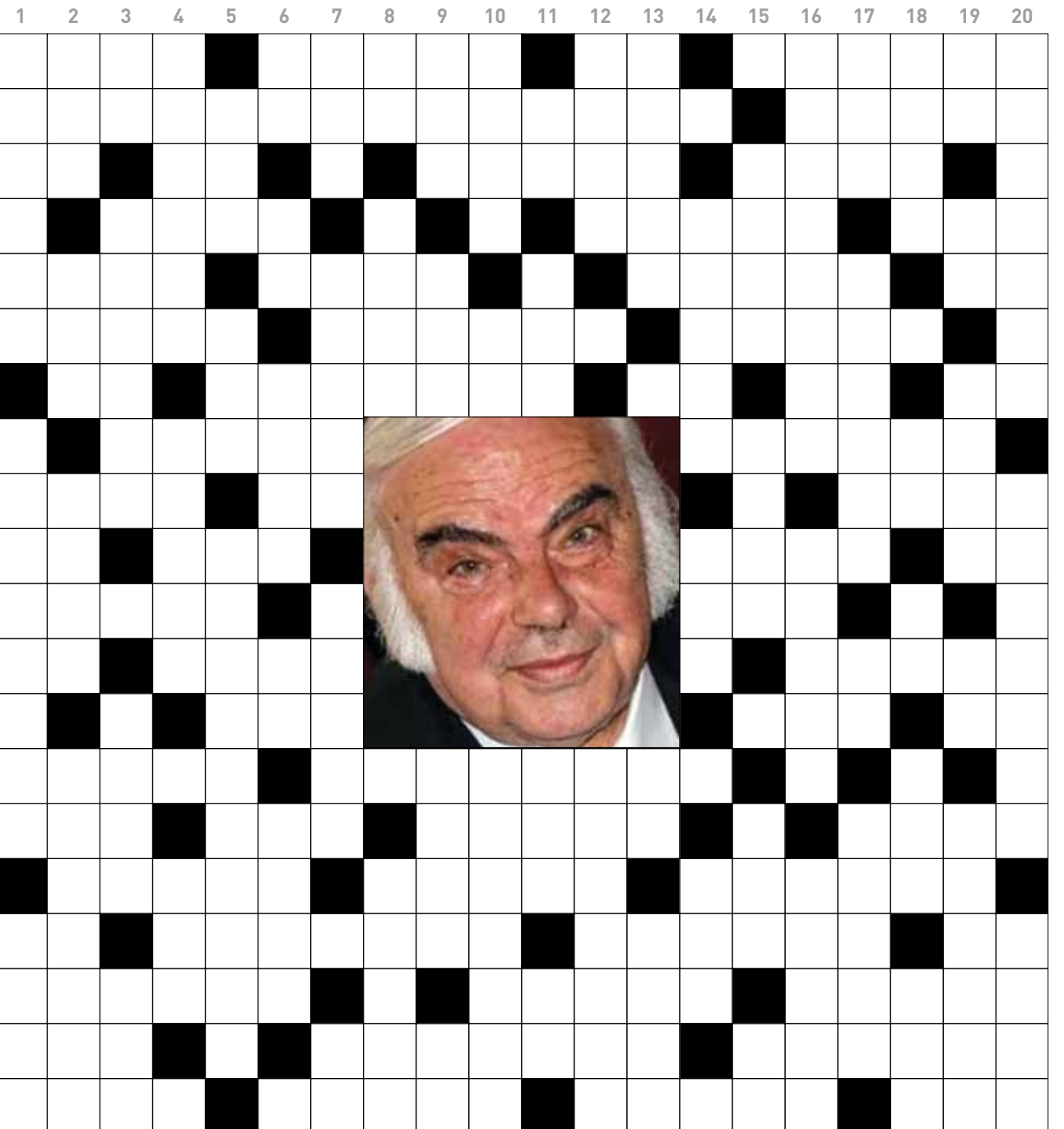
KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

- Gerçeküstü eserlerindeki tuhaf ve çarpıcı imgelerle ünlenmiş ressam - "Lady ..." (1997'de ölen Galler Prensesi) - Anonim ortaklık (kısa) - Hak 2. Resimdeki rahmetli tiyatro sanatçısı - Bulmaya çalışma 3. Radyum elementinin simgesi - Eski dilde su - Bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretilmesi, kalite ve verimlerinin yükseltilmesi, uygun koşullarda korunması, işlenip değerlendirilmesi ve pazarlanması, ziraat - "Korkunç ..." (son Moskova Knezi ve ilk Rusya çarı) 4. İsviçre'de bir nehir - Bir iş, bir düşünce sırasını, düzeyini gösteren resim, yazı, plan - Eğitim bilgi ağı (kısa) 5. Geçerli olan, yürürlükte olan - Yaşamakta olan, yaşayan, canlı - Kuşların uçuşma organı - Güzel sanat 6. 'Bir rekoru yinelemek' anlamındaki söz - Alacak ve borçlar arasındaki fark - Üzerinde deney yapılan canlı 7. Hile, entrika - Kral karısı - Lantan elementinin simgesi - Şarkı, türkü - İlaç, merhem 8. Tarım işçisi, rencper - İnce, sık bir tür yün 9. "... Sokaklar" (yıllardır yayımlanan bir TV dizisi) - Bir cetvel türü - Yankı, eko 10. Derviş selamı - Birleşik Arap Emirlikleri (kısa) - Akıllı - Çıplak resim 11. Gülgillerden, kendi kendine yetişen, üzerine armut asılan ağaç, yaban armudu - Orhan Pamuk tarafından yazılan bir roman 12. Endonezya'nın plaka işareti - Adet - Ürün, sonuç 13. Gemilerin yükünün boşaltıldığı veya onarıldığı, üstü örtülü havuz - Birtakım fizikötesi kurucularının, gerçeği ve evreni açıklamak için her şeyin özü, temeli veya yapıcısı olarak benimsedikleri madde dışı varlık - Bir hitap ünlemi 14. Tatar bir müzik grubu - Orhan Arda ile birlikte Anıtkabir'i tasarlayan mimar 15. Şaşma bildiren bir ünlem - Meğer (yöresel) - Birbirini kesen demir yolu kavşağı - Hiçbir işe yaramadan yok olma, boşa gitme 16. Çözülmesi kolay düğüm - İki ülke arasında yapılan alışverişin karşılıklı olarak mal-la ödenmesi - Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapı 17. İşaret - İri taneli siyah bir çeşit üzüm - Belirtili, alamet - Bir nota 18. Gülgillerden, 6-10 metre yüksekliğinde bir ağaç, kokulu kiraz - "... Mengi" (gazeteci, yazar) - Yüz, el, kol hareketleriyle düşüncüyü anlatma sanatı 19. Cet, baba soyu - Yıllık - Yaprakları akasya yaprağına benzeyen bir süs bitkisi 20. Kadıköy'de bir semt - Bir dinin öğrenilmesi gereken inançlarının ve tapınma kurallarının tümü - Fosil - Evcil bir geyik türü

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- Sıcaklıkölçer - Kadıköy'de bir semt - Müslüman din adamı 2. Temel, esas - Ağabey, büyük erkek kardeş - "... Su" (rahmetli halk müziği sanatçısı) - Canlı bir biçimde çalınmak 3. Sıfat eki - Bir kış ayı - "... Sayın" (ses sanatçısı) - Sınır, uç 4. "... Dümbüllü" (geleneysel Türk tiyatrosunun son temsilcisi, orta oyunu ve tulûat sanatçısı) - Fas'ın başkenti - Bir uzunluk ölçüsü birimi 5. Taşıtların ön ışıkları - Kalp kasının ve sinirsel iletim sisteminin çalışmasını incelemek üzere kalpte meydana gelen elektriksel faaliyetin kaydedilmesi için yapılan test - Ünlü bir komedyen 6. Bir nota - "... Harris" (dört kez Oscar Ödülü adayı ve Altın Küre ödülü sahibi Amerikalı sinema oyuncusu) - Yaşlı, verimsiz - Numara (kısa) - Takım 7. Hıristiyan peygamberi - Barındırma - Diyabet hastalığı - Namuslu 8. Suçu bağışlama - Rusya'da bir sıradag - Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası 9. Bir şeyi hatırlamak için yazılan kısa yazı - Bir sayı - Bayındırlık - Bir nota 10. Takımada - Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil - Bir şarkıda her kıtadan sonra tekrarlanan ve bestesi değişmeyen parça 11. Müstahkem mevki - Aza - Rusya'da

- bir ırmak - Tahıl tozu 12. Gelinin arkasından nite-liklerini anlatan söz veya ezgi - Öğüt 13. Meydana gelmek, varlık kazanmak - İskambilde birli - Latife 14. İçine ok konulan torba veya kutu biçiminde kırlıf - Afrika'da bir ağaç türü - Çizgi 15. Yardım - Mallsalarda adı geçen bir kuş - Ateş - Bir soru sözü 16. Tutum - Sert buğdaydan elde edilen, taneleri iri, glutince zengin un - Kumda birtakım çizgiler çize-

- rek fala bakma 17. Renkli bir papağan türü - Sıcak kaplıca suyu - Genişlik - Sona erdirmeye, bitirme 18. Eski dilde yuva - İnsan Kaynakları (kısa) - Kamer - Gece - Bir renk 19. İlaç, merhem - Baryum elementinin simgesi - Ergen - Bir bağlaç - Orta Amerika'da bir ülke 20. Zihinde canlandırılan biçim, tasavvur - Bahariye Caddesi üzerinde bulunan opera binası - "Tarık ..." (rahmetli sinema sanatçısı)

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

1	N	A	Z	E	N	I	N	E	K	O	N	O	M	I	S	A	R	P
2	A	B	I	D	I	N	D	I	N	O	R	A	A	A	A	I		
3	Z	R	E	H	A	L	E	A	R	T	R	A	K	Y	A	R		
4	I	S	B	A	N	K	A	L	E	M	A	N	Y	A	R	K	A	
5	M	H	I	V	A	N	M	A	A	K	B	A	K	O	Y			
6	H	A	K	E	K	L	E	M	D	R	A	R	D	A	Y	E		
7	İ	P	I	N	S	A	N	S	A	K	A	T	A	T	D	U	Y	
8	K	A	R	A	T	Y												
9	M	A	Ş	Z														
10	E	K	L	E	M	E	K											
11	T	A	L	A	N	A												
12	B	I	L	I	N	Ç												
13	M	A	O	E	A													
14	E	K	Ü	R	I	K	E	M	I	K	F	A	N	I	E	L	P	
15	N	N	E	F	T	S	O	M	K	A	M	U	A	M	I	L		
16	D	I	N	A	S	I	T	A	N	E	A	R	A	A	M	A		
17	E	F	A	B	A	T	N	A	Z	A	R	V	A	L	R			
18	R	A	I	N	M	A	N	R	N	I	S	K	A					
19	E	M	A	K	A	R	E	T	L	I	T	R	E	A	E			
20	S	I	I	N	A	T	N	E	M	A	S	A	B	A	H	A	T	

“ÜLKEDE İLK NE KAPANIYORSA İÇİNDE BEN VARIM”

● Leyla ALP

Pek çoğumuzun “Yandı ha yandı” türküsüy-
le tanıdığı Cem Erdost İleri aynı zamanda Ka-
diköy’de bir kafenin işletmecilerinden. Erdost
ile pandemi sürecinde hem müzik sektörün-
de yaşanan gelişmeleri hem de işletmelerin kapatılma-
sını konuştuk.
◆ **Sizinle ilgili “çok iyi ses” ve “çok iyi bağlamacı” gibi iki farklı değerlendirme var. Siz kendiniz için ne diyorsunuz?**
Ben kesinlikle iki tarafta da çok iyi olduğumu düşünmüyorum. İyi solist olduğuna inandığım, iyi enstrümanist olduğuna inandığım çok arkadaşım var. Bence iyi bir müzisyenim. Kendi yapımlarımda çalışıyorum ama çaldığım şeylerin doğru olduğunu, çok iyi olduğunu iddia etmiyorum. O parçayla ilgili bir hayalim oluyor, o hayali gerçekleştirmeye çalışıyorum. Yapamadığıma inandığım anda bir ustadan destek alıyorum.

“SADECE SÖYLEMEK BANA GÖRE DEĞİL”

◆ **Sizin için saz mı ses mi önde?**

Ayırılmaz. Sazı düşündüğüm her an müziği düşünmek zorundayım. Mesela ilk albümümde sesimin dışında çok fazla bir emeğim yoktur. O yüzden o albümü pek kabul etmem. O albümde sadece söyledim. Sadece söylemek bana göre değil. Benim iddiayı koyacağım, serferazi olduğum yer değil.

◆ **Türkülere farklı düzenlemeler yapıyorsunuz. Bir de türkülerin farklı formlarda düzenlenme meselesi var. Bu bazılarında beğenilirken, bazıları tarafından da çok fazla eleştiriyeye maruz kalıyor bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bu fikrin kimden çıktığını sorguluyorum. Yani niyet nedir? Maddi kaygılarla yaklaşırsanız, ortaya çıkan ürün, popülarite kurban edilmiş bir esere dönüşüyor.**

◆ **Müzik sektörü her şeyden ilk önce etkilenen bir sektördür. Bir saldırı veya deprem oluyor, konserler iptal ediliyor. Şimdi salgın oldu yine konserler iptal edildi. Bu sizi nasıl etkiliyor?**

Bir silahlı saldırıda “keşke o silahı tutan tutmasa da müzik dinlese” demiyor muyuz? Müziğin böyle bir gücü yok mu? “Müzik, sanat iyileştirir” demiyor muyuz? Hasta mı kalam. Her şeyden önce bana iyi geliyor. Ben de bir insanım. Benim sahneye çıkmaya, müzik yapmaya ihtiyacım var. Bazı dönemlerde yapılmayabilir. Mesela pandemi döneminde yapmama taraftarıyım.

“1000 LİRA NEYE YETECEK?”

◆ **Şimdi sokağa çıkma yasakları nedeniyle akşam konserleri sona ermiş oldu. Müzisyenler buna tepkili. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Muhafilğin yerini bazen iyi belirleyemiyoruz. Şu an çalışmak zorunda değiliz. Saat 22.00’de de olsa 24.00’te de olsa bir pandemi durumu var. Yasağın kalkmasını istemek “Siz lütfen 24.00’de kadar açın. Ben sağlığımı tehlikeye atmak pahasına gidip çalışacağım ve para kazanmak zorunda kalacağım” demekten başa bir şey değil. Kapat-

Pandemi döneminde müzik yapmayı ve işletmeciliği konuştuğumuz sanatçı Cem Erdost İleri, “Ülkede ilk ne kapanıyorsa içinde ben varım. Bir müzisyen olarak sigortamı bile ödeyemiyorum” diyor

mak gerekirse tamamen kapatın ama bize ne yapacaksınız? Devlete “biz nasıl geçeneceğiz?” diye sormamız lazım. Devletin benim bir müzisyen olduğumu, bu ülkenin kültürüne, değerlerine katkı sağladığımı görmesini sağlamak gerekiyor. Ben bir müzisyenim. Bana bunun karşılığını verin diyorum, sosyal haklarımı verin. Bir müzisyen olarak sigortamı bile ödeyemiyorum. Geçen gün açıklandı 1000 liralık maddi destek veriyorlar. Bin lira kimin neyi ne yetecek?
◆ **Konserlerin yasaklandığı dönemde tiyatro gösteriler-**

ri de yasaklanmıştı. Biraz tepkiyle oyunlara tekrar izin verildi. Ve o zaman “tiyatrocular örgütlü bir güçler fakat müzisyenler böyle değil. Bu yüzden talepleri karşılanıyor” denildi. Buna ne dersiniz?
Cumhurbaşkanlığının müzisyenlere yaptırdığı konserleri biliyoruz. Bunun etkisi olabilir. Bizi tanımıyor diyorum ya ama tanıdığı müzisyenler var. Onlara destek oluyor. Tiyatrocular da bu oran çok daha düşük. Çünkü yapısı gereği tiyatro daha muhalif. Müzisyenler arasında büyük ağabeylerimiz çok ses çıkarmıyor. Durum kabullenilmiş. Çünkü

onların hayatını çok etkileyen bir şey yok. Ama biz birlik olamıyoruz onun da farkındayım.

◆ **Niye?**

Kendimi de bunun içine katarak söylüyorum, bizde galiba herkes çok şey biliyor. (Gülüyor)

“KENDİMİZE ÇAY DEMLİYORUZ”

◆ **Sizin aynı zamanda bir kafenez var. Ahali Kafe kaç aydır kapalı?**

Kafe ilk pandemi döneminde kapandı. Hazırda açıldı. Şimdi iki buçuk haftadır kapalı. Gel- al diye kendimizi kandırıyoruz ama kimse gelip almıyor. Kendimize çay demliyoruz.

◆ **Bir işletmeciler olarak bu süreç nasıl geçiyor?**

Çok zor gerçekten. Ahali Kahvesi duygusal bağlarımızın olduğu bir yer. Altı buçuk yıldır hayatımızı kolaylaştıracak bir kazancımız olmadı ama müzikle alakalı birçok projenin adını orada attı. Müziği rahat yapabilmek için bir işletme açmışım. Şimdi o hakkımız da gitti. Ülkede ilk ne kapanıyorsa onun içinde ben varım. İlk kapatmaların ardından açıldığımızda “bir daha kapanırsak altından kalkamayız” diyordum. Çünkü bir daha kapanırsak birinci kapatmaların borcu üzerimizde olacaktır. Öyle de oldu. Devlet bize karşılığını alabileceği bir parayı sattı. Biz de oradan kredi çektik.

“SOSYAL EŞİTLİK YOK”

◆ **Siz de kredi çektiniz mi?**

Mecburen çektik. Nisan başında kredi çektik. Çünkü o kadar dayanabilirdik. Müzikle dijital dedimiz yerden gelebilecek ve ilişkilerim üzerinden hayatımı idame ettirecek bir ortam yaratabilirim fakat altı insanın sorumluluğunu almak zordu. Üç gün önce bir çalışmam benden para istedi, veremedim. Bu ilk kez oluyor.

Kafenin açıldığı günden itibaren hiçbir zaman o kadar borcun altına girmemişken, çaktığımız krediyle borçlandık. Ve bu krediyi kasım ayında ödemeye başladık. Önce ne olacağını bilmiyorduk, bu yüzden birbirimizi cesaretlendiriyorduk. Şimdi ne olacağını bildiğimiz için çok korkuyoruz. “Dükkanı açın” demiyorum. “Kapatmışınız yerin farkında mısınız?” diyorum. Biz insanız. Sosyal mesafe tamam da sosyal eşitliğin olmadığı yerde neyin mesafesi?

◆ **Peki sizce ne yapılmalıydı?**

En büyük sorunumuz kira. En azından kredi faizlerini düşürsünler. Başka ülkelerde işlerin böyle yürümediğini biliyorum. Pandemi nedeniyle elektrik sayacını okumaya gelmiyorlar, geçen sene ne yaktıysak onun ortalamasını alıyorlar. Geçen sene ben para da kazandım. Onun ortalamasını bir yüzdeyle bize verin, biz de çalışanlarımızı vereyim.

◆ **Bu süreç sizce ne kadar devam eder?**

Valla süreci bilmiyorum ama bu böyle çok devam edemeyiz. Kafeyi kapattığım zaman süreç benim için bitmiş olacak.

◆ **Yeni bir beste ya da düzenleme çalışması var mı?**

25 Aralık’ta yayınlanacak bir eser var. Müzikteki motivasyonum bir şekilde devam ediyor. Ama işletmede ne yazık ki böyle değil.

Kadıköy’de İtalyan Lezzetleri:

Danimarka’nın Kopenhag şehrinde, Akdeniz lezzetlerini uzun yıllar işletmiş olduğu İtalyan restoranında, Kuzey Avrupalılarla buluşturan Roberto Balbi yaşamını bundan sonra hayranı olduğu İstanbul’da sürdürmeye karar vermiştir. Gastronomi alanında 20 yılı aşkın deneyimi olan Roberto, aynı zamanda eğitimli bir sommelierdir. 2021 senesinin ilk aylarında Kadıköy’de açılması planlanan L’Angola Rosso adlı yeni restoranında İstanbulluları Kuzey İtalya’nın farklı lezzetleri ve seçkin şarapları ile tanıştırmayı hedeflemektedir.

Roberto Balbi